

Aalborg Stiftsbog 2016

Aalborg Stiftsbog 2016

Aalborg Stiftsbog 2016

Udgivet af Aalborg Stifts landemode

Indholdsfortegnelse

Aalborg Stiftsbog 2016
59. årgang
Udgivet af Aalborg Stifts Landemode

Redaktionsudvalg:

Biskop Henning Toft Bro
Domprovst Niels Christian Kobbegaard
Sognepræst Christian Roar Pedersen
Sognepræst Jan Brogaard (redaktionssekretær)
Sognepræst Niels Christian Scheel Lassen (redaktør)

Layout og tryk:

Vestergaards Bogtrykkeri

ISSN 0107-5055
ISSN 2246-6258

Ved henvendelse til redaktionen vil alle copyrightspørgsmål blive behandlet efter gældende regler.

Forside:

Indvielse af Folkekirkens hus palmesøndag, den 20. marts: Festgudstjeneste i Budolfi Kirke ved biskop Henning Toft Bro og domprovst Niels Chr. Kobbegaard. Her ses også borgmester Thomas Kastrup-Larsen, samt kirkeminister Bertel Haarder med frue. Foto: Lars Horn / Baghuset.

Bagside:

Prædikestol fra Gunderup kirke. Foto: Jan Brogaard

Forord.....	7
Landemodeprædiken. <i>Af provst Mariann Dahl Amby</i>	10
Landemodeberetning. <i>Af biskop Henning Toft Bro</i>	14
Stiftsrådet i Aalborg. <i>Af journalist Helene Overgaard Krüger</i>	22
Hvad skal vi med skolen?	26
<i>Af religionspædagogisk stiftskonsulent Anna Døssing Gunnertoft</i>	
Da evangeliet kom ud over kanten af jødedommen.....	28
<i>Af professor, dr.theol. Mogens Müller, Københavns Universitet</i>	
Kirken på landet. <i>Af mediekonsulent Kamilla Bøgelund Hansen</i>	36
Hvad er meningen? <i>Af religionspædagogisk stiftskonsulent Anna Døssing Gunnertoft</i>	40
Aalborg Budolfi Provsti	42
Aalborg Vestre Provsti.....	46
Aalborg Østre Provsti	50
Aalborg Nordre Provsti	54
Brønderslev Provsti	58
Frederikshavn Provsti.....	62
Hjørring Nordre Provsti.....	66
Hjørring Sønder Provsti	70
Hadsund Provsti.....	74
Jammerbugt Provsti	78
Rebild Provsti.....	82
Sydthy Provsti	86
Thisted Provsti	92
Morsø Provsti.....	94

Forord

”Kun en kirke, som overleverer, overlever”, skriver biskop Henning Toft Bro i sin landemodeberetning, hvor han beretter om centrale hændelser og projekter i Ålborg Stift siden sidste års landemode. Der sker meget i Ålborg Stift, som vi sammen kan være stolte af. Citatet ”Kun en kirke, som overleverer, overlever” er fra norsk sammenhæng, men den samme virkelighed gør sig som bekendt gældende i Danmark, at medlemstallet og dåbstallet er svagt faldende. Skal vi have en kirke i morgen, skal vi forkynde evangeliet om Kristus i dag, og det kan vi gøre med stor frimodighed i troen på, at Gud er med os. Det gælder om at være offensiv eller som Søren Kierkegaard skriver i en af sin opbyggelige taler: *Evangeliet er altid angribende, angribende bagfra*. Det bedste forsvar er offensiven.

”Kun en kirke, som overleverer, overlever” er en såkaldt Oneliner. Det lyder som en opfordring til at komme ud af busken og forkynde. Netop det begreb oneliner tager provst Mariann Amby udgangspunkt i sin prædiken til landemodestjeneren. Det er der blevet en særdeles skøn prædiken ud af. Det er onelineren ”Kom og se”, som hun trækker frem. Jesus siger ”kom og se” til Andreas og en anden disciple, da han kalder dem til disciple. Men snart er det disciplene, som peger på Kristus og fællesskabet med ham med ordene ”Kom og se” og sådan har det bredt sig som ringe i vandet, så vi i dag kan sige ”kom og se”: *Kom og se. Se væk fra dig selv og i retning af Guds lam, Menneskesønnen. Guds søn. Se ham. Hør ham. Følg ham. Og du skal få større ting at se. Også i dit liv venter der noget godt, noget bedre, – ja det allerbedste. Guds velsignelse vil strømme ud over dit liv.*

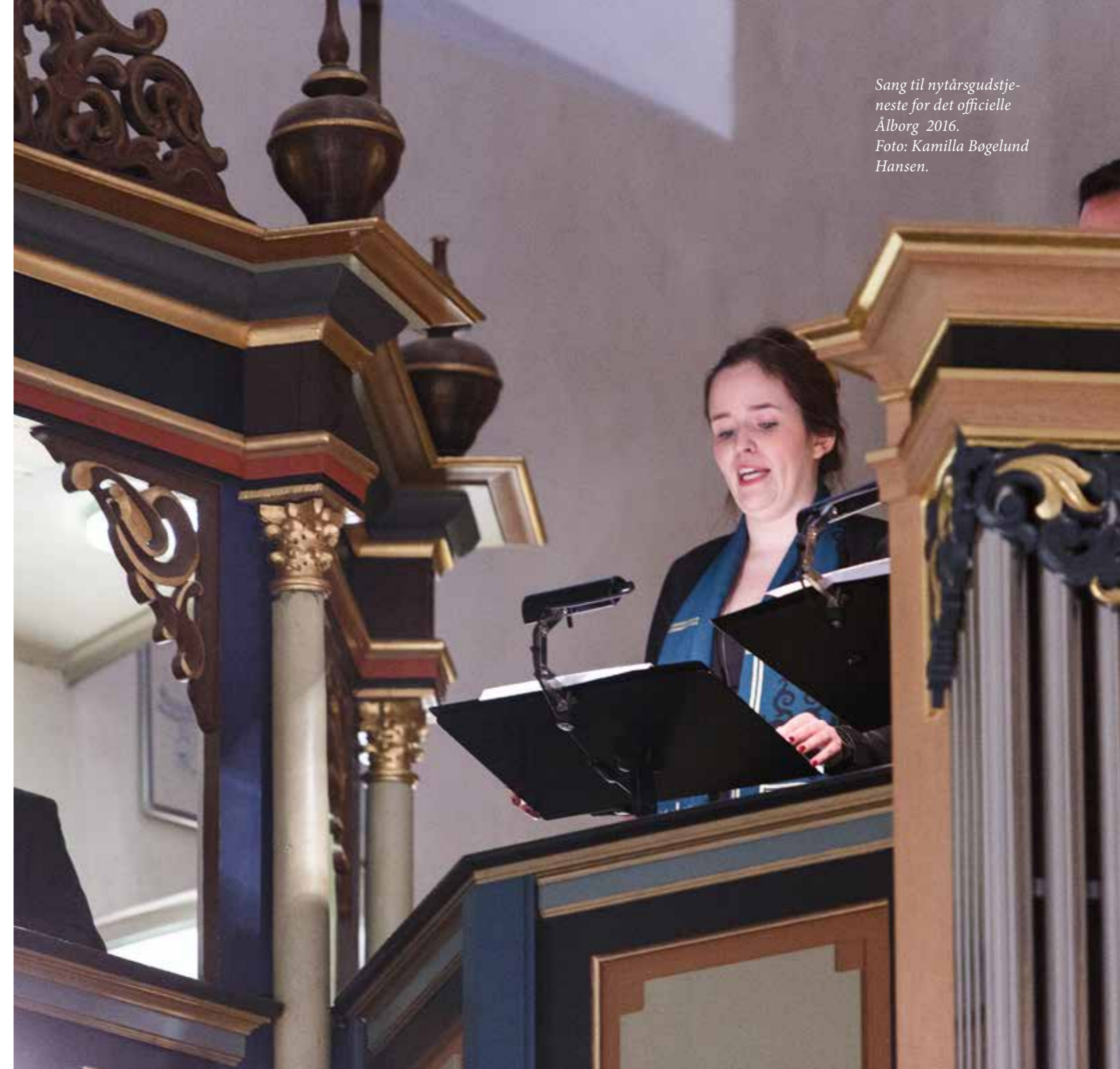
Det handler om at komme ud over kanten med evangeliet, og det skildrer professor Mogens Müller i sin artikel *Da evangeliet kom ud over kanten af jødedommen*. På meget klar vis beskriver han det skifte, der sker, da kristendommen løsner sig fra jødedommen, især hvad angår renhedsforeskrifterne og Jerusalems centrale stilling. Siden 622 f. kr. og frem til templets ødelæggelse i år 70 e. kr. var stedet Jerusalem, med Jesus er den centralisering blevet opløst. Nu er det ethvert sted, hvor to eller tre er forsamlet i hans navn, at Gud kan dyrkes. Undervejs får vi samtidig en fin indføring i evangelieskrifterne, Apostlenes gerninger og Pauli breve. Müller beretter om, hvordan kirken bredte sig ud i verden, ud på landet. Kirken kom ud over de jødiske grænser, den blev verdensomspændende.

Fra en helt anden vinkel beretter mediekonsulent Kamilla Bøgelund Hansen om kirkens vilkår på landet: *Kirken på landet: Det er menigheden, der skal tegne kirkens fremtid.* Vi er i dag vidner til en kraftig urbanisering, folk bosætter ved og i større byer. Det udfordrer kirken på landet. Noget må gøres og der bliver gjort rigtig meget, så mange af de tilbud, som bysognene har, også tilbydes i landsognene. Det handler om at rykke sammen og samarbejde kirkerne indbyrdes og med foreningslivet. Det er der en økonomisk gevinst ved, men det giver samtidig nye fællesskaber på tværs af sognene. En krise kan også afstedkomme noget helt nyt og spændende. Det kan man netop læse om i flere af beretningerne fra provstierne, om alt det der bliver gjort nu – i fællesskab hen over gamle sognegrænser.

En sidste rød tråd i flere indlæg er begrebet ”dannelse”. Det er nok med dannelse som med etik, når det italesættes er det ofte et tegn på, at noget er galt. Der har været afholdt dannelseskonference i september 2016 i Ålborg Kommune som religionspædagogisk konsulent Anna Døssing Gunnertoft beretter om, og der er lokale samtalegrupper om dannelse. Dannelse dækker over det, at det ikke kun er vigtigt at besidde færdigheder og viden, men også at blive dannet til livet, gjort duelig til livet. *Det er en fælles opgave for både Folkeskolen og Folkekirken. Kom selv og læs om det.*

*Niels Christian Scheel Lassen,
redaktør og sognepræst*

*Sang til nytårgudstjeneste for det officielle Ålborg 2016.
Foto: Kamilla Bøgelund Hansen.*

Landemodeprædiken

Af Provst Mariann Amby, Thisted Provsti

Prædiken ved landemode i Aalborg Domkirke, fredag den 30. september kl. 10.15.

Provst Mariann Amby, Thisted Provsti

Salmer: 318 – 28 – 305 – 164 – 69

Tekster: 19. søndag efter Trinitatis, 2 tekstrække

One-linere er oppe i tiden.

For godt en uge siden var jeg på besøg på et uddannelsessted i Thisted for at drøfte muligheden for at knytte en ungdomspræst til stedet. Der har man for nylig arbejdet været i gang med en modernisering.

En umiddelbart iøjnefaldende forandring ser man inden man overhovedet træder ind i lokalerne. For lige ved siden af døren ind til hvert enkelt undervisningslokale, har man malet det man med en fælles overskrift kalder ”Skriften på væggen”.

Ved hver dør, direkte på den hvide væg, er malet en oneliner, altså et uforglemmeligt citat, såsom: ”Fremtiden kommer af sig selv, - det gør fremskridtet ikke”, underskrevet Poul Henningsen, eller: ”Det største i livet er ikke at undgå at falde, men i at rejse sig, hver gang man falder”, underskrevet Nelson Mandela.

Sådanne onelinere får de altså med i bagagen de unge, når de undervises i politik, samfundsfag, økonomi og meget andet på dette dannelses- og uddannelsessted.

Jeg så ikke nogle onelinere fra Bibelen under rundvisningen. Måske af gode grunde i dette til tider kristendomsforskrækkede land, – selvom man på stedet her på ingen måde virkede kristendomsforskrækkede.

Da jeg senere påbegyndte forberedelserne til i dag, tænkte jeg, at det ville have været formidabelt, om der havde været plads til en oneliner eller to fra Bibelen. Der er nok at vælge imellem i Det Ny Testamente, F.eks. ”Kom og se”, underskrevet Jesus af Nazareth.

For ganske som mange berømte mænd og kvinder gennem tiden har inspireret den almindelige dannelse, tankegang og udvikling, så har ham, som kristen-dommen har navn efter, det jo også. Uanset om verden så vil vide af det eller ej. Evangeliet rummer ord og budskaber, der er mindst ligeså udfordrende, inspirerende og holdningsdannende, som velvalgte citater af Nelson Mandela, Einstein eller Poul Henningsen er det.

”Kom og se”, siger Jesus til disciplene.

Det er dagens oneliner.

Og disciplene kommer. De følger med. De har grunde nok til at ikke at gøre det, for hver især har de deres at passe. Men de følger med. Dét de ser og hører sammen med ham, får dem til at sige: ”Kom og se”. Og herefter spreder det sig som ringe i vandet. Flere møder Jesus. Flere følger opfordringen. ”Kom og se”. Her er virkelig et menneske, som det er være at søge. ”Kom og se”. Her er et løfte om, at det med Jesus, det har dimensioner, der er fuldt på højde med, ja helt overgår dét fader Jakob drømte i ørkenen under sin flugt.

Her er et fællesskab med Guds søn, Her er nogle ord, som det er værd at lytte til. Her lyder et kald til et liv i følgeskab med ham, der både er offerlam og himmelkonge; han, der både har kon-

fronteret menneskelivets dybeste mørke OG har åbnet himlens port.

”Kom og se”. Onelineren har lydt op gennem tiden, gennem århundreder, over landegrænser. Kom og se.

Og vore forfædre fulgte invitationen; de kom, de så og de tog fat. De byggede kirker, – mange kirker, som siden har dannet ramme om forkyndelsen af evangeliet om ham, som det livet værd at se, at lytte til og følge efter.

For få dage siden skrev jeg på en folder med indbydelse til genåbning af vores kirke i Tilsted.

Allerede da jeg kom dertil midt i halvfemserne talte det daværende menighedsråd om, at kirken begyndte at trænge til indvendig maling og istandsættelse. Og det er kun blevet mere tiltrængt gennem de seneste år. Ikke at man beklager det. Nej slet ikke! At kirken syner slidt er bestemt kun godt. Det er et synligt tegn på, at invitationen ”Kom og se” er blevet fulgt. Mange har i Guds hus hørt det ord, det budskab, som gav trøst og glæde til hverdag og til søndag.

Men altså også med det til følge, at puds og kalk i vores middelalderkirken efterhånden var grånet og krakeleret. Det sætter sit præg, at kirken uge efter uge danner ramme om gudstjeneste, begravelse, vielse, korprøve eller koncert. Det sætter sit præg, at de nybagte mødre på grund af våbenhusets størrelse tager barnevognene helt ind, når de deltager i babysalme-sang; det sætter sit præg, når store og små konfirmander bruger salmebogshylden som fodstøtte, fordi benene er for korte eller bænken for høj.

Det er også positivt, at korgulvet efterhånden var så tyndslidt, at det ikke længere var muligt hverken at lakere eller vaske. Men vi vidste også, at det dog ikke går an i længden.

Så nu gennem de seneste måneder er der taget hånd om slitage og mangler. Og istandsættelsen har gjort en forskel.

Og uanset at mørkemænd og visse samfundsanalytikere spår folkekirken både krise og død som følge af mange udmeldelser og færre barndåb, så vil vi, der er menighed, nu vende tilbage – både de søndagsgudstjenestesøgende og de, der kommer ved særlige lejligheder. De og vi vender tilbage til det, der har været sognets gudshus gennem århundreder, for igen at træde gulvet tyndt og slide malingen af bænken. For vi ved, at der i Guds hus er noget, som det er værd at komme efter.

Så det blev sidste sætning i folderen: Kom og se! Kom og se jeres fint istandsatte middelalderkirke, men kom i særdeleshed for at lytte til det glædelige budskab, at han i hvis navn vi er døbt, han følger med os alle vore dage, indtil verdens ende.

Og jeg tror opfordringen vil blive fulgt. Både af de, der sætter ord på deres tro og deres forhold til kirken, og af de, der er mere blufærdige omkring den slags; de vil komme, – når det er søndag, når

der er glæde i familien, eller når sorgen trænger sig på.

For i kirken – om det så er den lille landsbykirke i Tilsted, eller det er i den store domkirke i Aalborg, – dér lyder et ord, et evangelium, som det er værd at se, lytte til og tage del i; et evangelium, som kaster lys over det brogede mangfoldige liv, vi lever, og et evangelium som er værd at bære med ind i hverdagen og hen i mødet med det andet menneske.

Det vil jeg fortælle skolens mange elever, når de snart, klassevis, besøger kirken, – jeg vil gøre det ved at pege på kirkens kalkmaleri, som er et opstandelsesmotiv.

For et par år siden overvejede menighedsrådet kortvarigt, om det nu også var umagen

pengene værd at reparere på. Fordi den centrale del af motivet mangler! Det er gået helt tabt! Det er sket engang mellem reformationstiden og 1960'erne.

Den del, der er bevaret, er billedet af to kvinder, der kommer til Jesu grav påskemorgen. Vi kan se, at den ene har salvekrukken i hænderne. Men dét kvinderne ser, – ja, det må vi bruge en anden sans end synssansen for se. Troens sans. Om det er den tomme grav, om det er englen, der sad på gravens sten, om det er den opstandne, – det er overladt til den enkelte.

Til gengæld er der dukket noget op i periferien. Den dygtige konservator, som minutløst har gennemgået kalkmaleriet centimeter for centimeter for at fæste det løse puds og klare farverne, hun

har afdækket en figur, en person, som man ved den seneste istandsættelse i 60'erne ikke brugte tid på. Personen står lidt uden for begivenhederne, i kanten af maleriet og er sådan lidt på afstand.

Og jeg har her i sommerens løb tilladt mig, – uden at spørge hverken Stiftsovrigheden eller Nationalmuseet, – at beslutte hvem, det er.

Det er den discipel, der efter kvindernes forkyndelse af opstandelsen, løb ud til den tomme grav. Det er også disciplen Filip, som siger: Kom og se. Det er de mange disciple, som efter ham gjorde det samme. Det er enhver, som med troens øjne har set himlen åben i den opstandne, og som MÅ fortælle det videre.

Det er søndagsskolelæreren; det far, der beder Fadervor ved sengekanten og mor, der går til babysalmesang og synger evangeliet i den lille; det er minikonfirmandundervisere, præster og lægfolk, der både når det er belejligt og når det er ubelejligt, peger på Jesus, den korsfæstede og opstandne, som ikke længere er i graven. Det er enhver, som i den tomme grav ser, at Gud var og er på færde og vil os det bedste.

Kom og se. Se væk fra dig selv og i retning af Guds lam, Menneskesønnen. Guds søn. Se ham. Hør ham. Følg ham. Og du skal få større ting at se. Også i dit liv venter der noget godt, noget bedre, – ja det allerbedste. Guds velsignelse vil strømme ud over dit liv.

Ordet ”større”, gør en forskel. Det større er det, at Jesus, menneskesøn, Guds søn, også er Guds ord. Så når vi lytter til ham og lytter til ordet om ham, i dåben, i nadveren, så er det hans ord og løfte, at vi skal se himlen åben. Det er det større, og det er det største.

Dermed bliver dagen større, og livet bliver stort. Vi er ikke kun vore egne. Vi er Guds, og han har hånd om os, og under os. Ordet blev kød og afstanden mellem Gud og menneske er afløst af nærvær.

”En dag skal vi dø – siger Per Olov Enquist, i en anden oneliner, men tilføjer så selv: ”men alle de andre dage skal vi leve”!

Det er grunden til at vi ufortrødent – om så rammerne gråner og krakelerer, som vi selv gør det med årene, – fortsat skal pege på den korsfæstede og opstandne. Og selv lade os gribe og favne af ham, der dagligt og evigt er der for os.

Kom og se!

Lov og tak og evig ære, være dig vor Gud, Far, Søn og Helligånd, du som var, er og bliver, én sand treenig Gud, højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed.

Amen.

Kalkmaleri i Tilsted Kirke.
Foto: Mariann Amby.

Landemodeberetning 2016

Af Henning Toft Bro

*Du gav mig, o Herre, en lod af din jord
Som jeg nu min egen må kalde...
Af henfarne slægter jeg arved den vang,
Hvis muld jeg for udsæd nu pløjer...
Så lær mig da Herre, at dig til behag
Jeg bruger det pund, mig blev givet,
At fylde med hæderligt virke min dag,
At hjælpe og værne om den, som er svag,
At elske, thi deri er livet.
Og giv mig til sidst
Et navn, Herre Krist,
Som er i din livsbog indskrevet!*

Disse brudstykker fra salmen ”Du gav mig, o Herre en lod af din jord” indrammer ganske glimrende, hvad jeg kommer omkring i årets Landemodeberetning: Den skal handle om at vi hver især har fået livet som en gave, og at vi er sat i verden og på vores sted og i vores virke skal bruge vort liv Gud til ære og vores næste til gavn. Sætte livet i spil så at sige. Være lys og salt i verden. Gå ud med evangeliet om Jesus Kristus, som han selv har sagt, vi skal.

Det gør vi hver især gennem det daglige, lange seje træk som medarbejdere i Folkekirken.

Menighedsråd, præster, provster og biskoppen skal hver fra deres position forsøge at skabe en levende, nærværende og vedkommende Folkekirke i Aalborg stift. Og det synes jeg, I gør godt. De seneste tal fra vores kirketællinger viser med al ønskelig tydelighed, at der er noget på spil. At kirkelivet trives. At vi er kirke på en måde, så folk

gerne søger ind i vore fællesskaber. Det forpligter, men det giver også den arbejdsglæde og den frimodighed der er livsnødvendigt i dagligdagen.

Frimodigheden og arbejdsglæden består ikke mindst i, at vi finder vores fundament ikke i os selv, men uden for os selv. Nemlig i Kristus og evangeliet om ham. Der er vores eksistensberettigelse. Midt i budgetter, regnskaber, personaleadministration, mange gudstjenester, kirkelige handlinger og ditto arrangementer, ledelsesfunktioner og store udfordringer i hverdagen kan vi finde hvile i, at Jesus der sendte sine disciple ud for at skabe kirke, lovede dem, og dermed os, at Han vil være med os alle dage indtil verdens ende. Det må vi aldrig glemme.

Det faldende dåbstal

En af de store udfordringer vi står lige midt i er de faldende dåbstal.

Den seneste tid har der været fokus på emnet rundt omkring i stifterne fra rapporter, over konferencer til en indsats på de sociale medier der løber af stablen til november.

Gennem de seneste 25 år, har vi i Folkekirken sat stor fokus på børn og unge. I Aalborg stift med ansættelser af flere ungdomspræster, tilstedeværelse på Nibefestival gennem 10 år, Rockgudstjenester, Ungdomsgudstjenester mv.

Andre indsatsområder er babysalmesang, børnekorsarbejde, minikonfirmander og konfirmationsforberedelsen og jeg tør næsten ikke tænke på, hvordan dåbstallet havde set ud uden denne kæmpeindsats I udøver i sognene.

Landemode 2016 i
Aalborg Stift.
Foto: Kamilla
Bøgelund Hansen

Det faldende dåbstal må til enhver tid være en anfægtelse for alle der interesserer sig for Folkekirken, og de kommende år skal vi arbejde benhårdt på at komme i dialog med de forældre der vælger dåben fra. Komme i en tæt dialog om, hvorledes vi kan være kirke sammen, hvad de ønsker af os som kirke og hvad der skal til for at de vil vælge dåben og dermed kirken til.

De senere års undersøgelser viser, at mange gerne vil kirken, men på tidspunkter og dage der passer ind i deres livsrytme. Det synes jeg også vi gør i vid udstrækning, men en dialog vil måske afdække, om der skal andre ting til.

Det er en anfægtelse for mig at nogle vælger dåben fra, og i større perspektiv vil det få afgørende betydning for de kommende generationers forhold til kirke og kristendom, og det er der den største udfordring ligger.

I den Norske kirke har man siden 2003 investeret mange millioner i projektet: Trosoplæring i en ny tid – om reform af dåbsoplæringen i Den Norske Kirke. Reformens målsætning er en trosoplæring for alle døbt fra 0 til 18 år.

Lederen for projektet Kristine Aksøy udtaler til magasinet, ”Kirken i dag” følgende:

”Når børn og unge er trygge i deres religiøse identitet, giver det grobund for respekt og tolerance i mødet med dem, der har en anden tro eller et andet livssyn...det regeringsudnævnte udvalg, som udredede sagen, præsenterede reformen med slagordet ”kun en kirke, som overlever, vil overleve”.

Måske kan ideen ikke overføres til danske forhold, men jeg er overbevist om, at Folkekirken på nationalt plan bliver nødt til at stå sammen om denne udfordring gennem oplysning og undervisning og fælles tiltag. Vi skal lave en langsigtet plan, så enkeltprojekter, hvor gode og nyttige de bestemt er, ikke bliver enkeltstående tiltag, der står i risiko for at sande til.

Udmeldelser af Folkekirken

Et beslægtet emne er antallet af udmeldelser af Folkekirken.

Antallet af udmeldte af Den Danske Folkekirke i 2. kvartal i år var på 10.600.

Isoleret set ikke et alarmerende antal i en kirke, hvor vi er omkring 4,3 mill. medlemmer.

Og dog: ethvert medlem der melder sig ud er et medlem for meget. Som udfordringen med det faldende dåbstal ser jeg udmeldelserne som dybt problematiske og vi skal vove at spørge os selv: hvad er det vi gør, måske navnlig, hvad er det vi ikke gør siden der er nogle, der melder sig ud af fællesskabet.

Vel har det nogle konsekvenser i forbindelse med begravelse og bisættelse, når man ikke er medlem. Det er ikke uden problemer, men det er en mindre del for mig at se.

I stedet skal vi overveje, hvilke konsekvenser det får ikke bare for kirken, men også for samfundet.

Ud over at vi i kirken prædiker Kristus, døber, konfirmerer, underviser, vier og begraver, så er kirken også, og har de seneste generationer, været den største kulturbærende institution i Danmark.

Kirkens diakoni har siden de allerførste kristne menigheder været et kendetegn for os som kirke. Megen sociallovgivning hviler på diakoniens grundpiller om at tage vare på næsten, hvor diakonien naturligvis har en ekstra dimension, da vi i diakonien også tager vare om menneskets åndelige side.

Denne historik glemmes ofte i debatten om udmeldelser for det handler også om at man melder sig ud af fællesskaber, som har været med til at forme både samfundsliv og kirkeliv i generationer.

Ved at melde sig ud af Folkekirken vender man ryggen til sin egen historie, sin egen kultur, det vi er rundet af og det som i den grad har været med til at tømre os sammen som folk.

Som en af mine kolleger formulerede det forleden lever vi en tid med religionsforskrækkelse. Jeg er enig.

Tag for eksempel den megen virak omkring konfirmationsforberedelsens placering i løbet af børnenes skoledag, forbuddet mod at samles til bøn og sang på gymnasierne, udmeldelserne ser jeg også som en del af en tendens.

En af måderne hvorpå vi kan imødegå denne religionsforskrækkelse er at vi fortæller at kirken er en del af vores fælles fortælling om det at være menneske og folk, om det at evangeliet sætter os fri fra alt det der binder os, at vi har brug for fællesskaber som tager det enkelte menneske skabt i Guds billede alvorligt, at det giver livsmod og kræfter til at leve vort brogede menneskeliv ved at vide, at centrum i ethvert menneskeliv ligger uden for en selv.

På dannelseskongressen i Nyborg november 2015 sagde en af oplægsholderne, at der var en stor folkevandring i gang i Danmark, jo, sagde han op mod 800.000 vandrer mod landets fitnesscentre.

Respekt for alle der dyrker motion sammen og alene. Men for nu at sige det, så har vi i vore kirker et åndeligt fitnesscenter hvor vi ikke skal træne så vi sveder, her er ingen instruktør der opildner til at yde mere og mere, her er ingen lodder og trisser og vægte der skal rykkes i og løftes. I fitnesscentre dyrker man sig selv. I kirken dyrker vi fællesskabet. Her er ingen indpisker. Her skal man ikke yde andet end at være. Være sig selv. Være den man er, og når alt kommer til alt, er det det, vi er bedste til.

Dannelseskongressen

Det var nogle af de temaer der blev berørt ved en mini-dannelseskongress den 22. september i år.

Kongressen var arrangeret af Aalborg kommunes skoleforvaltning, Danmarks Lærerforening og Folkekirken i Aalborg stift.

Omkring 130 skolefolk og forældre deltog i kongressen, hvor temaet var ”Hvad skal vi med skolen?” Det handlede om, hvorledes vi kan lære at være til i en tid, hvor alt for mange unge mennesker farer vild i deres eget liv, som en udtrykte det.

Derfor er det et vigtigt samarbejde, der er etableret. I Skolen får eleverne faglige kompetencer, de lærer at tage vare på deres eget liv og sig selv, men de lærer også at indgå i fællesskaber og bidrage med alt det der er dem, og det de kan.

Begreber som dannelse og værdidebat bliver heldigvis mere og mere italesat i den offentlige debat. Og her der det livsnødvendigt at vi som Folkekirke deltager i debatten og peger hen på de værdier kirken altid har stået for. Værdier som næstekærlighed, medmenneskelighed, fællesskab og for at skabe hele mennesker skal læring og dannelse gå hånd i hånd, så læring aldrig står alene, men suppleres med indsigt i kunst, sprog, litteratur, historie, musik og ja, forpligtende fællesskaber.

Som det blev nævnt af en oplægsholder: Dannelse er at anvende sin viden og kunne indgå i et forpligtende forhold til sit medmenneske, at man lærer at være noget for sit medmenneske. Dannelse er en indsocialisering i fællesskabet.

Her skal vi som kirke være med i debatten. Vi skal indgå i fællesskaber med organisationer, foreninger og institutioner der vil være med til at tage debatten om dannelse, så vore unge mennesker, de kommende generationer, ikke farer vild i deres eget liv, men netop finder sig selv som værdifuld og uundværlig for fællesskabet blot ved at være og turde være den de er.

Hvad er meningen?

Også på et andet plan har vi i Aalborg stift de sidste par år arbejdet sammen med skoleverdenen. Det udmønter sig i fire dagskurser i Folkekirkens Hus til november under titlen ”Hvad er menin-

gen?”. Flere end 800 studerende er meldt til og flere end 200 står på venteliste, og planen er, at vi gentager arrangementet i 2017. Takket være Stiftsrådets økonomiske opbakning.

Projektet er blevet til et samarbejde mellem Gymnasier i Aalborg stift, Aalborg Universitet og Folkekirken. Det er kort fortalt et forsøg på at skabe et dialogrum mellem teologi, naturvidenskab og filosofi. Dagene forløber med foredrag, workshops, samtaler og debatter hvor de studerende får rig mulighed for at træne og udfordre sig selv i diskussion med fag og fakulteter og finde ind i debatter om religion og naturvidenskab.

Jeg betragter også dette arrangement som et dannelsesprojekt, hvor kirken kommer i dialog både med de studerende og uddannelsesinstitutionerne og måske kan vi være med til både at nedbryde fordomme om kirke og teologi og få dybere indsigt i livet og den verden vi er en del af.

Uddannelsesmesse

I januar i år var der uddannelsesmesse i AKKC i Aalborg. Folkekirken var også med. Jeg deltog i nogle timer. Det prioriterede jeg, fordi det er vigtigt, at vi er til stede, hvor unge mennesker mødes og står foran vigtige valg i deres liv, ikke mindst studievalg.

Vi fik mange unge mennesker i tale. Og måske har vi plantet en lille bitte spire i nogle af de unge mennesker, som med tiden vælger at studere teologi med henblik på at blive præst i den danske folkekirke.

Præsterekruttering

Det fører over i en overvejelse om præsterekruttering.

På et bispemøde for et par år siden slog jeg til lyd for, at vi bliver nødt til at sætte ind på en udfordring de fleste stifter nu står i, nemlig præsterekruttering.

Selv om jeg kun havde været biskop i et par år, kunne jeg se, at antallet af ansøgere var dalende. Desværre er det kun gået en vej. Det er nedad.

Der er nu nedsat et udvalg under Kirkeministeriet der de næste år skal arbejde med denne udfordring.

Det handler blandt andet om: hvordan får vi flere unge til at læse teologi? Hvordan får vi de teologiske kandidater til at vælge præstegerningen til? Hvordan finder vi nye veje for uddannelse af præster? Hvordan skaber vi attraktive embeder, som de unge mennesker kan se sig selv i?

Mange forslag er i spil. Jeg er fortrøstningsfuld. Vi kommer naturligvis gennem denne periode med få ansøgere, som vi har gjort det før. Men det er uhyre vigtigt, at der skabes nogle ”her og nu løsninger” så vi kan få besat vore ledige embeder med dygtige teologer. Det er lykkedes indtil nu. Det lykkes også i fremtiden, men det kræver tålmodighed og behårdt arbejde fra os allesammen.

Jeg er ikke i tvivl om, at både uddannelsesmesserne, dannelseskonferencen og efterårets projekt ”Hvad er meningen?” er væsentlige byggesten i den fortælling.

Migrantarbejde

På sit møde den 12. september i år nedsatte Stiftsrådet ”Stiftsudvalget for Folkekirkens Asylsamarbejde i Aalborg stift”.

Mange præster arbejder behårdt med dåbsoplæring for de flygtninge og asylansøgere der er kommet til Danmark. Enkelte har det som en kvote i deres embeder.

Med det nye stiftsudvalg får vi mulighed for at netværke og samle erfaringer på en ny måde. Vi får mulighed for at koordinere indsatsen, så de præster og menigheder der arbejder med området kan finde sammen i en fælles erfaringsudvikling og med udvalget får man et sted at henvende sig,

*Landemode-
gudtjeneste 30.09.10.
Foto: Kamilla
Bøgelund Hansen.*

når og hvis man skal i gang med migrantarbejdet rundt omkring i menighederne i Aalborg stift.

Kommunikationsplan

Sammen med Informationstjenesten har vi nu vedtaget en ny kommunikationsplan der skal løbe til udgangen af 2018.

Det vil føre for vidt at komme ind på detaljer her, med i den nye kommunikationsplan handler det om at styrke den eksterne kommunikation.

I Folkekirken, også i Aalborg stift, har vi været meget gode til at kommunikere internt. Det er der ikke noget galt i, men vi forsøger nu at gå nye veje i håb om, at vi med den eksterne kommunikation kan komme længere ud med vores budskab om at være en levende og nærværende kirke.

Derfor vil vi opruste os på de sociale medier. Det vil vi for at komme i dialog med dem, der godt vil Folkekirken. Det er ofte mennesker, som vi ikke har kunnet nå, med den måde vi kommunikerer på.

En ny hjemmeside ser dagens lys den 1. december 2016. Den bliver mere brugervenlig end den gamle side, men i dag er det sådan at en hjemmeside ikke kan stå alene. Jo, det kan den godt, men den står i stor fare for at sande til, fordi en hjemmeside for mange blot er indgangen til en ny kommunikationsform. Her spiller de sociale medier en større og større rolle. Det har vi taget bestik af, og de af jer der følger med, har også set, at vores elektroniske nyhedsbrev er en nyskabelse, som vi forventer os meget af.

Den nye satsning på kommunikationsområdet betyder, at Stiftsavisen kun udkommer en gang mere.

Stiftsavisen har haft sin tid. Og hvilken tid. Den blev til i en tid, hvor Folkekirken begyndte at kommunikere på en ny måde. Og avisen har haft sin berettigelse. Igen: nu går vi nye veje og glæder os det Stiftsavisen bragte gennem årene.

Folkekirken Familiestøtte.

Vi er nu ved at få løbet projekt ”Folkekirken Familiestøtte” i gang.

Der ansættes koordinatorene rundt omkring i provstierne. Disse koordinatorene er vigtige for projektet, for det er dem, der sammen med projektets to ansatte skal mobilisere frivillige og skabe kontakter til de familier, som gerne vil med i projektet. Og kan et menighedsråd ikke løfte opgaven alene, kan man naturligvis arbejde sammen på tværs af sognegrænser. Folkekirken Familiestøtte bliver mødt fantastisk positivt alle steder og på alle niveauer! Der er fuld opbakning og anerkendelse af behovet.

Kirken på landet

I 2016 og 2017 er sognepræst i Hals og Hou pastorat, Sophie Nordentoft ansat på halv tid, hvor hun skal arbejde med emnet ”Kirken på landet”.

Sophie Nordentoft har de få måneder hun har arbejdet med området, skabt netværk til andre stifter, hvor man arbejder med Kirken på landet. Ligeledes er der aftalt inspirationsmøder rundt omkring i Aalborg stift, hvor I arbejder med temaet.

Til foråret indbydes til en temadag om Kirken på landet. Det bliver søndag den 5. marts 2017 om eftermiddagen, så I får mulighed for at deltage efter gudstjenesten derhjemme. Dagen afholdes i Folkekirken Hus.

Folkekirken Hus

Folkekirken Hus begyndte så småt med arrangementer omkring 1. oktober 2015.

Palmesøndag indviede vi Folkekirken Hus. Det begyndte med festgudstjeneste i Domkirken. Efterfulgt af en reception i huset, en folkefest i teltet på Gammeltorv med beværtning og koncerter og sluttede festligt i Domkirken med en stor koncert.

Flere end 4000 deltog i dagens festligheder på den ene eller anden måde.

Nu er det blevet hverdag. Og hvilken hverdag. Huset summer af liv. Fra undervisning, til sangtænder, koncerter og arrangementer om tro og kristendom, om værdier og om det der rører sig i og omkring Folkekirken.

TAK

Jeg vil til at lægge an til landing og først rette en stor tak til Stiftsrådet for engagement og medleven i stiftets mange udfordringer, og særlig til formanden for Stiftsrådet, Ejnar Haugaard Thomsen for samarbejdet og formandsskab.

Tak til Stiftsamtmænd Torben Sørensen for samarbejde, medleven og medvirke i Aalborg Stift.

Tak også til Stiftskontorchef Jørgen Lüttau Larsen. Hverdagene byder på konstant på nye og spændende udfordringer. Dem løser vi efter bedste evne. Tak for vort gode, fortrolige samarbejde, samvirke, sparring og både juridiske og menneskelige råd.

På stiftsadministrationen over alle ansatte en forbilledlig indsats for at understøtte og hjælpe præster og menighedsråd i det daglige arbejde.

Tak for jeres indsats og støtte til mig i hverdagen.

Tak til provster, præster, menighedsråd, provstiumvalg, stiftsråd, ansatte og frivillige i Aalborg stift. I er på hver jeres måde frontkæmpere, og lever kirkelivet derude, hvor det hele har sit udspring og kilde, nemlig i menigheden. I er med til at værne om evangeliets frie løb og dermed er I garanter for at evangeliet om Jesus Kristus, som er vores grundlag, har gode kår for liv og vækst.

Sidst men ikke mindst skal der lyde en tak til jer alle, fordi I bakker op om årets Landemode både her og i Domkirken. Det styrker fællesskabet og tjenesten og det giver mig frimodighed i hverdagen.

Husk glæden og stoltheden over at være medarbejdere i Folkekirken. Husk at sige det højt.

Fortæl om glæden over den betroede opgave vi har som kirke, nemlig at bringe evangeliet videre til dem vi er kirke sammen med. Men jeg vil også pege på den stolthed vi alle skal og bør føle over, at vi er en del af en evangelisk luthersk folkekirke.

Glem aldrig denne stolthed! Husk frimodigheden. Glæd jer over glæden.

Folkekirken var med til bryllupsmesse 2016 i Aalborg Hallen. Foto: Christian Roar Pedersen

Stiftsrådet Aalborg Stift

Af formand for stiftsrådet Ejnar Haugaard Thomsen

Siden november 2009 har der været stiftsråd i alle 10 stifter. Stiftsrådet består af stiftets biskop, stiftets domprovst, 1 repræsentant for stiftets provster, 3 repræsentanter for stiftets præster samt 1 menighedsrepræsentant fra hvert provsti. Valgperioden er 4 år, og der skal vælges nyt stiftsråd i 2017 – samtidigt med nye provstiudvalg. Stiftsrådet holder 5 ordinære møder om året.

Stiftsrådets opgave er at styrke folkekirkens liv og vækst og kan til dette udskrive et bindende stiftsbidrag fra kirkekasserne til finansiering af aktiviteter i stiftet – dog højst 1 % af den kirkelige ligning. Stiftsbidraget kan bruges til følgende aktiviteter:

1. Kommunikation mellem stiftet, menighedsråd og præster.
2. Formidling af kristendom.
3. Udviklingsprojekter inden for undervisning, diakoni, IT, medier, kirkemusik og lignende.

Stiftsrådet fastlægger stiftets udvalgsstruktur. I Aalborg Stift har vi 10 stiftsudvalg (se Aalborg Stifts hjemmeside). Stiftsudvalgene udarbejder et budget, og stiftsrådet har i næsten alle tilfælde kunnet tildele de ønskede midler til gennemførelse af udvalgenes opgaver og initiativer.

Stiftsrådets virksomhed kommer mest til udtryk gennem stiftsudvalgene, specielle fokusområder i stiftet og økonomien (anvendelsen af stiftsbidraget). Stiftsbidraget i Aalborg Stift har i flere år været 0,6 % af den kirkelige ligning - omkring 3,7 mio. i både 2016 og 2017.

I samarbejde med Infotjenesten Aalborg Stift og stiftet har stiftsrådet fået udarbejdet en kommunikationsplan for stiftet. Den første plan var gældende for 2 år frem til sommeren 2016. Planen for 2016-2018 er klar og træder i kraft her i sommeren 2016. Planen omhandler bl.a. de fokusområder, som kræver en kommunikativ indsats: Reformationsjubilæet, Kirken på Landet, religionspædagogik m.m. . Stiftsrådet har ydet en betydelig støtte til omlægning af stiftets hjemmeside, så stiftet i løbet af 2016 får en bedre og tidsvarende hjemmeside, som kan blive en vigtig del af stiftets kommunikation. Stiftsrådet vil også i de kommende år yde økonomisk støtte til driften af hjemmesiden.

Stiftsrådet har i samarbejde med stiftet ansat konsulenter til at varetage opgaverne på vigtige fokusområder:

Religionspædagogisk konsulent: Der har de seneste år været store udfordringer i forbindelse med den kirkelige undervisning. For at styrke indsatsen på dette område er der ansat en konsulent på fuld tid. Anna Døssing Gunnertoft skal udvikle den kirkelige undervisning, og der er igangsat mange nye og spændende aktiviteter specielt med henblik på børn og unge. Det sker gennem kurser, events samt udvikling af nye undervisningsmaterialer.

Ungdomspræst: For at styrke det kirkelige liv blandt unge er der ansat en sognepræst kvote 50 % til at varetage det kirkelige ungdomsarbejde i Aalborg Stift. Judith Nielsen Legarth kan give råd og vejledning til præster og menighedsråd i

forbindelse med det kirkelige ungdomsarbejde i sognene. Judith Nielsen Legarth er samtidig sognepræst kvote 50 % i Als – Øster Hurup pastorat.

Stiftskonsulent i hymnologi og liturgi: Lektor Jørgen Kjærsgaard er ansat som konsulent kvote 50 % på dette område. Jørgen Kjærsgaard kan kontaktes vedrørende hymnologiske og liturgiske emner både som individuel sparringspartner og som foredrags- og oplægsholder ved møder og i studiekredse om salmebrug og gudstjenesteformer. Jørgen Kjærsgaard er samtidig ansat kvote 50 % ved Vestervig Kirkemusikskole.

Stiftsrådet yder også en betydelig støtte til præsters kurser og efteruddannelse. Ud over denne støtte har stiftsrådet blandt meget andet økonomisk støttet:

- Flygtningearrangement i Vendsyssel
- Design af storyline-projekt – konfirmandundervisning
- Folkekirken på uddannelsesmesse
- Konsulentbistand – Strukturudvalget Aalborg Stift
- Grøn Kirke
- Kirkemusikfestival
- Projekt Folkekirkens Familiestøtte

Stiftsrådet skal også på menighedsrådenes vegne bestyre stiftsmidlerne (kirkernes og præsteembedernes kapitaler). Stiftsrådet skal således for hvert år fastlægge ud- og indlånsrenten for stiftsmidlerne, det vil sige de penge, sognene har stående i stiftet, og som stammer fra gravstedskapitaler og salg af lokale ejendomme. Udlånsrenten vedrører forrentningen af de lån, som menighedsrådene optager i stiftsmidlerne til eksempelvis nybyggeri og renovering. Indlånsrenten er forrentningen af menighedsrådenes kapitaler indbetalt til stiftet. Stiftsmidlerne i Aalborg Stift er i 2016 på omkring 800 mio. kr. Ca. halvdelen er udlånt til sog-

nene og den anden halvdel forvaltes af stifternes fælles kapitalforvaltning.

*Kirketeltet på Nibefestivalen.
Foto: Christian Roar Pedersen.*

Hvad skal vi med skolen?

Af religionspædagogisk konsulent Anna Døssing Gunnertoft

Glade skolebørn.
Foto: Merete
Aarup-Kristensen

Længe har man talt om pisaundersøgelser og målbare resultater i forbindelse med den danske grundskole. Som alternativ hertil sætter et samarbejde mellem skole, kirke og forældre fokus på det, der ikke lader sig veje eller måle, men ligger ud over formidlingen af nyttige kundskaber.

En hverdagsfortælling

Da Mette With Hagesen, formand for foreningen Skole og Forældre, en dag var på vej til skole med sin lille datter ved hånden, overhørte hun et ord-

skifte mellem en anden mor og hendes barn, der også på vej til skole gik umiddelbart foran Mette. ”Hvorfor skal jeg i skole?”, spurgte barnet. Mette spidsede ører. Dette svar ville hun gerne høre. Moren svarede: ”Du skal i skole, så mor kan komme på arbejde”. Datteren sukkede højlydt: ”Øv, skolen er blot en pasningsordning eller et opbevaringssted, til du har fri, Mor!”.

Med afsæt i denne lille beretning fra det virkelige liv indledte Mette With Hagesen sin velkomsttale til den konference om skole og dan-

nelse, som Danmarks Lærerforening, foreningen Skole og Forældre samt landets biskopper afholdt i efteråret 2015 på Nyborgstrand.

Der er en udbredt fornemmelse af, at et reduktivt syn på skolens opgaver har vundet frem. Ganske vist afspejler ordskiftet mellem mor og barn blot lidt af denne problematik, idet den måske kun handler om en travl mors afskæring af en vidtløftig forklaring. Men den afslører dog noget. Skolen bliver taget som givet ud fra ren nyttetænkning. Børn skal lære noget nyttigt, så de erhverver brugbare kompetencer til gavn for dem selv og samfundet. Men det er uheldigt, hvis dette er blevet hele sagen. Hvad med det gode gamle dannelsesbegreb? Der må være

mere end blot og bare kundskabsformidling, og fra forskellig side har man følt, at dette mere er trængt tilbage. Der behøves en nybesindelse på, hvad skolen er til for.

Startskuddet

Svaret på disse overvejelser er blandt andet det førnævnte samarbejde mellem skole, forældre og kirke, hvor den officielle start var en konference afholdt 4. november 2015. Hensigten var, ”at igangsætte og styrke den folkelige debat om skolen ved at etablere en række lokale samtalegrupper i relation til konferencens hovedspørgsmål – altså at fremme den lokale demokratiske debat om, hvad formålet med at drive grundskole i

2016-dannelseskonferencen. Fra højre vises Skolechef Jakob Ryttersgaard, biskop Henning Toft Bro, religionspædagogisk konsulent Anna Døssing Gunnertoft, repræsentanter fra Aalborg skolebestyrelse Lise Bruun og Kristina Terpling Forrest fra højre Sektorleder Merete Haugaard Jensen og repræsentant fra Aalborg skolebestyrelse Ulla Koch Sørensen.

Danmark er, og hvordan det udmøntes i praksis”. Sådan hedder det på hjemmesiden, der er tænkt som inspiration for lokale initiativer.

Dannelsesbegrebet er ikke let at definere eller afgrænse i forhold til det, der i øvrigt er skolens opgave. Der var dog enighed blandt foredragsholderne på konferencen om, at dannelse hører med under skolens virke og må styrkes. Lærerforeningens formand Anders Bondo Christensen påpegede, at optagetheden af konkrete læringsmål gjorde det svært at stille spørgsmålet: ”Hvordan vil jeg leve mit liv?”. Dette spørgsmål er ellers centralt placeret i folkeskolens formålsparagraf.

Biskop Peter Skov-Jakobsen gav udtryk for optimisme ud fra Løgstrups tanker om, at tilliden, hengivenheden og barmhjertigheden går forud for ondskaben og løggen. Dannelsesbegrebet er væsentligt, fordi det ikke lægger verden fast i en bestemt viden, men vil befordre livsindsigten gennem skiftende vilkår. I denne forstand bliver vi aldrig færdige med at gøre os tanker, heller ikke om spørgsmål, der ikke kan besvares, eller om

det uoverkommelige. Livet byder os nyt, som vi må håndtere gennem følelser, indsigt og eftertanke. Skolen skal give os tilværelsesoplysning, så vi kan se tilværelsen i øjnene med såvel forståelse som kritik.

Mette With Hagesen betegnede i sit indlæg konferencen som handlende om det vigtigste, altså dannelse som det, der ligger ud over kundskaber og færdigheder. ”Skolen skal kunne hjælpe børnene til at forstå, tage stilling, handle – alene eller sammen med andre”. Sådan noget læres ikke ved at sætte sig ned med en bog. Der skal mere til.

Det lokale initiativ

Som det var hensigten, er stafetten givet videre, idet der er nedsat lokale samtalegrupper i hele landet. Også i Aalborg stift er udfordringen taget op både i Frederikshavn, Hjørring, Brønderslev og Aalborg,

I Hjørring, Frederikshavn og Brønderslev udvikles en konference i november i et samarbejde mellem Lærerkreds Nord, Skole og Forældre, samt de folkekirkelige skoletjenester. Konferencens faglige omdrejningspunkter bliver samfunds- og skoleudvikling, dannelsesbegrebet og den praksisnære hverdag.

I Aalborg kommune indbydes alle skolebestyrelser til et møde i september om emnet med oplæg fra kompetente foredragsholdere fra skole, kirke og erhvervsliv. Værterne er repræsentanter fra Aalborg Lærerforening, skoleforvaltningen i Aalborg kommune og folkekirkene i Aalborg.

Skolen og kirken som partnere

Dannelse er at forstå på linje med læringsprocessen og forudsætter en indre udvikling hos hver enkel elev ud fra de dannelseskræfter, som vedkommende i sig selv er udstyret med. Hertil formidler skolen de ydre forhold, det objektive, som indebærer viden om verden, der sammen med de

indre kræfter former os. Hvordan dette nærmere forstås, afhænger af det syn, vi har på mennesket. Der er dog næppe tvivl om, at dannelsesbegrebet kan ses som en syntese mellem selvforståelse og erkendelse af den verden, vi lever i, således at der er basis for kritisk stillingtagen og selvstændig vurdering. Væsentlig er her ikke bare almen humanitær forståelse, men også de store livsspørgsmål, som hører hjemme i religiøs tænkning.

Således forstået er dannelse først og fremmest en pædagogisk disciplin og skolens anliggende, men også kirken kan bidrage med noget væsentligt. I det hele taget er det et spørgsmål, om den indre harmoni, som mange forstår som en del af dannelsen, er mulig uden den indsigt i det livssyn, som kirken åbner for. Nogle vil sige, at vi mennesker ikke kan få fat på livet selv, hvis der ikke sættes vinduer i himmelen. Andre ser anerledes på det, men det er glædeligt, at kirken har fået en naturlig plads i skolens dannelsesdiskussion. Det er også glædeligt, at lærere har givet udtryk for ønske om, at man ved møderne i dannelseskonferencens spor synger salmer og sange, som forbinder os med en tradition, som stadig må være en del af os selv og vores selvforståelse. Der er grund til at ønske alle parter tillykke med det nye tiltag.

INITIATIVTAGER:

Danmarks Lærerforening, foreningen Skole og Forældre samt landets biskopper. Afholdt dannelseskonferencen ”Hvad skal vi med skolen?” i efteråret 2016 og var repræsenteret ved Folkemødet på Bornholm.

HJEMMESIDE:

www.hvadskalvimedskolen.com

DET SKER I AALBORG STIFT:

Torsdag den 22. september fra 15:30-18:00 på Sofiendalskolen, Aalborg.

Program:

Skolechef Jakob Ryttersgaard:

Mod til at deltage i verden.

Anders Bondo Christensen:

Hvad er det egentlig, vi som samfund skal med skolen?

Kjeld Holm, tidligere biskop i Århus stift:
At efterligne – en grundsten i pædagogikken.

Jacob Risgaard, ejer af Coolshop:

Skab succes ved at bryde med tradition.

Onsdag den 9. november i Hjørring, Frederikshavn og Brønderslev.

Konferencens faglige omdrejningspunkter bliver:

- samfunds- og skoleudvikling
- dannelsesbegrebet
- den praksisnære hverdag

Elevtutorer tager imod på Aalborghus Gymnasium. Aug. 2016

Da evangeliet kom ud over kanten af jødedommen

Af professor, dr.theol. Mogens Müller, Københavns Universitet

1. Indledning

I samtalen med den samaritanske kvinde ved Jakobs børn i Joh 4 siger den johannæiske Jesus: ”Tro mig, kvinde, der skal komme en time, da det hverken er på dette bjerg [altså samaritanernes hellige bjerg Garizim] eller i Jerusalem, at I skal tilbede Faderen. I tilbeder det, I ikke kender, vi tilbeder det, vi kender, for frelsen er fra jøderne. Men timen kommer, ja er allerede nu, hvor de sande tilbedere skal tilbede Faderen i ånd og sandhed” (v. 21-23). Hermed drager forfatteren til Johannesevangeliet konsekvensen af Paulus’ tale om menigheden som Kristi legeme (1 Kor 12,27) og de Kristus-troende som Guds tempel, fordi Guds ånd bor i dem (1 Kor 3,16). For efter sin død, bliver den opstandne Jesus nærværende på ethvert sted, hvor mennesker forsamles i hans navn.

For jøder var det ellers sådan, at de ikke måtte ofre til Gud andre steder end i templet i Jerusalem. Sådan havde det ifølge bibelhistorien været siden en reform under kong Josias, som skal have fundet sted 622 f.Kr. Ved templets ødelæggelse i 70 e.Kr. forsvandt da også al offerkult fra jødedommen. Men for de tidligste kristne var det ultimative offer allerede sket med Jesu død på korset. For det var et offer én gang for alle. Derved blev troens geografiske centrum mobilt – det var og er, hvor de troende var og er. Tilmed opstillede de tidligste Kristus-troende nye identitetsmarkører for gudsfolket. Som Paulus formulerer det i Gal

5,6: ”I Kristus Jesus gælder hverken omskærelse eller forhud, men tro virksom i kærlighed.”

Derved var døren åbnet for også ikke-jøder. Men det skete ikke lige på én gang, selv om nogle af skrifterne i Det Nye Testamente godt kan få det til at se sådan ud. For de forskellige forfattere var her langt fra enige om, hvordan det kom dertil. Det hele er ikke så enkelt, som f.eks. Matthæusevangeliet får det til at se ud, når det slutter med, at den ophøjede sender de elleve apostle ud i alverden med den besked, at de nu også skal gøre folkeslagene til hans disciple.

2. Paulus, det ældste vidne

Paulus’ breve er de ældste kristne skrifter, vi har, og samtidig dem som vi med størst sikkerhed kan sætte årstal på. Desuden er de stort set også de eneste i Det Nye Testamente, der træder ud af pseudonymitetens dunkelhed. For Paulus er her den eneste forfatter, som træder os i møde som en skikkelse, vi trods alle huller i vores viden ved en hel del konkret om. Og vil man ikke ligefrem kalde ham kristendommens anden grundlægger, så kom Paulus i hvert fald til at bestemme de første generationers teologi og forkyndelse. Således synes forfatteren til Markusevangeliet at have kendt til og teologisk at være inspireret af Paulus’ breve. Og da Markusevangeliet ligger til grund for de tre andre evangelier, hører Paulus også til deres baggrund.

I Gal 1,16 fortæller Paulus således selv om sin kaldelse: ”Men da Gud, der havde udset mig fra

Jerusalems tempelplads
november 2015. Her lå
indtil år 70 e.Kr. det
jødiske tempel.
Foto: Niels Christian
Scheel Lassen.

moders liv og kaldet mig ved sin nåde, besluttede at åbenbare sin søn for mig, for at jeg skulle forkynde evangeliet om ham blandt hedningerne, så ... ” ja så havde han ikke brug for lige at konsultere andre eller besøge Jerusalem og menigheden dér. I stedet tog han straks til Arabien, dvs. landet øst for Jordanfloden, for at missionere blandt den ikke-jødiske befolkning i dette område. Denne mission så han som virkeliggørelsen af profetiens tale om, at jøderne skulle være et lys for folkeslagene (f.eks. Es 49,6).

Nu stammer de fleste af Paulus' breve fra tidsrummet 53-55. Men selv om det er adskillige år efter hans kaldelse, som skete omkring år 40, kan vi dog formode, at disse breve alligevel er pålidelige kilder til den teologiske tænkning, der førte apostlen til at forkynde evangeliet blandt ikke-jøder. For det kunne først ske, hvor troen på den opstandne blev den afgørende identitetsmarkør for et tilhørsforhold til gudsfolket. Det fremgår af den heftige polemik mod de såkaldte lovgæringner, som vi finder i Galaterbrevet og siden i Romerbrevet. For det er ét af resultaterne af nyere Paulus-forskning, at disse lovgæringner er de særlige gerninger, som Moseloven foreskriver for jøden, nemlig omskærelse, renhedsforskrifter, sabbatoverholdelse osv. For som det tydeligt fremgår af Gal 5,14 og Rom 13,8-10, omfatter de ikke de gerninger, der lader sig sammenfatte som opfyldelse af buddet om at elske sin næste som sig selv.

3. Markusevangeliet

Godt 15-20 år efter affattelsen af Paulus' breve satte en forfatter sig for at skabe en sammenhængende fortælling om Jesus. Det blev til Markusevangeliet, og det har et indbygget universelt aspekt. Markusevangeliet har gennem tiderne stået stærkt i skyggen af de tre andre evangelier. Oprindeligt fordi det med det navn, som tra-

ditionen siden forbandt det med, forudsatte, at forfatteren ikke var apostel og derfor heller ikke øjenvidne. Dertil kom, at dets indhold i det store og hele er inkluderet i Matthæusevangeliet, som blev tilskrevet en apostel. Augustin kunne således skildre Markus som en forfatter, der fulgte Matthæus nøje og sammenfattede hans beretning.

Siden 1830'erne har den opfattelse dog domineret, at Markusevangeliet ikke alene er det ældste, men desuden har været forlæg for Matthæus- og Lukasevangeliet. Således taler man om de tre synoptiske evangelier. Dertil synes Johannesevangeliets forfatter at have kendt til og bygget på i hvert fald de to tidligste af disse evangelier, nemlig Markus- og Matthæusevangeliet. Med andre ord: Forfatteren til Markusevangeliet står i dag som den rette modtager af æren for at have skabt evangeliegenren. Og i sin Jesus-fortælling har han foregrebet den åbning over for ikke-jøder, som ellers først blev effektiv med Paulus. Det sker bl.a. ved i forbindelse med opgøret i templet at lade Jesus citere ordene fra Es 56,7: ”Mit hus skal kaldes et bedehus for alle folkeslagene” (Mark 11,17), og i talen om de sidste tider at sige, at Jesu genkomst først sker, når evangeliet er forkyndt for alle folkeslag (Mark 13,10).

I Markusevangeliet ender stridssamtalen i kap. 7,1-20 med farisæerne og de skriftkloge om rent og urent med ordene om, at hvad der gør et menneske urent ikke er, hvad der kommer ind gennem munden, men hvad der kommer ud af den. I den efterfølgende belæring af disciplene præciseres det, at hvad der kommer ind gennem munden ikke kommer ind i hjertet, men i maven og derfra videre ud. ”Dermed – hedder det i en redaktionel konklusion – erklærede han al slags mad for ren” (7,19). Det følges dog op af en helbredelse af en ikke-jødisk kvindes dæmonbesatte datter. For hvor renhedsforskrifter ikke længere danner en

beskyttelsesmur omkring Israel, dér ”opdager” ikke-jøder, at de også har adgang til frelsen. Ved at lade helbredelsen ske på afstand, signaleres det, at Jesus selv ikke overskred denne grænse. Men som god Paulus-elev ved han, at dette måtte være en konsekvens af Jesu lovudlægning. I fortællingen bliver det til, at Jesu ord om, at det rigtige er, at børnene, dvs. jøderne, *først* bliver mætte, bliver løbet over ende af kvindens svar om, at de små hunde da gerne æder af de smuler, børnene taber. Så kvinden får sin vilje.

Markusevangeliets Jesus-fortælling har altså i en række træk indbygget den fremtid, hvor missionen blandt ikke-jøder for længst var en kendsgerning. Når han kunne slutte med at tale om kvinderne, der flygtede bort fra graven, rystede og ude af sig selv, og som ikke sagde noget til nogen, fordi de var bange (Mark 16,8), havde han åbenbart nok i den fortsættelse, der bestod i de menigheder, der levede i troen på den opstandne. Kvinderne ved graven står således som repræsentanter for menigheden, hvis fortvivlelse netop blev overvundet gennem den opstandnes fortsatte nærvær i sit ord og sin gerning.

4. Matthæusevangeliet

Vel omkring 15 år efter affattelsen af Markusevangeliet sætter en øjensynlig jødekristen forfatter sig for at genskrive det, dvs. skabe en udgave af Jesus-fortællingen, der er forbedret gennem dels tilføjelser som f.eks. barndomshistorien, Bjergprædikenen og beretninger om møder med den opstandne, dels mere eller mindre radikale omskrivninger af det foreliggende. Den slags genskrivninger udspringer som regel af et ubehag, og en væsentlig del af ubehaget synes at have været Markusevangeliets Paulus-troskab. Således kan man pege på en række steder i Matthæusevangeliet, som det er nærliggende at forstå som skjult polemik mod paulinsk teologi.

Også i Matthæusevangeliet er universaliteten dog udtalt: ”I er jordens salt, I er verdens lys”, lyder det i begyndelsen af Bjergprædikenen til disciplene (5,13-14). Samtidig accentuerer denne forfatter dog hele to gange, at Jesu sendelse før hans død alene gælder ”de fortabte får af Israels hus” (10,6; 15,24). Med sin tendens til at fordoble har denne forfatter også hele to fjernhelbredelser, der signalerer en tid, hvor ikke-jøder kan være med. Den anden er fortællingen om officeren i Kapernaum og hans syge tjener (8,5-13). Begge steder understreges det, at helbredelserne sker på grund af troen hos de bedende. Derved skabes der udblik til en tid, hvor mennesker – godt paulinsk – frelses i kraft af deres tro.

Matthæusevangeliet tilføjer i sin genskrivning af udsendelsestalen i kap. 10 en befaling om ikke at følge vejen til hedninger eller gå ind i samaritanernes byer, men alene forkynde for de fortabte får af Israels hus. Det overtager også hele Markusevangeliets afsnit med åbningen over for hedningeverdenen (kap. 15). Markusevangeliets redaktionelle, konkluderende og programatiske udsagn om, at således erklærede Jesus alt mad for ren (Mark 7,19), er dog udeladt af denne forfatter. I en jødekristen menighed har det næppe heller overhovedet været et relevant spørgsmål. I gengivelsen af den følgende fjernhelbredelse af den kana'anæiske kvindes datter, hvor Jesus i Matthæusevangeliet først møder kvinden med tavs afvisning, gentages ordene om, at Jesu sendelse alene gælder de fortabte får af Israels hus. Til gengæld præciserer denne forfatter i forlængelse af fortællingen om officerens tjener, at det er i kraft af sin tro, kvindes genbryder muren: ”Kvinde, din tro er stor, det skal ske dig, som du vil.” Der kan anføres flere træk, som gør, at den såkaldte missionsbefaling slet ikke kommer uforberedt. Men endnu tydeligere end sin forgænger sætter forfatteren skel

mellem tiden forud for Jesu død og opstandelse og tiden efter.

Ikke mindst som prædiketekst trinitatis søndag efter 1. tekstrække og ved at lyde ved enhver dåb, har missionsbefalingen i høj grad været med til at præge vores billede af udviklingen: Som opstanden møder Jesus de elleve tiloversblevne disciple eller apostle og sender dem ud i al verden. Fortolkerne har så drøftet, om det betød, at forkyndelsen i Israel var bragt til ende, så det nu alene gjaldt de ikke-jødiske folkeslag, eller om jøderne nu var degraderet til at være et folkeslag på linje med alle de andre. Men faktisk er der en tredje mulighed. For spørgsmålet er, om det er rigtigt at oversætte med ”gør til disciple”, eller om det er mere korrekt at gengive med ”lærer” eller ”underviser”. Således hed det også tidligere i den danske Bibel, f.eks. i en udgave fra 1806: ”Gaaer derfor hen, og lærer alle Folk, og døber dem i navnet Faderens, og Sønnens, og den Hellig Aands. Og lærer dem at holde alt det, jeg har befalet eder, og see, jeg er med eder alle dage indtil verdens ende.” Men det holdt op med 1907-oversættelsen, hvor man desuden foran ”disciple” indføjede ejefaldsstedordet ”mine”, der har optrådt siden. Det har ingen hjemmel i den græske tekst, men tjener til at give udsagnet en imperialistisk klang.

Så måske skal befalingen forstås som: ”Giv Jesu lære videre, sådan som den er givet videre her i Matthæusevangeliet”, ”Antag dem, dvs. ikke-jøderne, som disciple, optag dem i jeres klasse”, eller mere nutidigt, ”Tillad dem i jeres skole – og gør den ikke til en rent jødisk privatskole”. Så er der ikke mere tale om en nærmest militærisk befaling om at erobre verden, men om en tilladelse til og hjemmel for, at evangeliet efter Jesu død og opstandelse også forkyndes for den ikke-jødiske verden.

Missionsbefalingen i Matthæusevangeliet er således formuleret ud fra en senere tids erfaringer,

hvor forkyndelsen for folkeslagene for længst er en fuldbyrdet kendsgerning. Men i virkeligheden forsøger forfatteren at skrive Paulus ud af historien ved som den eneste nytestamentlige teolog at forbinde den såkaldte hedningemission med alle Jesu apostle, hvor det oprindelige tolvtal ellers indicerer deres forpligtelse over for tolvstammefolket.

5. Johannesevangeliet

I dag må vi forstå Johannesevangeliet som en teologisk bevidst genskrivning af i hvert fald Markus- og Matthæusevangeliet, der samtidig dokumenterer, hvor stor frihed vore evangelieforfattere oplevede at være i besiddelse af. For i Johannesevangeliet bliver det næsten overtydeligt, som også gælder de synoptiske evangelier, at det bestemmende ikke er en eventuel historisk erindring om, hvad Jesus dengang gjorde og sagde, men at det handler om forkyndelsen af ham som den opstandne Herre.

I Johannesevangeliet tales der ikke eksplicit om en sendelse til folkeslagene. Til gengæld er de implicit til stede hele vejen igennem. I det såkaldte lille evangelium i Joh 3,16 hedder det, at ”således elskede Gud *verden*, at han gav sin enbårne søn, for at enhver, som tror på ham, ikke skal fortabes, men have evigt liv”. Godt paulinsk er det troen, der skænker frelsen, og denne fremhævelse af troen gør frelsen universel. Samtalen med den samaritanske kvinde, der i sig selv er grænseoverskridende, fordi det både er en kvinde og en ikke-jøde, munder også ud i samaritaternes bekendelse, at Jesus ”i sandhed er verdens frelser” (4,42). At den nye tro og tilbedelse ikke er bundet til et sted, har vi allerede været inde på. Dertil identificerer Johannesevangeliet åbenbart uden videre Guds børn med de Kristus-troende og ophæver derved skellet mellem ikke-jøder og jøder – ”jøderne” betegner således konsekvent

i dette skrift modstandere af Jesus og dem, der udelukker Kristus-troende af deres synagoger (9,22; 12,42; 16,2).

I afskedssamtalen den sidste aften optræder det, der måske mest kan minde om en missionsbefaling. Det sker i forbindelse med, at Jesus giver disciplene kærlighedsbuddet: ”Det er ikke jer, der har udvalgt mig, men mig, der har udvalgt jer og sat jer til at gå ud og bære frugt og blive ved med at bære frugt” (15,16). Den frugt, der her er tale om, er den i kærlighed virksomme tro, som disciplene til alle tider kalder frem gennem deres prædiken. Det er denne tro, der skaber det Guds Israel, som Paulus talte om i Gal 6,16, og som har afløst Israel efter kødet som det nye gudsfolk.

6 Lukasskrifterne

Som jeg ser det, er Lukasevangeliet det yngste af Det Nye Testaments fire evangelier og derfor den sande kandidat til betegnelsen Det Fjerde Evangelium. Sammen med sin anden del, Apostlenes Gerninger, synes det at stamme fra en tid flere årtier inde i det 2. årh., dvs. fra omkring 130-140 e.Kr. Til forskel fra de andre evangelier indledes Lukasevangeliet med et forord (1,1-4), hvor forfatteren i jeg-form træder os i møde med sit program. I øvrigt anvender han ikke her betegnelsen ”evangelium”, som Markusevangeliet er alene om at bruge i sin titel og det endnu ikke om et skrift, men om budskabet om frelsen.

I stedet benævner han sit værk en fremstilling og erklærer, at selv om mange andre har forsøgt at give en sådan fremstilling af de begivenheder, der har fundet sted iblandt os, sådan som de blev overleveret os af dem, der fra begyndelsen var øjenvidner og ordets tjenere”, så vil han alligevel nøje gennemgå alt forfra og nedskrive det i rækkefølge – angiveligt for at den højtærede Theofilus kan vide, hvor pålideligt det er, som han er blevet undervist i. Forfatteren vil ikke hermed sige, at

han bygger på de mange andre forsøg. For hvad han vil have os til at tro, er, at han går bag om dem til deres kilder. Indirekte viser han dermed, at han ikke regner Matthæusevangeliet, som meget peger på var blandt hans kilder, for virkelig at stamme fra en apostel og dermed et øjenvidne – hvad han ikke selv var og heller ikke giver sig ud for at være.

Talen i den sammenhæng om ”rækkefølgen” foregriber de iøjnefaldende ændringer i forhold til de andre evangelier, som dobbeltværket indfører i handlingsforløbet, ikke mindst hvad angår evangeliets vej ud af jødedommen til folkeslagene. At dette handlingsforløb væsentligt foregår i Apostlenes Gerninger, er ét af mange tegn på, at der er tale om ét, sammenhængende værk, der kun af praktiske grunde er opdelt i to bøger. Således vil denne forfatter ikke vide af nogen eksplisite missionsbefaling i den opstandnes mund. En sådan kommer i evangeliets alene til udtryk den afsluttende skriftudlægning, som er lagt den opstandne i munden: ”Således står der skrevet: Den salvede – ikke Kristus, som vores oversættelse har – skal lide og opstå fra de døde, og i hans navn skal der prædikes omvendelse til syndernes forladelse for alle folkeslag. I skal begynde i Jerusalem” (24,46-47). Indtil videre skal de dog blive i byen og afvente kraften fra det høje. Dette følges op i indledningen til bind 2, hvor det siges det, at når ”de” – vel apostlene – har fået Helligånden, skal de være Jesu vidner ”både i Jerusalem og i hele Judæa (= det jødiske Palæstina) og Samaria og lige til jordens ende” (1,8).

I det hele taget arbejder forfatteren med en trinvis kristen udvandring af jødedommen. Ikke nok med at begivenhederne umiddelbart efter opstandelsen er henlagt til Jerusalem. De kristne holder også både før og efter Helligåndens komme ved pinsefesten til i templet. Selv om også Lukasevangeliet signalerer en kommende åbning over for de

ikke-jødiske folkeslag, gælder det på den anden side, at dets forfatter i langt højere grad end sine forgængere fastholder begyndelsen som et jødisk projekt. Det er først ved jødernes modstand og voldelige afvisning, at forkyndelsen kommer til at overskride grænsen til de øvrige folk. Jesus selv hører til i jødedommen.

I hvert fald henlægges missionen for ikke-jødiske her til et stykke ind i aposteltiden. Således ”mangler” Lukasevangeliet i kraft af den såkaldte ”store udeladelse” også de tekster i Markus- og Matthæusevangeliet (dvs. Mark 6,45-8,26 = Matt 14,22-16,12), der især foregriber denne åbning, nemlig samtalen om rent og urent, fjernhelbredelsen af en ikke-jødisk kvindes lille pige og det andet bespisingunder. Tydeligvis har denne forfatter bevidst ikke glemt, men gemt dette stof til senere brug.

En af de mange ændringer, denne forfatter foretager i ”rækkefølgen” (jf. Luk 1,3), er, at alt om, at disciplene skal drage til Galilæa for dér at møde den opstandne, er ”glemt” til fordel for en befaling om at blive i Jerusalem og dér afvente Helligåndens komme. Således begynder kristendommen ifølge Lukasskrifterne som en bymission i Jerusalem, og det endda en succesfuld, da menigheden angiveligt hurtigt vokser til flere tusinde og dertil nyder yndest hos hele folket. Tilmed hersker nærmest paradisiske tilstande med den såkaldte kærlighedskommunisme, hvor man deler alt med hinanden, hvad der kaster et uvirkelighedens skær over det hele som en for altid forladt guldalder.

For midt i idyllen opstår en forfølgelse, da Stefanus bliver lynchet og dermed kirkens første martyr. Og det udløser en forfølgelse, hvor alle de kristne – på nær apostlene – flygter fra byen og bliver spredt ud over Judæa, dvs. også Galilæa, og Samaria. Skal man tro skildringen, må det have drejet sig om flere tusinde. Samaria – som jo tid-

ligere i værket optrådte i skikkelse af den barmhjertige samaritaner (Luk 10,25-37) – kommer her til at optræde som en mellemstation, et mellemled med jøder og ikke-jøder. Samaritanerne har jo Moseloven og kan derfor stå for en slags halvjøder.

Efter forskellige tilløb bliver det i dette forfatterskab Peter, der tager det afgørende skridt. Det sker dog under Helligåndens håndfaste styrelse, nemlig i en kunstfærdigt opbygget fortælling i Apostlenes Gerninger kap. 10, om hvordan han kommer til at døbe ikke-jøden Cornelius. Begge har drømmesyn, Cornelius om at lade Peter hente, Peter om en dug, der kommer ned fra himlen fyldt med ”alle slags af jordens firbenede dyr og krybdyr og af himlens fugle”. Da en guddommelig befaling byder ham rejse sig, slagte og spise, afviser Peter det: ”Ikke tale om, Herre, for jeg har aldrig spist noget som helst vanhelligt og urent”. Men da lyder røsten for anden gang: ”Hvad Gud har erklæret for rent, må du ikke kalde vanhelligt.” For eftertrykkets skyld siges det at ske i alt tre gange, hvorefter det hele igen tages op til himlen.

Selv om Peters syn lægger op til en ophævelse af renhedsforskrifterne, går det altså ligesom i Markus- og Matthæusevangeliet, hvor Jesu belæring om rent og urent stadfæstes gennem fortællingen om hans møde med en hedensk kvinde, der med sin tro nedbryder forbuddet mod samkvem med ikke-jøder. Så da Peter skal udlægge den situation, der opstår ved hans ankomst hos Cornelius, må han sige (v. 28): ”I ved, at det ikke er tilladt for en jøde at omgås eller besøge nogen fra et fremmed folk. Men Gud har vist mig, at jeg ikke skal kalde noget menneske vanhelligt eller urent.” Betydningen understreges i Peters efterfølgende prædiken: ”Nu forstår jeg, at Gud ikke gør forskel på nogen, men at han i et hvilket som helst folk tager imod den, der frygter ham og øver

retfærdighed” (v. 34-35). Endelig sanktioneres det hele ved, at Helligånden kom over alle, der således hørte ordet, hvad der får Peter til at døbe dem i Jesu Kristi navn. Efterfølgende (ApG 11,1-18) repeterer Peter det hele for menigheden i Jerusalem, der nødes til at konkludere: ”Så har Gud da også givet hedningerne omvendelsen til livet.”

Først da Peter således har åbnet porten, kan den store missionær, Paulus, komme på banen. Men han er ikke hovedansvarlig for dette nybrud, der altså fremstilles som en konsekvens af Peters erkendelsesgang. Opgøret med Peter i Antiokia, som Paulus skildrer i sit brev til galaterne (Gal 2,11-21), overskriver denne langt senere forfatter simpelt hen med en anden historie, hvor begge de to store skikkelser i grundlæggergenerationen beholder deres plads og ære.

7. Slutning

Denne gennemgang af de forskellige forfatterskabers billeder af evangeliets vej fra at være et indre jødisk projekt til at henvende sig til alle mennesker har vist, at det først var Paulus, der overskred denne grænse i kraft af sin oplevelse af at være kaldet til at virkeliggøre profetiens tale om jødedommen som et lys for folkeslagene. I Markusevangeliet skrives så dette perspektiv ind i Jesus-fortællingen som foregribelser af den senere udvikling, noget der bliver endnu mere udtalt i Matthæusevangeliets genskrivning. Hvor Johannevangeliet igennem hele sit anlæg allerede har et universalistisk sigte, lader forfatteren til Lukasskrifterne forkyndelsen for ikke-jøder være noget, som det først kommer til et stykke henne i apostlenes tid. For denne forfatter er det vigtigt at understrege, at det er Peter som repræsentant for de oprindelige Jesus-disciple, der ført af Helligånden tager dette afgørende skridt. Derved bliver Paulus indordnet under Peter på en måde, som han næppe havde været tilfreds med.

Forfatteren til Lukasskrifterne lader således udgangen af jødedommen ske gennem et længere forløb, hvor bindingen både til et bestemt folk og til Jerusalem med dets tempel ophører. Herunder opstår en kirke uden geografisk centrum, uden udkant og bestående af lokale menigheder. Det har siden afspejlet sig i, at betegnelsen ”kirke” både dækker den lokale og den universelle menighed. For centrum er over alt, hvor tilbedelsen sker i ånd og sandhed. Det var dog en længere historie, end det umiddelbart ser ud.

*Fødselsgrotten i Betlehem.
Foto: Niels Christian Scheel Lassen.*

Kirken på landet: Det er menigheden, der skal tegne kirkens fremtid

Af mediekonsulent Kamilla Bøgelund Hansen

Aalborg Stift har fået plakatkunstner Johannes Rønne til at tegne et logo for "Kirken på landet". Kirketårnet peger mod himlen, og rødderne når ned i de kulturbærende muldlag. Men det er græsrodderne, menigheden i sognet, der skaber liv og vækst – et symbol på, at kirken må åbne sig mod lokalsamfundet for at hente inspiration til at være relevant kirke. Illustration: Johannes Rønne

Den demografiske ulighed mellem land og by giver udfordringer for folkekirken, også i Aalborg stift. Faktisk sker det største fald i landbefolkningen i Nordjylland, hvor vi må forudse en fortsat kraftig affolkning de kommende år. Det har betydning for kirken på landet.

I Aalborg stift er der rundt regnet 280 sogne med under 1.000 indbyggere. En stor del af disse er berørt af de forandrede strukturer, ikke mindst fordi der bliver færre medlemmer til at bære sognets kirkeliv og økonomi.

Flere menighedsråd oplever, at det kan være svært at få økonomien i forbindelse med bygningsmasse og drift af kirkegården til at hænge sammen. Samtidig kan præsterekutteringen være vanskelig i en tid med begyndende præstemangel. Oveni stilles der store krav til kirkens aktiviteter samt bredden i tilbuddene. Der hviler således et stort ansvar på præst og menighedsråd for at opretholde kirkens liv og vækst. Men der er heldigvis hjælp at hente.

Projekt "Kirken på landet"

Der er på nationalt plan iværksat et stort projekt under Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter (FUV), som de næste fire år skal bidrage med viden om kirken på landet og skitsere nye veje for landområdernes kirkeliv.

Også i Aalborg stift har vi fokus på at skabe gode rammer og vilkår for kirkeudvikling i stiftets landsogne. Der er i år afsat midler til projekt "Kirken på landet", hvor sognepræst Sophie Nordentoft er ansat som stiftskonsulent på halv tid frem til udgangen af 2017. Hun skal i samarbejde med biskop, stiftets strukturudvalg og FUV skitsere nye modeller for, hvordan vi kan være kirke de små steder, og hvordan vi kan tænke kirkens rolle ind i et forandret landskab.

Aktiv i lokalsamfundet

En vigtig pointe i projektet er, at kirken må åbne sig mod det lokalsamfund, den er en del af. Undertiden er kirken den sidste institution, der er i landsbyen. Finn Slumstrup talte på årets stiftspræstestævne om, at kirken er en ubrugt ressource, som bør komme lokalsamfundet i møde og være med til at kæmpe for gode vilkår for alle på lige fod med de lokale foreninger.

– Det er vigtigt, at vi ikke murer os inde i lokal selvtilstrækkelighed i en tid, hvor samvirke er vejen frem. Det er man heldigvis ved at få øjnene op for mange flere steder, erfarer Sophie Nordentoft.

Menigheden skaber liv

Alle menighedsråd og præster på landet kan gå til stiftskonsulenten og hente viden og inspiration til forandringsprocessen. En proces, der altid bør være med udgangspunkt i den lokale menighed,

fra kirkens græsrodder, som plakatkunstner Johannes Rønne så smukt har illustreret.

– Situationen fordrer, at vi bruger vores fantasi og ikke er bange for at afprøve nye måder at være kirke og menighed på. Og vi kan i høj grad inspirere hinanden på kryds og tværs og høste af de gode erfaringer, som allerede er gjort af andre sogne. Her kommer projekt "Kirken på landet" ind som formidler af gode idéer, fortæller Sophie Nordentoft.

Pilotprojekter skyder frem

Kirkefondet har som uafhængig folkekirkelig organisation udviklet nogle gode og brugbare modeller for, hvordan vi kan få mere liv i den lille kirke og menighed. Flere sogne i stiftet arbejder lige nu med en række pilotprojekter, heriblandt "de syv sogne på Mors", der er i gang med at afsøge mulighederne for at tænke kirker som en klynge, hvor den enkelte kirke har en særlig profil. Landsbyprojektet er oprindeligt igangsat med rådgivning fra landsbyforsker på Aalborg Universitet, Jørgen Møller, og en stor fond har nu givet sognene støttemidler til at arbejde specifikt med kirkerne. Erfaringerne fra Mors samt øvrige projekter i stiftet vil løbende blive lagt ud på stiftets hjemmeside.

Nye samarbejdsformer

Kirkeudvikling kræver godt samarbejde. Også på personalesiden er samvirke og faglige fællesskaber vigtige. Præsteteams skyder op flere steder og der etableres organist- og graverfællesskaber. Ikke kun af økonomiske hensyn, men fordi professionelle mennesker i dag i langt højere grad søger sparring og kollegialt fællesskab. Det er ikke udviklende at lukke sig inde i hver sin "silo".

– Husk samtalen, hvis I kaster jer ud i nye arbejdsformer. Alle skal have mulighed for at blive hørt, råder Sophie Nordentoft.

Flere frivillige

Menighedsrådene kan også med fordel overveje, hvordan de kan inddrage og engagere flere frivillige i kirkens liv. For det er der brug for.

– Jeg forudser, at vi på sigt må satse endnu mere på frivillige, også til at løfte nogle af kerneopgaverne, f.eks. som sangere ved gudstjenesten som det allerede sker i Hjallerup, i diakonale opgaver til f.eks. at støtte trængte familier under Folkekirkens Familiestøtte, i flygtningearbejdet, og hvem ved, måske bliver en del af kirkegårdens pleje og vedligehold også med tiden lagt ud til frivillige kirkegårdsdrag, lyder det fra stiftskonsulenten.

Stiftets Informationstjeneste har udarbejdet materiale med inspiration og konkrete værktøjer til arbejdet med frivillige. Men der kan også være

Kirkearbejdsgruppen fra "de syv sogne på Mors" har fået tilskud fra Folkekirkens udviklingsfond til at tænke nyt om kirkernes brug. Foto: Sophie Nordentoft.

god hjælp at hente hos nogle af de landsdækkende kirkelige organisationer, der har stor erfaring med rekruttering af frivillige.

Alternative anvendelser af kirkerummet

I fuld gang er også diskussionen om anderledes brug af kirkerummet. Og der er delte meninger om, hvad kirkerummet kan og bør bruges til. Vigtigt er det dog at italesætte og drøfte muligheder for et tomt eller måske anderledes kirkerum. I Aalborg stift er man flere steder i gang med at nytænke brugen af kirken.

Fremtidsscenerier for Stenum Kirke

I Stenum Kirke er der i dag kun gudstjeneste hver fjerde søndag. Resten af tiden står kirken tom.

Stenum kirke skal bruges til mere end blot en enkelt gudstjeneste om måneden, mener menighedsrådet.
Foto: Niels Clemmensen

Knud Larsen Pedersen, formand for menighedsrådet, ser flere positive fremtidsscenerier.

– Tænk, hvis kirken kunne bruges til noget mere. Det kunne være diakonale opgaver, retrainingscenter eller samtalerum og opholdssted for de folk, der er på rehabiliteringscentret lige ved siden af kirken. Vi vil med andre ord have byen ind i kirken og er sådan set åbne for alt, så længe det stadig er et kirkerum, hvor du selvfølgelig også fremover kan gå til højmesse, blive døbt, gift og begravet. (citeret fra Kristeligt Dagblad 21.9.2015)

Rum til fordybelse i Karby Kirke

I Karby Kirke på Mors er sakristiet blevet ombygget, stolestaderne er sat ud langs væggene, så der er skabt et stemningsfuldt rum til bøn og bevæ-

gelse, kristen meditation og fordybelse. Kirken fungerer samtidig som almindelig sognekirke.

Dreje nøglen eller nøglekirke?

Hvis en kirke kun bruges lejlighedsvist, kan den i værste fald være lukningstruet. Alternativt kan den omdannes til en ”nøglekirke”, som Henning Toft Bro betegner en sådan kirke, der er taget ud af drift, men kan bruges i det omfang, nogen beder om nøglen.

Ifølge Nationalmuseet er der ganske vide rammer for, hvad man kan få lov til, når det drejer sig om enten at fjerne inventar eller lukke en kirke. Men uanset anvendelse er kirkebygningen stadig menighedsrådets ansvar og opgave.

Den bæredygtige kirke

Sideløbende med projekt ”Kirken på landet” arbejder stiftets strukturudvalg på at skabe bæredygtige kirker uanset beliggenhed. Strukturudvalget blev nedsat af biskoppen i 2013 med det formål at udvise rettidig omhu i forhold til de demografiske forandringer. Udvalget inviterer nu stiftets provster, præster, provstiudvalg og menighedsråd med i drøftelserne om, hvordan vi i fællesskab kan skabe bæredygtige sogne og præsteembeder. På landet såvel som i nye bosætningsområder. Dette arbejde løber fra efteråret 2016 og frem.

Søger du inspiration og gode råd om kirkeudvikling?

Sophie Nordentoft kan bidrage med sparring, oplæg, debat, workshops og længerevarende forløb, ligesom hun står i spidsen for en konference om kirken på landet i Folkekirkens Hus i Aalborg d. 5. marts 2017.

Kontakt: sno@km.dk / 29422089

Ny indretning i Karby kirke skaber rum til meditation ved Benedicte Tønsberg, sognepræst og stiftspræst for åndeligt søgende.
Foto: Sophie Nordentoft

Hvad er meningen?

Af religionspædagogisk stiftskonsulent Anna Døssing Gunnertoft

Sådan lyder titlen på et nyt og innovativt projekt for gymnasieelever fra hele stiftet, når de inviteres til samtale og debat om livets store spørgsmål med anerkendte forskere inden for religion, filosofi og naturvidenskab.

Et nyt initiativ

Der sker noget nyt og banebrydende i stiftet, når 880 gymnasieelever besøger Folkekirkens Hus til november 2016 for at deltage i et stort arrangement om religion og naturvidenskab efter invitation fra et nyopstået samarbejde mellem fire gymnasier i stiftet, Aalborg Universitet og Aalborg stift.

Mens der er flere berøringspunkter mellem folkeskolen og folkekirken, har stiftets præster med arbejdsforpligtelser på gymnasierne ønsket at opkvalificere samarbejdet her og skabe større åbenhed. Dette ønske har biskop, Henning Toft Bro, sammen med rektorer og lærere fra fire gymnasier i stiftet og Aalborg Universitet gerne villet imødekomme. Resultatet er blevet det nye samarbejde og det planlagte arrangement, der skyldes stor velvilje og samarbejdsvillighed fra de nævnte parter. På denne måde er Aalborg stift bragt i en førerposition, som forhåbentligt indvarsler en ny og glædelig udvikling som eksempel til efterfølgelse andre steder i landet.

Sådan kom vi i gang

Et samarbejdsudvalg blev dannet bestående af repræsentanter fra fire gymnasier: Hasseris,

Thisted, Hjørring og Fjerritslev, stiftets gymnasiepræster, en ekstern konsulent og den religionspædagogiske stiftskonsulent. Udvalget har det seneste år arbejdet med at udvikle konceptet, søge fondsmidler og engagere såvel foredragsholdere og forskere som frivillige. Arbejdet er stadig i fuld gang, idet de deltagende parter helhjertet støtter op om projektet.

Arrangementets indhold

Samlingen af gymnasieelever i november bliver afholdt under titlen: Hvad er meningen? Baggrunden for spørgsmålet og dets mulige svar hentes fra fagområderne naturvidenskab, religion og filosofi udmøntet i fire underordnede temaer: Skabelse og menneskets rolle i naturen, kærlighed og godhed, ondskab og lidelse samt sandhed. Det sidste handler om videnskab og uredelighed, objektivitetens paradoks, tro, tvivl og viden(skab). Der bliver mulighed for såvel tværfaglige forløb som enkelt faglig fordybelse. Deltagerne kan selv vælge at sammensætte dagens indhold efter et program, der strækker sig i tiden fra 9:30 – 15:00. Over de fire dage, forløbet udbydes, kan alle opleve én dags begivenheder. Hver dag byder på to foredrag med henholdsvis en naturvidenskabelig og religionsvidenskabelig vinkel (eksempelvis evolution og intelligent design) samt ni workshops, hvoraf man kan vælge sig ind på fire. Den enkelte elev vil således på en dag have lejlighed til at overvære to foredrag og deltage i fire workshops. Dygtige forskere på området vil medvirke hele vejen igennem.

Hvem kan deltage?

Invitationen er sendt ud til samtlige gymnasier i stiftet og er målrettet 2. og 3.g – klasser, men også gymnasier udenfor stiftsgrænsen har vist interesse og ønsket deltagelse. Derfor blev arrangementet hurtigt overtegnet, så 880 gymnasieelever deltager, mens 200 er på venteliste.

Folkekirkens Hus

Arrangementet frembyder en mulighed for at præsentere Folkekirkens Hus for de mange unge deltagere og deres lærere, hvilket vi glæder os til. Stedet er velegnet til såvel fællesmøder i Aalborgsalen som særlige aktiviteter fordelt rundt i huset. Der bliver serveret frokost for deltagerne fra cafeen, og Folkekirkens Hus indsætter deres frivillige til hjælp for afviklingen af arrangementet. Det er gratis at deltage, idet vi har modtaget 300.000 kr. i støtte fra Folkekirkens Udviklingsfond.

Formålet

Samtlige deltagende institutioner ønsker, at de unge studerende må få en personlig oplevelse, der åbner øjnene for såvel naturvidenskab som religion og filosofi med de store spørgsmål, der knyttes til disse fagområder. Menneskelivet er en så kompleks størrelse, at der kræves flere udtryksformer for at tolke det, og her kan både naturvidenskab og religionsvidenskab byde ind og måske ovenikøbet supplere hinanden.

Planer for fremtiden

Det nye samarbejde mellem Aalborg Universitet, gymnasierne og kirken er af så unik og banebrydende karakter, at det er vigtigt at fastholde. Sammenholdt med den store tilslutning fra gymnasieelever har stiftsrådet valgt at støtte projektet økonomisk, så succesen kan gentages i 2017.

HVEM & HVAD:

880 gymnasieelever møder anerkendte og dygtige forskere fra naturvidenskab og humaniora og er med til at diskutere: Hvad er meningen?

HVORNÅR:

Uge 46 2016
(torsdag og onsdag den 15/11 og 16/11) og
uge 47 2016
(torsdag og onsdag den 22/11 og 23/11)

TIDSRAMME FOR ALLE DAGE ER:

kl. 09.30-15.00

HVOR:

Folkekirkens Hus,
Gammeltorv 4, 9000 Aalborg

PROJEKTET ER UDARBEJDET AF:

Hasseris Gymnasium,
Hjørring Gymnasium & HF,
Fjerritslev Gymnasium,
Thisted Gymnasium og
Aalborg Stift i samarbejde med
Aalborg Universitet.

ØKONOMI:

Projektet er støttet af de fire gymnasier, Aalborg Universitet, Aalborg stift samt Folkekirkens Udviklingsfond, der har givet 300.000 kr. i støtte.

Aalborg Budolfi Provsti

Af domprovst Niels Christian Kobbelgaard

Danmarks største folkebevægelse

2016 var et valgår. I Danmark holdtes valg til alle landets menighedsråd. Også i Budolfi provsti. Menighederne i vore 10 sogne skulle vælge et nyt råd, som i den næste fireårige periode skal være med til at sørge for folkekirkens liv og vækst lokalt – i sognet.

I skrivende stund er i spændte på, hvordan valgene kommer til at gå. Kirkeministeriet har

Styrk din indflydelse den 13. september

DANMARKS STØRSTE FOLKEBEVÆGELSE

Opstillingsmødet den 13. september - tag et medansvar!
Menighedsrådene i provstiet indbyrder til orienteringsmøde. Her orienterer det stillesidende menighedsråd om sit arbejde og de kommende opgaver samt regionen for et menighedsrådsarbejde. I forbindelse af orienteringsmødet afholdes man typisk et opstillingsmøde. Her kan der opstilles en eller flere kandidatlister til valget. Opstillingsmødet er afgørende, fordi de opstillede kandidater automatisk er valgt, hvis der kun indføres én liste. Alle folkekirkesmedlemmer – også sogneudvalgte – er lovmæssigt berettigede til at stille op til valget og er valgbare og kan altså opstille på en kandidatlister til valget. Listen skal have oplysning fra menigheden i og højest 50 medlemmer.

Kandidatlister
Der skal anmodes en obligatorisk formular til kandidatlisterne. Den kan hentes på www.folkekirken.dk/valg eller på valg@folkekirken.dk og er forsynet med en vejledning om udfyldning. Den skal indleveres til den lokale indførelseskommission for sognet senest den 27. september 2016 kl. 18.00.
Du kan finde indførelseskommissionen og tidspunkt for indlevering for dit sogn på www.sogne.dk eller på sognets hjemmeside.
Hvis der indføres flere lister, holdes der valg i sognet tirsdag den 1. november 2016.

"Fredsvale"
Følges en kandidatlister fra opstillingsmødet i løbet af de næste tre uger, der bliver indført i den situation aflyses afstemningen, og det nye menighedsråd fremgår af kandidatlisterne på listen. **Det er altså på opstillingsmødet, du kan få indflydelse på, hvem der bliver valgt til det nye menighedsråd.**
Læs mere om menighedsrådsvalget på www.menighedsraadene.dk

13. september er en vigtig dag, hvis du ønsker indflydelse og medansvar i Danmarks største folkebevægelse: FOLKEKIRKEN

I Aalborg Budolfi provsti er der 10 kirkesogne. Her kan du, her og herovre, der arbejder i menighedsrådene i de 10 sogne. Her er det vigtigt og varmt at stå sammen for den lokale folkekirke.

Opstillingsmødet i Budolfi Provstis sogne:

ANGSAR SØGN:
129 (NB) kl. 18.30 | Angsar kirke menighedsråd. Der skal vælges 10 medlemmer.

BUDOLFI SØGN:
139 kl. 19.00 | Budolfi kirke kryd. Der skal vælges 10 medlemmer.

HÅRS FRELSE SØGN:
139 kl. 19.00 | Hårs Frelse kirke menighedsråd. Der skal vælges 11 medlemmer.

MASSEBIS SØGN:
139 kl. 19.00 | Hørs kirke menighedsråd. Der skal vælges 14 medlemmer.

HÅRSKIRKE SØGN:
139 kl. 19.00 | Hørs kirke menighedsråd. Der skal vælges 7 medlemmer.

SANKT MARKUS SØGN:
139 kl. 19.00 | Sankt Markus kirke kryd. Der skal vælges 12 medlemmer.

VELLEB SØGN:
139 kl. 19.30 | Velleb kirke menighedsråd. Der skal vælges 11 medlemmer.

VESTERÅS SØGN:
139 kl. 19.00 | Vesterås kirke menighedsråd. Der skal vælges 8 medlemmer.

VOR FRELSE SØGN:
139 kl. 19.00 | Vor Frelse kirke menighedsråd. Der skal vælges 10 medlemmer.

VOR FRUE SØGN:
139 kl. 19.00 | Vor Frue kirke sogn. Der skal vælges 11 medlemmer.

sammen med Landsforeningen af menighedsråd lagt op til, at alle sogne afholder orienterings- og opstillingsmøde samme dato: den 13. september, for på den måde at gøre ekstra opmærksom på menighedsrådsvalget.

Menighedsrådene i Budolfi provsti gik sammen om at lade fremstille en annonce, som gør opmærksom på orienterings- og opstillingsmøderne. Annoncen blev indrykket som en helsideannonce i Nordjyske og i samtlige lokalaviser dækkende hele provstiet. Vi kaldte det for: Valg til Danmarks største folkebevægelse.

... og vi skrev bl.a.:

I Danmark har vi en FOLKE-KIRKE. I hvert eneste sogn vælges hvert fjerde år et menighedsråd. Sammen med kirkens præster og ansatte (organister, kordegn, kirketjenere, kirke- og kulturmedarbejdere, gravere) sørger menighedsrådet for at skabe gode rammer for den lokale kirkes liv. Kirke er nemlig noget, vi skaber sammen!

Har du interesse for økonomi (hvordan kirken bruger sine penge), vedligeholdelse af kirken og dens bygninger, aktiviteter for børn og unge, midaldrende og ældre og alt det andet, som en lokal kirke arbejder med, ja så kan du blive en del af det samvirkende fællesskab, som menighedsrådsmedlemmer og alle ansatte udgør. Velkommen i FOLKEKIRKEN..!

Pokemon Go versus Syria Go

Der er sket meget, siden sidste nummer af Aalborg Stifts årbog 2015 udkom. Indholdet til

stiftsårbogen var – med undtagelse af biskoppens landemodeberetning og prædiken til landemodestjeneren – afleveret, da vi blev mødt af billeder af vandrende flygtningestrømme op ad danske motorveje. Det var i den første uge af september 2015, disse billeder indprentede sig i vores bevidsthed. Mon ikke alle husker det gribende billede af en betjent, der midt på vejen satte sig ned og legede med et barn?

De store flygtningebevægelser og omvæltninger kan også smitte direkte af på et sogn. Det skete i Aalborg. Den grafiske designer og billedkunstner Saif Aldeen Tahhan kom således til det nordjyske. Fra Damaskus i Syrien og måtte flygte til Europa – også i båd, som så mange andre. Han slap levende til Danmark. Saif er 26 år og bor nu sammen med sin hustru i Nibe. Saif fremstiller billedserier om borgerkrigen i Syrien, og senest er han brudt igennem internationalt med serien ”Syria Go”, hvor han kobler ”Pokemon Go” med virkeligheden i Syrien. Dog jagter Saif ikke små søde, gule figurer, men skildrer krigens gru gennem håbet om en normal, tryk hverdag for Syriens borgere.

I de sidste måneder af 2016 har Saif udstillet nogle af sine billeder i Budolfi kirkes våbenhus

PERSONALIA Fratrædte

Sognepræst Paul Marinus Thygesen, Sankt Markus kirke 30. april 2016.

Tiltrædte

Christian Grund Sørensen, Vor Frelser sogn 1. november 2015

Sognepræst Rune Nørager Christensen, Sankt Markus sogn den 15. juni 2016.

og tårnrum, men vil fra oktober måned 2016 sammen med sin hustru Zahr, som også er billedkunstner, udstille sine håbs billeder i Folkekirkens Hus.

NYT FRA PROVSTIET

Specialundervisning

Opgaven med undervisning af ”børn og unge med særlige behov” har fået høj prioritet det seneste år sideløbende med indsatsen på almenområdet (børnekonfirmander og konfirmandforberedelse). Der har ligeledes været fokus på almene konfirmandhold med inklusion.

I hele provstiet er der seks specialskoler/afdelinger og målet har været, at den kirkelige undervisning også omfatter børn og unge på disse skoler. Der er bl.a. tale om elever med autisme, andre opmærksomhedsforstyrrelser, fysisk udviklingshæmning og svære indlæringsvanskeligheder. Det er elever, som ikke umiddelbart kan inkluderes i almenklasser.

En samlet faglig prioritet af området har sikret at alle specialafsnit får de samme muligheder, ligesom det har forstærket samarbejdet og den pædagogiske udveksling af ideer. Det er meget afgørende, at undervisningstilbuddene er struk-

PERSONALIA Fratrådte

Sognepræst ved Budolfi kirke, Aalborg Domkirke, Jens Kristian Kristiansen, døde mandag den 17. oktober 2016 på Hospice i Aalborg efter nogen tids sygdom. Den 1. september 2001 blev Jens Kristian Kristiansen præst i hhv. Romdrup-Klarup og Nr. Tranders sogne. Den 1. oktober 2014 blev han udnævnt til sognepræst ved Domkirken.

Morgenmad for nye studerende. Studenterpræst Christen Stauhøj Sinding stod for morgensangen, da 2000 nye studerende spiste morgenmad ved domkirken. Foto: Christian Roar Pedersen

turet og tilpasset de forskellige skoler og ikke mindst den enkelte elev. På specialområdet må man ofte prøve sig frem igen og igen kombineret med erfaring og faglig viden. Der er brug for ”kreativ tænkning”, hvor det velkendte sættes i spil på nye måder, så der opstår et anderledes læringsrum ud fra mange forskellige tilgange.

Udstrakt rummelighed er et af Folkekirkens afgørende kendetegn. Teologisk set kunne man tale om det inkluderende fællesskab, der sprænger de traditionelle grænser. Derfor er det intense arbejde med disse børn og unge et spørgsmål om kirkens troværdighed. At den åbner sig for mennesker, der har vanskeligere livsbetingelser end flertallet, men som også har en ret til nogen at tale med om tro og kristendom. I specialundervisningen bliver budskabet om menneskelig værdighed og omsorgen for den enkelte til noget konkret og værdifuldt. Og der er ingen tvivl om, at disse børn og unge udvider kirkens rum med deres fantastiske motivation, spontane glæde, skæve vinkler, sjove replikker og stærke nærvær.

I provstiet blev der de seneste måneder undervist 5 hold. De kommende måneder venter 6 hold af børn og unge på, at kirkens døre åbner sig og favner dem i rummet, lige præcis, som de er.

Opnormering af betjeningen på universitetshospitalet

Fra 1. januar 2017 er det besluttet at opnormere sygehuspræstekvoten, så vi fremover har 2 fuldtidsansatte og en halvtidsansat hospitalspræst. Vi forøger kvoten med 25%. Det vil gøre os i stand til at døgndække sygehuset med præstevagter. Den halve hospitalspræstestilling kombineres med en halvtidsstilling ved Hasseris kirke ventes besat 1. december 2016.

Folkekirkens Familiestøtte

Vi har ligeledes med hjælp fra det overordnede budgetudvalg for de fire Aalborg-provstier fået hjælp til at øge indsatsen i Folkekirkens Familiestøtte. Der er afsat midler til en fuldtidsansættelse på området, der kan virke i Budolfi provsti og i Aalborg Østre provsti. Stillingen ventes besat omkring nytårsskiftet.

Folkekirkens Hus

blev officielt indviet palmesøndag, den 20. marts, med en festgudstjeneste i Domkirken efterfulgt af en folkefest i Huset og på Gammel Torv med mange hundrede deltagere. Dagen sluttede med koncert i Domkirken.

Det er blevet et rigtigt folkeligt kirkehus, hvor høj og lav er velkommen til at tage del i Husets bredt favnende program – lige fra eksistenssamtaler, over teologisk voksenundervisning, til folkelige samlinger med masser af sang og fortælling og koncerter, der passer til huset. Og det bruges! Fra nær og fjern. Også folkekirkens hus er med til at understrege det liv, som leves i den største folkelige bevægelse i Danmark.

PERSONALIA Forflyttede

Arresthus- og kors-hærspræst Lena Bentsen er fra den 1. september flyttet fra Ansgar sogn til Vor Frue sogn, grundet Kirkens Korskaers erhvervelse af Søndergade 14, hvorved Kirkens korshær og Vor Frue kirke bliver naboer. De normale korhærgudstjenester med spisning holdes dog stadig i Ansgar kirke og krypt.

Benny Vindelev, projektleder for den kirkelige undervisning i Aalborg Budolfi provsti

Jens Staghøj Liisberg,
Svenstrup- Ellidshøj,
ansat i Øster Brønderslev
15.11 2016

Aalborg Vestre Provsti

Af provstiudvalgsmedlem Bent Flyvholm

Grøn kirke

Som udgangspunkt for at gøre bemærkninger om arbejdet med GRØN KIRKE, er det helt naturligt at bruge provstiets visionsprogram. Miljøhensyn – begrundede besparelser og velovervejede arbejdsprogrammer har specielt gennem de senere år, haft en fremtrædende plads i provstiudvalgets arbejde.

For ca. 4 år siden, blev der i provstiet nedsat en arbejdsgruppe med repræsentanter fra gravergruppen og repræsentanter fra provstiudvalg og menighedsråd. Denne gruppe havde et bredt

mandat til at arbejde med den brede vifte, der ligger i opgaverne GRØN KIRKE. En af de første opgaver var en vurdering af det markante EL-forbrug i de af provstiets kirker, der har EL til opvarmning. Der blev indkøbt dataloggere, der løbende giver svar på temp. / luftfugtighed mm.

Disse resultater gav anledning til, at arbejdsgruppen udfærdigede et arbejds materiale der efterfølgende blev forelagt og godkendt hos provstiets menighedsråd. Materialet omfattede supplerende indkøb af dataloggere – iværksættelse af delprojekter for bedre varmestyring.

Grøn Kirke udvalget:
Cita Winther, Christina
Winther, Bent Flyvholm,
Henning Holm og Albert
Fristrup Andersen.

Endvidere etablering af et fællesskab for indkøb af EL, kursusvirksomhed for gravere mht. bedre forståelse for optimering af relevant styre – og måleudstyr samt andre tiltag, der kan gavne det overordnede mål – At skabe et bedre miljø – At fastholde gode arbejdspladser og om muligt opnå en direkte økonomisk besparelse.

Her skal også kort bemærkes, at i et tæt samarbejde med en virksomhed der udvikler isoleringsmaterialer, blev der udført et direkte projekt der viste det muligt at isolere kirkehælv. Ved et konkret besøg i en lokal kirke, hvor dette materiale blev gennemgået for de relevante konsulenter / inspektører, kunne udvalget notere sig, at der ikke var baggrund for en accept for en praktisk udførelse af en sådan isolering. Besparelsen var dokumenteret til ca. 30 – 40 %. Der er siden, ved andre kirker, udført prøver på hvælvisolering med en sådan isoleringspuds.

Fælles El-indkøb

Som tidligere nævnt blev der gennemført en EL-licitation for hele provstiet. Alle menighedsråd bakkede op om opgaven. Det samlede forbrug var baggrund for et udbud blandt 3 leverandører. Der blev indgået en 3-årig aftale, der i øvrigt netop er genforhandlet og iværksat på ny pr. 1.5.2016.

Det skal her bemærkes, at arbejdsgruppen / provstiet gennem hele sit virke, løbende orienterer alle MR om opgavernes forløb og resultat. Samme tema bruges overfor de ansatte ved kirkerne, specielt gravergruppen. Her har der været afholdt møde med gravernes ERFA - gruppe. Den konference / seminar for alle provstiets gravere, der tidligere blev omtalt, var med deltagelse af ministeriets varmekonsulent Poul K. Larsen. Konferencen havde som tema – hvorledes opnås bedste resultat omkring varmestyring og drift, herunder en stabil styring af fugtigheden i vore kirker.

Optimering af varmestyring

Som en videreførelse af provstiets bestræbelser på at optimere vore driftstiltag, har provstiet entreret med et konsulentfirma, der har som opgave

Farstrup kirke medvirker ved installering af nyt varme anlæg til at fremme miljøet

Farstrup kirke omgivet af grønt

at gennemgå samtlige bygninger i provstiets 17 sogne.

Baggrunden for denne opgave er meget klar, en præcis afdækning af de enkelte / mange bygninger incl. kirkernes ”kvalitet” set ift. brug af energi (EL og fjernvarme). Provstiet dækker denne udgift. Når disse rapporter, der samtidigt indeholder forslag til forbedringer er udført, drøfter firmaet med det enkelte MR de enkelte resultater og anvisninger der er brug for. Provstiet modtager tilsvarende hele materialet og kan bl.a. deraf se, hvor er der behov for praktisk hjælp og samtidigt gøre en opgave-prioritering. Et centralt værktøj der også giver mulighed for en vis centralisering omkring den praktiske udførelse.

En gennemførelse af disse opgaver som f.eks. varmestyring og forbedringer / modernisering mere generelt, vil også betyde, at nogle af de hidtidige arbejdsopgaver bliver fjernet. Dette ændrede arbejdsprogram skal alle forholde sig til, når tingene gennemføres. Som nævnt i starten, da er det overordnede mål med disse tiltag – ikke en bred besparelseskampagne – men en ajourføring og en optimering af de hidtidige midler der findes i vore strukturer. Den omkringliggende verden ændrer sig konstant, en sådan udvikling må kirken også fange.

Et af de seneste tiltag – foranlediget af ministeriets krav – er en energimærkning af vore mange bygninger. Til denne opgave har vi gjort en aftale med førnævnte rådgiver / konsulentfirma og at dette firma, sammen med et eksternt certificeret ingeniørfirma, foretager denne energimærkning. Provstiet forventer at alle disse gennemgange er afsluttet senest den 1.12.2016.

Resultat

Og hvorfor så disse forholdsvis mange forskellige tiltag. I arbejdsgruppen / provstiet er der et ønske om, med udgangen af 2016, at Aalborg Vestre

Provsti kan identificeres som et Grønt provsti. At der i provstiet er opnået resultater der, såvel økonomisk som miljømæssigt, viser en positiv udvikling. At der gennem det udførte arbejde også er berørt emner der kan være nok så kontroversielle, men relevante; f. eks en bedre udnyttelse af kirkerummet (specielt vinterperioden mht. opvarmning) en tilpasning af de enkelte job i takt med, at der sker en automatisering af visse ydelser / opgaver.

Opgaven er som tidligere nævnt ikke at fjerne midler fra de enkelte kirker, men at udnytte alle de muligheder der praktisk er til stede endnu bedre – herunder også mulig samdrift / fælles køb. Fra første færd, og som det også er nævnt, da er det udvalgets / provstiets klare målsætning fortsat, at alle parter i den kirkelige struktur løbende holdes informeret om de enkelte tiltag. Det er også en central del af projektet GRØN KIRKE.

At være kirke på landet

Af Annemette Kamp Nielsen, sognepræst, Sebber-Bislev-Ejdrup pastorat

Med udgangspunkt i det landpastorat, jeg er præst i, er der ingen tvivl om, at det giver mange gevinster at være kirke på landet, men at der også er udfordringer forbundet med det.

Dåbsprocenten er høj, og de fleste af dem, der fravælger dåb for deres børn, er udlændinge. Konfirmationsprocenten er ligeledes høj – i de fleste årgange er det alle, der bliver konfirmeret, men det sker, at en enkelt eller to vælger ikke at blive det. Når det gælder begravelser og bisættelser, er billedet det samme – så godt som alle vælger en kirkelig handling. Så på den måde er der en meget stærk opbakning til Folkekirken. Ved livets mærkedage ved man godt, hvor man skal gå hen.

En af udfordringerne er til gengæld, at selv om man føler en tilknytning til kirken og bakker op

om den, så føler man ikke det store behov for at komme der så tit. Hvis man tæller antal mennesker, der kommer til den almindelige søndagsgudstjeneste, synes antallet visse dage lavt, men udregner man det gennemsnitlige antal deltagere over en længere periode, ser det ikke så skidt ud. Endnu lysere ser det ud, hvis man udregner antallet af kirkegængere i forhold til antallet af folkekirkemedlemmer i sognet – så ligger vi over landsgennemsnittet.

Kigger man på de særlige gudstjenester – det være sig musikgudstjenester, friluftsgudstjenester eller gudstjenester med fællesspisning – er tilslutningen god. Det samme gør sig gældende til sogneudflugt og højskoledag. Generelt fornemmer man, at der er et tilhørsforhold til den lokale kirke, og at man betragter den som ’sin egen’ – det gælder nok især den kirke, man f.eks. er døbt eller konfirmeret i. Det kommer bl.a. til udtryk, når man selv skal have sit barn døbt eller skal giftes, for så kommer man ’hjem’ til sin egen kirke. Det er med til at skabe den måske største gevinst ved at være kirke – og i hvert fald præst – på landet, nemlig kontinuitet. Som præst får man lov til at møde de samme familier igen og igen til livets store begivenheder. Det betyder mere, end man skulle tro – og jeg vover den påstand, at det er for begge parter.

At være kirke på landet indebærer naturligt nok, at der er opgaver, der er for store til, at man kan løfte dem alene – det være sig af økonomiske eller øvrige ressourcemæssige årsager. Men når man løfter i flok, lader mere sig gøre. I vort provsti er der brugt kræfter på at udbygge samarbejdet mellem sognene og de mennesker, der er tilknyttet kirken som ansatte og menighedsråd. Sådanne samarbejder er blevet nødvendige, og så længe den meget vigtige selvstændighed bevares, er det svært ikke at se gevinsterne ved at være fælles om flere ting.

På vort sted er der gjort tiltag med henblik på, at man først og fremmest lærer hinanden bedre at kende på tværs af provstiet, for det er lettere at være sammen om noget, hvis man har en fornemmelse af hinanden. Et konkret udtryk for ønsket om at lære hinanden bedre at kende er den såkaldte ’Provstistafet’, som det nuværende provstiudvalg har igangsat. Det går i al sin enkelhed ud på, at der 4-5 gange om året indbydes til en times samvær i en af provstiets kirker - faste programpunkter er fællessang, fortælling om kirken og sognet, præsentation af kirkens menighedsråd og ansatte samt den meget vigtige kaffe. Når man således får sat ansigt på og får vekslet et par ord med hinanden, er det lidt lettere at forstille sig, at man en anden gang skulle være sammen om noget.

Gevinsterne ved at være kirke på landet overskygger således i høj grad udfordringerne. Man må derfor håbe, at der også fremover vil være kirker og præster på landet.

Kirken på landet ligger idyllisk, men der er også udfordringer. Sebber kirke, Nibe bredning

Aalborg Østre Provsti

Af provst Christian Bjørn Krüger

Provstikontoret er flyttet til Folkekirken Hus

Den 27. januar flyttede provstikontoret fra adressen i Skalborg kirkes lokaler til Folkekirken Hus inde på Gammel Torv. Malingen var knap nok tør i huset før vi gjorde vores entré på 1. sal, hvor vi deler kontorfaciliteter med domprovstiet. Domprovsten og jeg har et lille charmerende kontor i hver ende af et kontor- og mødelokale, hvor begge vores sekretærer har deres arbejdsplads. Vi har hurtigt fundet os godt til rette takket være husets særlige karakter og atmosfære, som alle der kommer i huset – ansatte som frivillige – bidrager positivt til.

Efter en festlig officiel indvielse Palmesøndag blev huset for alvor taget i brug. Vi har oplevet hen over foråret, hvor nyhedens interesse har været særlig stor, at mange har lagt vejen forbi og hilst på. Provstiudvalgsmøderne, som tidligere blev holdt på det gamle provstikontor i Skalborg

Indvielsesfest i Nr. Kongerslev med festligholdelse af operation Landsbyløft den 8. oktober 2016. Sognepræst Jan Brogaard indledte festlighederne med en gudstjeneste i kirken.

kirke, fordeles nu ud i flere sogne, så vi også på den måde kommer rundt i provstiet og er med til at synliggøre os. Dermed håber vi også vi kan være med til at eliminere den bekymring der kunne være for at provstiudvalget ”blev borte” inde på parnasset.

Afslutning på Salmemaratonen

Den 13. april blev der i Skalborg kirke sat et festligt punktum for et salmemaratone-forløb i provstiet, der har strakt sig over 3 år. I den periode har kirkerne i provstiet samarbejdet om at gennemføre afsyngelse af samtlige 791 salmer i Den danske Salmebog fra 2002.

Maratonet blev skudt i gang i september 2013 i Skalborg kirke. Undervejs har der været afholdt 41 sangaftener, hvor der er blevet sunget 15-20 salmer hver gang med et gennemsnitligt deltagertal på omkring 30 pr. gang.

Mange har udtrykt stor glæde ved at krydse sognegrænserne og synge med i provstiets mange smukke kirker.

Sognepræster, organister, kirkesangere samt kirkebetjening og menighedsråd har stillet deres kompetence, tid, kapacitet og kirke til rådighed, så projektet har kunnet lykkes.

Ved afslutningen den 13. april var tidligere biskop i København, hofkonfessionarius Erik Norman Svendsen indbudt som ”special guest” og det hele blev smukt musikalsk samlet af Skalborg kirkes organist Eva-Marie Kjæhr, kirkesanger ved Mou og Dokkedal kirker Margrethe Smedegaard samt Aalborg Koncertkor.

Provstiprofil

Vi har i foråret i provstiudvalget taget initiativ til udarbejdelse af en provstiprofil. Provstiprofilen er en værdifuld værktøjskasse for provstiudvalget, idet den giver en reel viden om provstiet som enhed, men også om hvert enkelt sogn i provstiet, så det bliver klart, hvordan provstiets og dermed sognenes befolkning er sammensat. Provstiprofilen besvarer på baggrund af data fra Danmarks Statistik bl.a. følgende spørgsmål: Kender I provstiets befolkning? Hvem bor der – er de danskere eller udlændinge, unge eller gamle, enlige eller par, i arbejde eller ej, hvor mange pendler ind og ud? Hvor mange er medlem af folkekirken – og er antallet stigende eller faldende? Hvor mange melder sig ind og ud? Hvordan er udviklingen i de kirkelige handlinger? Og hvordan fordeler alt dette sig på sogneniveau?

I april havde vi inviteret konsulent Sille Fusa-gar fra Kirkefondet til at komme og gennemgå den udførlige provstiprofil for os. Et af de punkter vi blev gjort opmærksom på i provstiudvalget var, at der viste sig en afvigende tendens i forholdet udbud – efterspørgsel. Alle de tilbud, kirkerne har til sognenes medlemmer svarer ikke nødvendigvis til behovet.

I juni mødtes Kirkefondets generalsekretær, Henrik Bundgaard Nielsen med provstiudvalget. Det blev fulgt op i efteråret med en skriftlig rapport. Rapporten vil fokusere på 1-2 særlige udfordringer for hvert af provstiets sogne, incl. ideer til relevante samarbejdsprojekter mv.

Til foråret 2017 vil vi tage initiativ til afholdelse af en provstidag for menighedsrådene, så også nye medlemmer får medejerskab for den proces til styrkelse af det kirkelige liv i provstiet – samlet som ude i de enkelte sogne. En proces, som gerne skulle være en naturlig følge af provstiprofilens analyser.

En samlet pakke, som består af: 1) Udarbejdelse af provstiprofil; 2) Fremlæggelse af provsti-

profilen og 3) Idékatalog for sognene, beløber sig samlet set til 32.500,- kr. excl. moms. En udgift som er afholdt af provstiudvalgets kasse.

De unge præster – på landet

Af sognepræst Michelle Holst Andersen

Om at være med i udsendelsen ”De unge Præster”, og at være præst på landet:

Som ny og ung præst er der mange ting at se til; alt er nyt og skal prøves for første gang. Og man vil så gerne gøre det helt perfekt, så alle synes om en.

Oveni alt det nye, fik jeg så pludselig også et lille tv-hold der gerne ville følge mig i min hverdag, for at give andre et indblik i hvordan det var at være præst.

En hverdag jeg knap nok selv var faldet til rette i, efter kun et lille halvt år i embedet.

Til at begynde med, og allerede inden jeg var blevet ordineret, blev jeg kontaktet af en producer, der mente det kunne blive interessant tv at

Præsteindsættelse. Michelle Holst Andersen

PERSONALIA Fratrådte

Sognepræst
Inger Due Borre,
Nr. Tranders Pastorat,
ansat i Frederikshavn
pr. 1. maj 2016

Tiltrådte

Sognepræst Oral Shaw,
Sankt Hans og Sct. Olai
Sogn, Hjørring, ansat i
Nr. Tranders Pastorat
pr. 15. juli 2016.

følge unge præster, deres overvejelser om embedet, livet og pludselig at stå og skulle forholde sig til at være en del af folks store livsbegivenheder.

Hende hørte jeg desværre aldrig fra igen, for TV2 var åbenbart ikke interesseret i at lave den programrække.

I stedet kom der i april måned en mail om, at jeg sammen med tre andre matchede kriterierne, som produktionsselskabet BLU havde opstillet, for deres program om unge præster.

Forud for programmerne gik endeløse telefon-samtaler og interview med flere forskellige journalister, et besøg i Mou hvor de ville høre mere om mig, og mine tanker om det at være præst.

I august begyndte de at optage. For som de sagde, ”der er vist så roligt for jer om sommeren.” Det var ikke det indtryk de fik!

Det var tydeligt, at der var stor interesse for at deltage i så mange kirkelige handlinger som muligt, da det ville give gode billeder.

Der var ikke altid så stor forståelse for, at jeg ikke en gang ville spørge de pårørende, om det ikke var okay, at der lige var et lille tv-hold med til bisættelsen, eller sjælesorgssamtalerne.

Alt i alt kom de til Mou 4 gange. Den ene uge i august, to gange for at lave et såkaldt master-interview (der hvor vi sidder i kirken) og et par dage op til jul, for at få al den hektiske juleaktivitet og julegudstjenesten med.

Det er lykkedes dem at lave et godt, sobert og retvisende billede af hvordan det er at være præst. Og det har været enormt overvældende at høre fra både kollegaer, venner og vildt fremmede at de har set programmet og nydt det. For hvad siger man lige til det, og til den ros der ofte også har ledsaget deres positive indtryk af programmet; for jeg har jo blot været mig selv og prøvet at vise hvordan det er at være præst på landet, og hvor meget mere der er i det, end ”bare” at stå i kirken om søndagen.

På landet får man ikke bare en menighed er mit indtryk. På landet får man sig en udvidet familie, og derfor er det naturligt at stoppe op midt på gaden og snakke med Fru Jensen når man løbet på hende, eller falde i snak henover køledisken.

Der er kommet to gode ting ud af ”De unge Præster”.

På det personlige plan, har det været en gave at have en på sidelinjen til at stille en masse spørgsmål og få mig til at reflektere en hel del over embedet, hvorfor jeg gør som jeg gør og hvad der er vigtigt for mig. Og at kunne se jeg er vokset med opgaven.

Og for fremtidens kirke, er det glædeligt at se, at så mange gerne ville begynde at læse teologi. Nu håber jeg bare på, at mange af dem også bestemmer sig for at ville være præster. For det er verdens bedste job!

Den gode kollega

Hen over vinteren 2015-16 havde Præsteforeningens Blad en emnerække med titlen: ”Den gode kollega”. Præsteforeningen har opfordret tillidsrepræsentanterne til at sætte ”den gode kollega” på dagsordenen. Hovedbestyrelsen har sat fokus på netop det emne bl.a. på baggrund af Akademikerens Fagforenings (AC) undersøgelse af akademikeres arbejdsmiljø. Undersøgelsen peger – ikke overraskende – på, at en af betingelserne for et godt psykisk arbejdsmiljø er, at man har gode kolleger.

Vi har i provstiet fulgt opfordringen og har taget initiativ til 3 workshops blandt præsterne i løbet af 2016. Den første workshop blev afholdt i juni og de to efterfølgende blev afholdt i henholdsvis september og november måned.

Vi har engageret adjunkt Erik Vestergaard ved Forskning og Innovation på University College Sjælland. Han har i sin stilling et tæt samarbejde med Center for Videreuddannelse på Ledelsesa-

kademiet. Erik Vestergaards fokusområde i sin forskning er fællesskabsbaseret ledelse og ledelse i og af funktionelle fællesskaber med vægt på social kapital og organisatorisk medlemskab.

Til de enkelte workshops skal der afsættes en halv arbejdsdag, hvor der forinden forventes læst udvalgte relevante tekster.

Der sættes fokus på, hvordan vi lokalt kan arbejde for at vedligeholde og udvikle de gode kollegiale relationer og hvad fællesskabet kan bi-

drage til; der arbejdes derfor i de tre workshops med hvad den enkelte kan bidrage med til fællesskabet, med særlig vægtlægning på: Social kapital – Kerneopgaver – Relationel koordinering.

De enkelte workshops bærer præg af ”pit-stops” fra dagligdagen, hvor præsterne gennem dialog og refleksion i fællesskab vil lægge sporene ud for en fælles retning og samarbejdsstruktur, hvor præsterne betragtes som en samlet gruppe med provsten som leder.

250 kirkegængere og 100 deltagere (kor, musikere og sangere) var torsdag den 5. maj 2016 samlet til friluftsgudstjeneste i Lundby Bakker.
Foto Christian Roar Pedersen.

Aalborg Nordre Provsti

Af provst Ole Rysgaard Madsen

Tættere samarbejde mellem præsterne

Samarbejde er nøgleordet. I vores provsti er præsterne gennem de seneste år blevet mere opmærksom på værdien af samarbejde med andre end lige den kollega, man bytter ferie med. Præsterne er blevet delt op i 3 geografiske grupper, bl.a. med henblik på et tættere samarbejde. Samarbejdet drøftes og udvikles både af præsterne selv og på fælles møder, f.eks. en årlig ”gruppemedarbejderudviklingssamtale” i hver af de 3 grupper.

Vilkårene for det daglige arbejde for præsterne i de 3 grupper er forskellige, og derfor vil det nok også blive forskelligt, hvor langt man udvikler samarbejdet. Det er i alt fald indtil videre erfarin-

gen hos os – en erfaring der også udspringer af, at det for de mindre sogne i forvejen er mere naturligt at samtale og samarbejde med nabosognene om mange forhold, mens de store sogne kan have sværere ved at se et stort behov for nært samarbejde med naboen.

Af de 3 grupper præster i provstiet har østgruppen udviklet samarbejdet længst, sikkert netop på denne baggrund. Det vil de nedenfor fortælle nærmere om. Deres erfaring har været øget arbejdsglæde, bedre kvalitet og frigørelse af ressourcer, der kan bruges til andre / nye initiativer.

Det sidste er faktisk en vigtig pointe. Kirkefondets undersøgelse af Aalborg Stift, ”Kristendom på land og i by”, viser Aalborg Nordre Provsti som et af de steder, hvor der holdes mange gudstjenester og kirkelige arrangementer. Fordi menighedsråd og præster har et ønske om at nå ud til så mange som muligt.

Men det betyder også, at det er svært at finde ressourcer til nye initiativer. Nu er der så faktisk anvist en vej, hvor man på én gang kan optimere / tilpasse det eksisterende udbud af gudstjenester og kirkelige arrangementer, få øget arbejdsglæde, og tillige har kræfter til at opdyrke ”nyt land” og dermed måske nå ud til nye grupper i sognene.

Kirkeligt samarbejde i Gl. Hals kommune

Af sognepræst Jens Jacob Jensen

Ud over normal afløsning ved ferier, friweekends m.v. var der før i tiden ikke meget samarbejde præsterne imellem i den tidligere Hals kommune. Dog

skrev vi på skift en ugentlig klumme til Hals Avis (siden midt 1980-erne).

Ved kommunalreformen januar 2007 blev Hals kommune en del af Aalborg storkommune – og blev ’udkantsområde’. De fleste forandringer i kirken sker pga. ændringer i det omliggende samfund, og kommunalreformen satte skub i udviklingen. Alle gode kræfter måtte finde sammen for at styrke sammenhængskraften i lokalområdet, også i folkekirkelig sammenhæng.

Samarbejdet tog fart, da de 6 sogne sommeren 2009 gik sammen om en fælles ugentlig kirkeside i Hals Avis som erstatning for 4 lokale kirkeblade. Det har siden udviklet sig til 2 hele kirke-sider ugentlig i Hals Avis og er formaliseret gennem en vedtægt.

Parallelt hermed opstod ønsket om et mere fleksibelt samarbejde mellem de 4 organister i området. Et sådant samarbejde kræver bl.a. koordinering af gudstjenestetiderne i de 6 kirker (hvor der normalt er gudstjenester i 5 af kirkerne). Bi-

skoppen gav tilladelse til at ændre gudstjenestetiderne til kl. 9.30 og 11.00 – det gør det muligt for 2 organister at ’klare’ tjenesterne en normal søn- / helligdag, (tjenesterne ligger forskudt med 4 tjenester formiddag og en 5. tjeneste eftermiddag/ - aften). De ’store’ gudstjenestedage (jul, påske, pinse, konfirmation, Allehelgen, høstgudstjeneste m.fl.) spiller organisten i ’egen’ kirke.

Præstesamarbejdet

Organist-samarbejdet påvirker gudstjenesteplanlægningen. I en forsøgsperiode har vi planlagt gudstjenesterne sådan, at 2 præster en ’normal’ søn- / helligdag deler de 5 gudstjenester i Gl. Hals Kommune. Der rokkes ikke ved at præsterne stadig er sognepræst i ’ eget ’ sogn. Vi har hver især de kirkelige handlinger og de ’store’ kirkedage i eget sogn. Biskoppen har pr. 1. juli 2016 gjort forsøgsordningen permanent. Den giver den enkelte præst nogle prædikenfrie søndage og frigør tid, som bruges i embedet i andre sammenhænge, bl.a.

Efter en omfattende indvendig istandsættelse i 2015 – 2016 fremstår Hou Kirke som et smukt kirkerum i al sin ydmyge enkelhed, foto: Christian Roar Pedersen

De seks præster i ”østgruppen”, fotograferet foran Hou Kirke (fra venstre: Jessie Jørgensen, Jens Jacob Kaufmann Jensen, Christian Roar Pedersen, Lisbeth Bukh, Sophie Nordentoft og Asger Sten Mørck). Foto: Privat

samarbejde omkring konfirmandundervisningen. Samarbejdet er kommet for at blive. Og jeg ser det i præstesammenhæng som en både god og nødvendig udvikling, at samarbejdet mere og mere udvikler præstekolleger som team, samtidig med at vi bevarer vor identitet som sognepræst i 'vort' lokale sogn.

Bl.a. håber jeg, at præstesamarbejdet i fremtiden vil gøre det mere attraktivt for unge præster at søge et ledigt embede i området.

En skeptiker ændrer synspunkt

Af sognepræst Jessie Jørgensen

Hvad med kaldstanken? Det var det spørgsmål, der var baggrunden for min skepsis i forbindelse med opstarten af prøveordningen af præstesamarbejdet i den østlige ende af provstiet for godt to år siden. Som nyudklættet præst, der netop var tiltrådt det første embede, var tanken om at skulle være præst andre steder end i mit eget sogn ikke særligt tiltalende.

Kaldstanken vejede tungt, når mine gode kolleger fortalte om de planer, der havde været i støbeskeen længe før jeg kom til.

Jeg er kaldet til Vester Hassing pastorat og vil gerne være præst for "mit sogn". Samtidig oplever jeg, at det er vigtigt for sognebørnene, at de har deres "egen præst". Mange spørgsmål rejste sig i forbindelse med min skepsis ift. kaldstanken. Hvad med dåbsfamilierne? Når man ikke kender mange i byen, er det en gave at møde folk i deres hjem, i forbindelse med dåb. Hvad med den faste søndagsmenighed? Hvordan ville de opleve, at der skulle være forskellige præster til at varetage højmesse søndag morgen. Hvad med nærheden mellem præst og menighed?

Det er heller ikke nogen hemmelighed, at jeg vægrede mig ved at skulle prædike i andre kirker, hvor menighederne måske sad og savnede deres præst på prædikestolen. Det var ikke alene et spørgsmål om, hvordan det blev modtaget i eget sogn, men også i de sogne, man med ordningen skulle ud og være præst i.

Fordele og nye muligheder

Efter halvandet års prøveforløb er min skepsis dog blevet manet gevaldigt til jorden. Fordelene overskygger ulemperne og der er åbnet op for nye muligheder, uden at jeg har måtte give afkald på den gamle sognepræsterolle. Vi er stadig præster i vore egne sogne først og fremmest, men vi har fået bedre kendskab til kolleger og nabosogne.

Vester Hassing har med ordningen fået endnu mere glæde af vores 25% bistandspræst, Lisbeth Bukh fra Ulsted pastorat, fordi vi i samarbejdet tilstræber, at det er én af os, der er på om søndagen i vores respektive kirker. Ligesom Ulsted sogn, som jeg primært dækker ved ferie og fravær, også er blevet mit sogn, så jeg ikke blot er "gæstepræst", når sognets præst ikke er der. Der-til kommer, at der er mange særlige gudstjenester,

hvor vi alle hver især er på vores pind. Såkaldte EPO- dage (egen præst og organist). På den måde giver ordningen luft og frigivne ressourcer i hverdagen, uden at nogen er frarøvet deres sognepræst.

Samtidig medvirker ordningen til, at det bliver mere naturligt for både præster og sognebørn at krydse sognegrænsen. Således kan man opleve, at man gæster hinandens kirker til gudstjenester, koncerter og sognearrangementer. Ordningen blev permanent fra sommeren '16 og jeg har ikke længere forbehold. Kun øget arbejdsglæde og tættere samarbejde med mine kolleger.

Set fra kirkebænken

Af menighedsrådsmedlem og

provstiudvalgsmedlem Jens Andreasen

Mine forudsætninger for at vurdere forsøgsperioden for præstesamarbejdet hænger meget sammen med min egen holdning til, at det er nødvendigt med ændringer i hele folkekirken, set i det lys, at der er behov for fornyelse og bedre udnyttelse af ressourcerne generelt. I den sammenhæng er det også vigtigt at kigge på den personlige udvikling for personalegrupperne.

Jeg har det privilegium, at jeg har haft med yderst positive ansatte at gøre, fordi den personlige udvikling i medarbejdernes ansættelse er med til at gøre arbejdsdagen mere indholdsrig. Den personlige udvikling er et vigtigt element i arbejdslivet, og er med til at give gensidig inspiration ved deltagelse i kurser, årsmøder, temadage, erfa-grupper osv.

Samarbejde på flere områder

Der er i dag et godt og effektivt samarbejde omkring kirkegårdsdriften, hvor bedre udnyttelse af personale, maskiner og andet materiel giver store besparelser på kirkegården i Hals, Gåser, Øster Hassing og Vester Hassing. Samarbejdet har også

fremskyndet arbejdet med udvikling, ny indretning og effektivisering af kirkegårdens drift.

Endvidere er der et godt og effektivt samarbejde omkring organisternes arbejde og afløsninger for hinanden. Det er derfor glædeligt, at denne model har været inspiration for en tilsvarende ordning for præsterne. Udnyttelse af et fælles kalendersystem er et effektivt værktøj i den forbindelse.

Det er som almindelig kirkegænger en anderledes måde at blive serviceret på. For nogen er det bedst at gå i kirke, når det er "min præst", der står på prædikestolen. For andre – mig inklusive – er det spændende at opleve flere præster. Dels er præsterne meget forskellige, og dels er de i formidlingen mindst lige så forskellige. Det giver forskellige oplevelser såvel på form som i indhold.

Bedre arbejdsdag og nye tilbud

Som jeg oplever præsterne evaluering af forsøgsordningen, er der enighed om, at det har givet præsterne en bedre arbejdsdag. Specielt hæfter jeg mig ved, at de får et tættere kollegialt samarbejde, men også at samarbejdet inddrager bl.a. organistene. Det udfordrer alle parter.

At der over tid har udviklet sig nye tilbud og gudstjenesteformer stiller selvfølgelig større krav til præsterne og deres formidling til alle grupper i sognet. I det hele taget er der over en bred bank mange ting, som ændrer sig i livet i og omkring kirken og det kirkelige arbejde. Her er det vigtigt, at præsterne magter disse omstillinger. Her skal præsten være klar – og kan med et tættere samarbejde få frigjort den nødvendige tid til de nye opgaver.

PERSONALIA Konstitueret som sognepræst

*Asger Sten Mørck
1. januar 2016 –
31. december 2017
konstitueret som sogne-
præst 50 % i Hals
pastorat under
sognepræst kb. Sophie
Nordentofts tjeneste som
stiftskonsulent med
temaet "Kirken på
landet".
Foto: Christian Roar
Pedersen*

*Niels Ulrik Grymer
1. maj 2016 – 31. decem-
ber 2017 konstitueret
som sognepræst 50 % i
Sulsted pastorat under
sognepræst kb. Ole
Raakjærs tjenestefrihed
til uddannelsesformål.
Foto: Privat*

*Detalje fra Hou Kirke,
foto: Christian Roar
Pedersen*

Brønderslev Provsti

Kirken på tværs – ud over sognegrænserne

KIRKEN PÅ LANDET

Af sognepræst Ole Skov Thomsen

Præster og frivillige fra en del af provstiets sogne har de sidste to år mødtes og drøftet de særlige vilkår, det giver at være kirke på landet. Et af de vigtige spørgsmål har været at imødegå den myte eller fortabtheds-følelse, at det bare skulle gå tilbage for kirken på landet. Er der visse steder en vigende søndagsmenighed ligger der stadig muligheder. Vi kan f.eks. i højere grad besinde os på den folkelige opgave at være en del af civilsamfundet. Som kirke er vi jo en vigtigt kulturbærer med åndelige ressourcer, og med kirkens tradition for omsorg og diakoni kan vi fortsat være med til at bygge fællesskab.

Møderne har fungeret som et inspirationsforum for gruppens medlemmer i form af besøg af ressourcepersoner udefra samt udveksling af konkrete initiativer på tværs af sognene. Senest

har gruppen taget initiativ til en ide-bank for succeshistorier på provstiets hjemmeside, hvor man nu kan læse om kulturdage, fælles foreningsblad, fællessangs arrangementer /maratonsang, folkefest omkring høst osv.

Vi oplever at lokale foreninger, institutioner og kommune i stigende grad ser kirken som en vigtig ressource og samarbejdspartner. Det drejer sig derfor om at finde gode vinkler og anledninger til samarbejde samtidig med at bevare identiteten som kirke.

LAD OS HJÆLPE HINANDE MED DIAKONIEN

Af diakonipræst Marie Kirketerp

Menighedsrådene i provstiet har indgået en samarbejdsaftale, hvor diakonien er et stort fælles anliggende. Der er noget, der nemmere kan ske i fællesskabet.

Den bedste dag i mit liv

Sådan lød en spontan udtalelse fra et par af deltagere på en sommertur til Fårup Sommerland.

Arrangementet var et af de tre familierelaterede projekter, som alle menighedsråd i provstiet har i fællesskab.

Der deltog 36 personer: børn i alderen 6 – 17 år og deres forældre/voksne og et stort antal frivillige. Turen var for familier med en lav indkomst og var en dag på den enkelte families præmisser og samtidig en oplevelse af et større fællesskab. Familierne fulgtes ad i bus fra Asaa med opsamling tværs over provstiet.

De andre børn kom på ferie – og det gjorde jeg også

For mange familier kan det være en økonomisk udfordring at komme på ferie. Menighedsrådene i provstiet var igen i år fælles om, via Folkekirkens Feriehjælp, at sende seks familier afsted i en uge sammen med et par frivillige. Turen gik til Jesperhus Feriepark, hvor hver familie blev indlogeret i feriehus ved siden af hinanden. Det gav mulighed for at have et godt fællesskab med fine oplevelser hen over ugen og at have et fortsat netværk, efter at ugen var gået.

Fællesspisning

Menighedsrådene i provstiet arbejder pt. også flere steder med at invitere til fællesspisning for børnefamilier, der ønsker at være med i et fællesskab, hvor man støtter hinanden i hverdagens trummerum og udfordringer.

I familiefællesskaberne laves maden sammen, mens andre leger og snakker og alle samles til spisning og snak om bordet. Behov og muligheder afgør hvor ofte og hvor mange steder, der tilbydes fællesspisning.

En fælles livssituation, når sorgen rammer

Der er nu tre sorggrupper i provstiet. De er geografisk fordelt med seks frivillige sorggruppelidere, der med en faglig ballast og i samarbejde med diakonipræsten driver sorggrupperne for voksne, der har mistet ved død, enten det er sket for flere år siden, eller det stadig er ret nyt.

Det er erfaringen nu, at grupperne giver mulighed for at dele det forandrede liv med andre, der også har mistet og derfor kender sorgen, magtesløsheden og ensomheden.

Kirken når langt ud i skolen

Af skolekirkemedarbejder Pia Uth

Folkekirkens Skoletjeneste i Brønderslev Kom-

Hugoshow på Folkekirkens Feriehjælp i Jesperhus.
Foto: Marie Kirketerp.

mune har snart tre års fødselsdag. Den blev etableret som en følge af en visionsgruppes arbejde og vokser år for år.

I skoleåret 2015-16 har mere end 1500 skoleelever i Brønderslev Kommune mødt Skolekirketjenestens arbejde gennem de mange forskellige tilbud om teaterforestillinger, påskevandring, salmesangsarrangementer, udstilling af Esbjergvangeliet og meget andet. Det svarer til at 1 ud af 20 af kommunens borgere har været i berøring med Folkekirkens Skoletjeneste.

I skoleåret 2016-17 udkommer årsplanen Skolekirketjenestens tilbud i et Fælles Åbent Skole Katalog, som Brønderslev Kommune laver. Her

Påskevandringen Via Dolorosa med Søndergades Skoles 4. klasser i Brønderslev. Frivillige damer fra provstiet havde syet en del af de flotte dragter, som børnene har på når de gennemspiller påskeugens begivenheder.
Foto: Mahdia Bakhshi.

Klokkerholmkoret, borgerforeningen og kirken indbyder til fællessang i Hellevad konfirmandstue.
Foto: Lasse Christensen.

PERSONALIA Fratrådte

Sara Dommerby Toft, sognepræst i Dronninglund-Dorf pastorat er fratrådt 31. januar 2016.

Rune Christensen, sognepræst i Øster Brønderslev-Hallund pastorat er fratrådt 15. juni 2016.

Tiltrådte

Hanne Svensmark er fra 1. juni 2016 ansat som sognepræst i Dronninglund-Dorf pastorat.

Peter Mygind gav en saltvandsindsprøjtning den 1. september til Mygind-Mad-Menighedsråd. Foto: NKMUSIC.

bliver kulturinstitutionernes tilbud til skolerne samlet. Så skolekirketjenestens tilbud er at finde i samme hæfte som bl.a. bibliotekerne og museernes tilbud. Et væsentligt skridt til synliggørelse af Skolekirketjenestens tilbud og ikke mindst til at lærerne opdager de gode tilbud, som findes lokalt!

”Kirken kan meget mere end vi tror”

Peter Mygind forud for Mygind-Mad-Menighedsråd

Af Provstisekretær Erik V. Rasmussen

”Jeg kommer til Hjallerup. Jeg elsker at holde mine foredrag, jeg elsker at dele ud af mine personlige oplevelser og erfaringer til et bedre liv. Og er der noget, der skaber et godt liv, så er det, hvis vi er i nogle fællesskaber, der gør os det godt. Så kom og bliv inspireret, kom og få noget godt mad og lad os møde nogle skønne mennesker og lad os finde ud af kirken kan faktisk meget mere, end vi tror. Jeg glæder mig” (Peter Mygind på videoteaser til Brønderslev Provsti).

I september blev alle menighedsrådsmedlemmer, ansatte og frivillige ved kirkerne inviteret til Mygind-Mad-Menighedsråd. Fokus var kirken på landet og at vi befinder os i et valgår, hvor ny ledelse for kirkerne skal findes. Også de personer, som de nuværende menighedsrådsmedlemmer kunne tænke sig som nye menighedsrådsmedlemmer i deres kirke, var indbudt. 135 deltog.

Attraktive arbejdspladser i kirken?

Af Organist Lasse Christensen og kommunikationsmedarbejder Pia Uth

Menighedsrådene i Brønderslev Provsti er i gang med at kortlægge stillingerne i provstiets kirker. Provstiets to personalekonsulenter er med i arbejdet, som har ”den gode arbejdsplads” som fokus. I første omgang er det organist- og kirkesangerstillingerne, som skal optælles – til foråret kommer turen til de øvrige faggrupper. Alle kirkesangere og organister har været til et orienteringsmøde sammen med personalekonsulenterne, kontaktpersoner og tillidsrepræsentanter, hvor formålet med kortlægningen blev præsenteret. Derefter afholder konsulenterne møde ude i sognene med kirkesanger, organist og kontaktperson, hvor arbejdsopgaverne mv. drøftes og der findes ud af om stillingens størrelse og indhold svarer til virkeligheden.

”Men handler det her i virkeligheden om en spareøvelse? Bliver min stilling beskåret, så jeg er nødsaget til at skære ned på min faglighed og engagement?” – sådanne tanker har rører sig hos organisterne.

Mangfoldigt organistjob

Organist Lasse Christensen fra Hellevad-Ørum oplevede mødet med personalekonsulenterne som positivt: Vi fik en god og respektfuld snak om arbejdsopgaverne, hvad arbejdet krævede af tid og hvad det skabte af kirkeliv. Og konsulenterne var

med til at kvalificere samtalen med viden om formalia og konkrete erfaringer fra andre sogne.

Som mange andre organister i mindre sogne, har Lasse også andre opgaver end de musikalske, fx minikonfirmander, hjemmeside, Facebook og projekter på tværs af sognene mm. Dét gør blandt andet at stillingens normering er attraktivt.

Et sådant møde kan være en øjenåbner for menighedsrådsmedlemmer, som kan få et større indblik i organistens opgaver og hvor meget tid de forskellige opgaver tager. Derudover er det værd at snakke om hvad musikken betyder i kir-

Lasse dirigerer påskealmesang med 4. klasserne i Dronninglund Kirke
Foto: Pia Uth.

ken og hvor mange af opgaverne som også skaber et aktivt kirkeliv, fx babysalmesang, børnekor, kirkekoncerter og musikgudstjenester.

GRANHJERTET, som gik viralt! – Den 30. november havde gravermedhjælperne på Hellevad Kirkegård sidste arbejdsdag inden vinterpausen. Som altid bruges resterne fra grandækningen til at lave en særlig juleudsmykning på kirkegården. I år blev det til et klassisk flettet hjerte lavet i to forskellige slags gran.

Organisten, som også redigerer sognets Facebook-side, kom forbi, tog et billede, postede det på Facebook med ønsket om god vinterpause til kollegerne. I løbet af få dage blev hjertet delt og set af mere end 140.000 mennesker. Desuden blev det omtalt og vist i forskellige aviser. Kirken blev synlig på en uventet måde!

Foto Lasse Christensen.

Frederikshavn Provsti

Af provst Viggo Ernst Thomsen

Strandby Kirke fejrede 50 års jubilæum i 2016.

”Det ligner en fiskekutter”. Sådan har man i et halvt århundrede sagt i Strandby om fiskerlejens kirke. 2016 var året, hvor vi i provstiet fejrede Strandby Kirkes 50 års jubilæum. Strandby kirke er en matematisk skønhed, idet tagkonstruktionen har form af en hyperbolsk paraboloid. (Det vil sige: taget har form som en ”saddel”. Og kan med lidt god vilje godt ligne dækket på en kutter). Det er en særdeles streng, arkitektonisk linjeføring, der givet vil gøre kirken tidløs og bevare dens skønhed. Jubilæet blev fejret over en hel weekend

Marianne Jelved (MF), stod for morgensangen ved Christen Kold konference på Læreruddannelsen, UCN, Nordjylland.

i juni med flere tusinde besøgende ved aktiviteter om lørdagen og festgudstjeneste søndag med bispeprædiken og efterfølgende lune fladfish.

Kristendom er hot, men Christen var Kold

2016 var også året, hvor skolemanden Christen Kold fyldte 200 år. Kolds betydning for den tilgang til undervisning, vi har i Danmark, kan ikke overvurderes. Heller ikke i konfirmationsforberedelsen og den indledende konfirmationsforberedelse takket være bl.a. tidligere biskop Søren Lodberg Hvas, der indførte en Koldinspireret fortællepædagogik i konfirmationsmaterialet ”K-materialet”, der har været meget udbredt.

Derfor og fordi Kold tog sin læreruddannelse i Nordjylland, hvor han også er født, tog Frederikshavn Provsti sammen med Læreruddannelsen i Nordjylland, provstierne i Hjørring og Efterskoleforeningen initiativ til en konference om Christen Kold på Hjørring Seminarium den 7. april 2016. Konferencen fik godt 150 deltagere. Der var Kold Musical ved Hørby Efterskole, Kold gymnastikopvisning ved Halvorsminde Efterskole og kunststilling ved Tolne Efterskole. Et foredrag med Professor Ove Korsgaard om Kolds betydning og virkningshistorie. Konferencen blev åbnet af MF Marianne Jelved, der udtrykte, at Kold havde alt det, som nutidens skole- og dannelsesdebat mangler.

Skoletjenesten

2016 var også året, hvor mange har forberedt reformationsjubilæet i 2017. Skoletjenesten i Frede-

rikshavn Provsti tilbyder en række muligheder for at fejre reformationsjubilæet, også i skolen. Både i form af et ”Fortælle-tæppe” for mellemtrin og udskoling, en ”Billedbog” for mellemtrin og et undervisningsmateriale om ”Kirken i nye klæder” for udskoling, der belyser de forandringer, Reformationen i 1536 medførte i Danmark. Sammen med de øvrige skoletjenester i Danmark tilbyder vi også kommunens skoler nogle ”finurlige tegnefilm” om reformationen. Næsten alle skoler i provstiet gør på en eller anden måde brug af ”Folkekirkens Skoletjeneste”.

Sommerlandspræst

7.4 millioner årlige overnatninger i feriehus, hoteller og campingpladser i Nordjylland giver ekstra søgning om sommeren ikke kun til pizzerier, strande og museer, men også til folkekirken. At være turist er at være søgende. Som sommerlandspræst er man også mere åben over for det eksistentielle og livets merbetydning, end når man løber i dagligdagens trædemølle derhjemme. Og mere åben over for at gå til gudstjeneste. Folkekirken skal kunne findes, når sommerlandspræsten er søgende. Frederikshavn Provsti har oprettet en stilling som sogne- og sommerlandspræst med base i Skagen. Sommerlandspræstens opgave bliver at igangsætte initiativer over fra fritidsvendelboere og turister, primært i Skagensområdet, men i højsommeren også i Lyngså/Sæbyområdet. Til opgaven har vi ansat Lene Ladefoged Fischer, som siden barndomsårene selv har været sommerlandspræst i Tversted, hvor familien har sommerhus. Og ofte er turen gået til Skagen. Lene Ladefoged Fischer har en dobbeltuddannelse. Hun er oprindeligt uddannet cand.merc og har en bred merkantil erhvervs erfaring. Sidenhen har hun erhvervet en kandidatgrad i teologi og har arbejdet som sognepræst.

Allerede nu er der en del kirkelige tilbud for sommerlandspræster i Frederikshavn provsti: vel-

besøgte gudstjenester ved ”Den tilsandede kirke”, børnefestival, kirkecafé, St. Laurentius-vandring, morgensang, aftenmeditationer i kirken, havnegudstjeneste og en lang række koncerter, bl.a. ifm. Vendsyssel festivalen.

Frederikshavn Provsti fik pr. 1. juni 2016 en Sommerlandspræst med udgangspunkt i Skagen.

KUL - Kirkelige Ungdoms Lederuddannelse - med kul på

Den gamle vittighed med provsten, der skyndte sig at konfirmere nogle flagermus, for så var han sikker på aldrig at skulle se dem mere i kirken, gælder ikke i Frederikshavn. For provstiets ungdomspræst, Kristian Brogaard, begyndte i april

Camp for Kirkelige Ungdoms Ledere (KUL) ved Hamborg. Her er Bibeltime ved ungdomsgruppe fra Sydafrika.

PERSONALIA Fratrådte

Sognepræst Laurids Korsgaard, Frederikshavn Kirke, 31. oktober 2016 med pension.

2016 en kirkelig ungdoms lederuddannelse, kaldet KUL, i samarbejde med Abildgaard kirkes kirke- og kulturmedarbejder Heidi Lehm og lærer Mads Bang. KUL er inspireret af kirkelige initiativer for "post-konfirmander" i det øvrige Norden og Tyskland. I Danmark har Carsten Andreassen, Højby på Fyn, i nogle år med succes søgt sig med KUL. Ideen er, at de lederuddannede post-konfirmander på sigt kan blive medledere i konfirmationsforberedelsen, på konfirmandlejr og i det øvrige kirkelige børne- og ungdomsarbejde. 10 tidligere konfirmander i alderen 14-18 år fra Provstiet deltager i KUL, der kører hver torsdag fra kl. 19.00-21.00. I alt 21 lektioner.

Her får de en uddannelse, der gerne skulle give dem fem kompetencer: 1) Personlige: Lære sig

selv bedre at kende; 2) Sociale: Lære noget om, hvad der sker i en gruppe; 3) Spirituelle: Lære om forkyndelse, bøn, andagter, bibelhistorier, gudstjenester; 4) Pædagogiske: Øvelser i at undervise og instruere, lege m.m. og 5) Organisatoriske: Lære hvordan man planlægger.

I maj måned 2016 var de sammen med unge KUL'ere fra Odense og Herning på en ungdomslejr i Tyskland med mere end 2.000 unge. ("Jugend camp" Landeskirche Hannovers)

Efter sommerferien bliver undervisningen suppleret med små praktikforløb i forskellige menigheder i provstiet og en weekendlejr. Den første søndag i advent bliver de indsat som færdiguddannede Kirkens Ungdoms Ledere ved gudstjenesten, hvor de også selv medvirker.

Et mini micro børnekor fra Eritrea. Med kraftige og meget tydelige stemmer.

Gudstjeneste i flere etager

Frederikshavn har fået en ortodoks migrantmenighed fra Eritrea, der holder gudstjeneste på sproget "tigrinnya". Menigheden har fået lov til at låne et kælderlokale i Abildgaard menighedscenter.

Menighedsrådsformand Ernst Hansen fortæller herom: "Søndag eftermiddag kl. 15, når alt sædvanligvis er stille i Abildgård kirke, møder en flok unge mennesker fra Eritrea op i kirkens underetage, for at holde gudstjeneste de næste to timer. Nogle har fået tilkendt opholdstilladelse i Danmark og bor i egne lejligheder, andre bor på Frederikshavn asylcenter. Deltagerantallet til gudstjenesterne er meget forskelligt, hvilket skyldes et meget varieret beboerantal på asylcentret. Der har været op til 40 deltagere.

Gudstjenesten er forbundet med mange ritualer og mange sange, som alle kender teksten til. Kirken ledes de fleste søndage af Mesgina Solomon, som i sit hjemland har været lærer. Nogle søndage om året ledes gudstjenesten af en præst, som er bosiddende i Ålborg.

Menigheden er efter en kort periode selvhjulpent. Mesgina har nøgle og kode til kirkens underetage. Der ryddes op og gøres rent, efter lokalerne har været benyttet. Det er derfor uden omkostning for kirken. I de første måneder var der en frivillig gruppe, som havde ansvaret med at låse og låse op for menigheden.

Ved samarbejdets indledning ville vi gerne byde vore kristne venner velkommen ved at invitere til en fælles gudstjeneste og efterfølgende sammenkomst. Det viste sig dog at være en kompliceret opgave. Den ortodokse faste op til jul var lige begyndt og gav mange restriktioner for, hvad man måtte spise. Resultatet blev, at de selv tog brød med.

Ved den fælles gudstjeneste var det svært at finde en form, som kunne rumme begge gudstjenestetraditioner. Vi havde Fadervor til fælles,

men forinden den kunne bedes, har den ortodokse tradition mange indledende ritualer og sange, som helt overtog gudstjenesten.

Vi konkluderede, at vi bedst kunne støtte vore kristne migranter og brødre ved at stille lokaler til rådighed for deres gudstjenesteform og byde dem velkommen til at deltage i vores, hvis de skulle ønske det.

Menigheden har også benyttet lokalerne til bøn om eftermiddagen, i ugen op til påske. Ligeledes blev der fejret jul i Abildgård kirke, hvor 140 deltog fra hele Vendsyssel. Rent lokalemæssigt og logistisk var det meget hensigtsmæssigt, at menigheden er ortodoks og derfor først fejrer jul d. 7. januar. Det var en særdeles berigende oplevelse at deltage i denne julefejring."

PERSONALIA Tiltrådte

Tove Kallehave Brogaard, ansat som sognepræst i Bangsbostrand sogn fra 1. februar 2016.

Inger Due Borré, ansat som sognepræst i Frederikshavn sogn fra 1. maj 2016. Fra 1. november 2016 også Kbf.

Lene Fischer Ladefoged ansat som sognepræst (50%) i Skagen-Hulsig og sommerlandspræst (50%) i Frederikshavn Provsti fra 1. juni 2016

PERSONALIA Omdannelse af embede

Sogne- og fængselspræst
Susan Bisgaard Storm,
Sindal-Astrup 50% og
statsfængslet i Krag-
skovhede 50%, fra 1.
dec. 15 Hirtshals 25% og
statsfængslet i Krag-
skovhede 75%.

Halloween i sognegården.
Foto: Niels Helver.

Hjørring Nordre Provsti

Af provst Winnie Nørholm Rischel

Hjørring Nordre Provsti er et udpræget landprovsti. Kun Sindal og Hirtshals er egentlige bysogne, men heller ikke de er større, end at de sagtens kan relatere sig til livet som kirke på landet/i landsbyen. Det har derfor været naturligt, at vi her i provstiet er optaget af, hvad det vil sige at være kirke på landet, hvordan vi er det, og hvordan vi vil være det fremover.

Selve det at Kirken på Landet er blevet et fænomen, der tales om, og et projekt under FUV (Folkekirkens Videns- og Uddannelsescenter) gør, at man i flere landsogne ser på sig selv med en ny respekt for det arbejde, der finder sted. Man oplever sig taget alvorligt. Det anerkendes – både med forskning og penge – at landsognene har potentiale, værdier og muligheder.

Landsogne er forskellige. Derfor findes der ikke en universel fremgangsmåde for kirken på landet. Hvert sted må man overveje sin situation og prøve sine muligheder af. Og måske låne naboens idé og se, om den duer hos os...

På en grusvej

GPS'en kunne næsten finde det, resten var op til den sunde fornuft, og da duften af nybagte boller mødte mig i døren, vidste jeg, at jeg var kommet til det rigtige sted: Til møde med Tolne-Mosbjerg menighedsråd om deres erfaringer med at være kirke på landet.

Tolne og Mosbjerg er landsogne med hhv. 499 og 763 indbyggere. Sognene har oplevet det samme som så mange andre: Lukninger; først af skolen i Tolne, siden af skolen i Mosbjerg, senest blev plejehjemmet lukket. En historie om afvikling? Måske. I hvert fald en historie om skuffelse over at små samfund som Tolne og Mosbjerg godt kan undværes som fungerende enheder, når der skal træffes beslutninger højere oppe i systemet. Men Tolne og Mosbjerg repræsenterer også en historie om, at lokalsamfundet trods udefra kommende begrænsninger selv kan åbne for nye muligheder. Det handler om, hvordan man forstår sig selv, og om gensidig respekt og hjælpsomhed blandt lokalsamfundets aktører. Her skal der fokuseres på de sammenhænge, hvor menighedsrådet bevidst og velovervejnet gør kirken nærværende i sognene.

Forarbejdet skal være i orden

I 2008 indledte de daværende to selvstændige menighedsråd drøftelser om en sammenlægning. Man havde i forvejen fælles præst og arbejdede sammen om kirkeblad, konfirmander m.m. samt måske allervigtigst: man havde gode erfaringer med at løse fælles opgaver, herunder præsteanstættelse. Sognene var en sammenhængende stør-

relse både geografisk og på andre måder. Man enedes derfor om at slå menighedsrådene sammen og endte således med den nuværende fordeling: Tolne fik 3 pladser og Mosbjerg 6.

Når lukninger og andre strukturændringer truer med at presse livet ud af et lokalsamfund, kan det ske, at man i det kirkelige liv prøver at holde fast i forgangne tiders skikke og traditioner, længe efter at deres sammenhæng er borte. Kirken/kirkelivet bliver tilbageskuende. Man begræder det tabte og fastholder sin afmagt. I Tolne-Mosbjerg er menighedsrådet bevidst om, at den tid, der er gået, ikke kommer tilbage. Samtidig har det forandrede livsmønstre i sognene nogle nye muligheder, som man prøver af – med et fornyet kirkeliv til følge. Det skete kan ikke ændres, men man kan bearbejde sit møde med det nuværende og det kommende.

Det gælder om at inddrage

Ni valgte menighedsrådsmedlemmer og en præst (som også har opgaver uden for sognene) kan ikke løfte et kirkeliv selv. Derfor samarbejder menighedsrådet med så mange lokale foreninger og enkeltpersoner som muligt. Da folkeskolen lukkede, blev der etableret en friskole. Friskolen og kirken har et nært og frugtbart samarbejde, som blandt meget andet har resulteret i en årlig påskevandring, et stortilet arrangement, som både ansatte og frivillige lægger mange timers arbejde i. ”Der findes ikke flere gamle gardiner i sognet. Vi har syet kostumer af dem alle”!

Også den nye ”opfindelse”, børnefestival, der tiltrækker 400-800 gæster, er et samarbejde mellem mange aktører: Vendsyssel Friskole, borgerforening, spejdere, rideklub m.fl. Og så samarbejder menighedsrådet med teaterforeningen, koret, ungdomsforeningen, brugsuddeleren, landsbyedellen og mange flere både omkring arrangementer for børn/unge (julefest, fastelavnsfest påske-

vandring og Halloween) og for voksne: Grillaften i kirkens plantage og landsbyaften i Sognegården.

Hvert menighedsrådsmedlem har en berøringsflade i sognet og har mulighed for at inddrage andre til specifikke opgaver. Det er en fælles erfaring blandt medlemmerne, at folk gerne vil opfordres til at løse konkrete opgaver af overskueligt omfang. En hænger billeder op i sognegården, nogle laver mad til bestemte arrangementer, andre er besøgsvenner og mange bidrager med noget helt andet. At bidrage med et stykke arbejde giver engagement og ejerskab. Menighedsrådet holder hvert år en nytårskur for at påskønne det arbejde, der bliver gjort. ”Så pudser vi skoene og binder slipset”!

At dele sognegård

Sognegården i Mosbjerg bruges af flere lokale foreninger. Nogle har faste mødedage, andre booker lokale fra gang til gang. Somme tider holdes der flere møder samtidig i huset. Desuden bruges sognegården til begravelseskaffe, bryllupsreceptioner og dåbskomsammen. At mange deler lokaler, skærper den indbyrdes forståelse for hinanden, og folk færdes med selvfølgelighed i og omkring kirken.

PERSONALIA Tiltrådte

Johan Hermann Rump,
tiltrådt i Tversted-Ugger-
by fra 15. aug.

René Højgaard Olsen,
Sct. Jørgen, Næstved, fra-
trådt 31. okt. og tiltrådt i
Bindslev-Sørig fra 1. nov.

Halloween-
gudstjeneste ved
sognepræst Lise Munk
Petersen.
Fotos: Niels Helver.

Grundlaget for arbejdet

”Alt, hvad vi laver, er forankret i evangeliet” siger man i enighed rundt om bordet. ”Når vi enten står som arrangører eller er med i noget, som andre arrangerer, må der aldrig være tvivl om, at det er kirken, som er med”. Samarbejde forudsætter tydelighed. I samarbejde med spejderne og foreningen Tolne-Mosbjerg Ungdom står menighedsrådet for et halloween-arrangement i sognegården. På menuen står der flagermusesteg, afhuggede fingre og andre lækkerier, man klæder sig ud og laver en masse uhyggeligt. Til sidst går hele selskabet over i kirken til en festlig gudstjeneste, for når uhygge er noget, vi kan lege med, skyldes det, at Kristus har brudt det ondes magt.

Påskevandring.
Foto: Niels Helver.

Der er ikke tvivl i menighedsrådet om, at rådet er til for at fremme evangeliets forkyndelse. Det står man ved, og man står ved det i hverdagen anno 2016 i to små landsogne.

Der skal kaffe til

”Vi vil have ”en kirke, du ikke vil hjem fra”” siger man ved bordet og henviser til, at man i menig-

hedsrådet har arbejdet med at styrke gudstjenestens sociale funktion – uden at det skulle blive et svært og uoverkommeligt projekt. Først reducerede man antallet af gudstjenester til 1 i pastoratet hver søndag. ”Her skal man alligevel køre til alt, så kan man også køre til nabokirken”. Derefter indførte man hyppig og regelmæssig kirkekaffe. ”Det er ikke raketvidenskab, men folk bliver stående efter gudstjenesten og snakker. Ja, nu er vi kommet dertil, at selvom vi ikke har kaffe på kanden, bliver man alligevel og får sig en snak, inden man tager hjem”. Kirketællingerne viser, at det har haft positiv effekt.

Vi får selv noget ud af det

Menighedsrådsmedlemmerne i Tolne-Mosbjerg lægger mange kræfter i deres arbejde. Men det giver dem også meget. De fortæller om, at de nu kender mange flere mennesker på det sted, hvor de har boet som pendlere i mange år, fordi arbejdspladsen lå udensogns. Der bliver fortalt om menighedsrådsarbejdet som en god overgang fra arbejdsliv til pension. Menighedsrådet er også et socialt fællesskab. ”Det er godt at være trætte sammen”, siger én og fortæller, at når de store begivenheder nærmer sig (påskevandring, halloween og andre), kan det virke uoverkommeligt, men ”når det er slut, og alle er gået, og vi synker ned på en stol, så er det godt at være trætte sammen”. På plussiden nævnes også, at man glæder sig over at være blevet hyppige kirkegængere.

Vi kan ikke nå det hele

Tolne-Mosbjerg menighedsråd kan godt få øje på områder, hvor der stadig kan gøres en indsats. De synes ikke selv, de er i mål med arbejdet blandt børnefamilier, de er begyndt at tænke på at få sig en venskabsmenighed, turisme er også et område, hvor der kunne gøres meget mere... Men det

er en balancegang. Man kan nemt ville for meget. Så kører man træt. Det er spændende med de store arrangementer og det er nødvendigt at være opmærksom på, hvor man med en beskeden indsats kan gøre en stor forskel som f.eks. med kirkekaffen.

Kirkelivet i et sogn er altid ufærdigt. Det er ”i proces”. Det må være ”i samtale” med det, der sker i samfundet, og det må forholde sig til den aktuelle befolkning og det liv, den lever. Man må som menighedsråd leve med det ufærdige og med at man ikke kan gribe alle muligheder for

kirkens liv og vækst. Det vigtige er ikke at gribe alle muligheder men at få øje på dem, gribe nogle og glæde sig over den gode forskel, det gør i menneskers liv at blive bragt i kontakt med evangeliet og hinanden.

Kirkeliv på landet

Nu blev det Tolne-Mosbjerg. Det kunne have været andre sogne. Der er masser af kirkeliv, kirkegang og fællesskab på landet. Den historie fortjener at blive fortalt.

PERSONALIA Fratrådte

Sognepræst Katrine Kjeller Petersen, Bindslev-Sørig, fratrådte 14. april, tiltrådt i Sct. Catharinæ 15. april

Tiltrådte

Sognepræst Iben Kjær Aldal, Tårs-Ugilt, fratrådte 31. maj, tiltrådt i Sindal-Astrup 1. juni

Friluftsgudstjeneste.
Foto: Niels Helver.

Hjørring Søndre Provsti

Af provst Thomas Reinholdt Rasmussen

Anna Margrethe Saxild indsættes som sognepræsti Løkken stor-pastorat, her i Rubjerg Kirke.
Foto: Søren Bangsø.

Folkekirken er en levende del af samfundet, og det mærkes ved så forskellige ting, som når der ændres på skolestruktur, ændres syn på kultur og religion, og når unge søger uddannelse.

Det første har været et stort emne også for provstiet, da Hjørring kommune samtidig med en skolereform også igangsatte en ny skolestruktur. Der har været mange brikker, der skulle falde på plads, og konfirmandundervisningen har været til debat. Nu er kommunen blevet en del af et

forsøgsprojekt, som har Undervisningsministeriet som udgangspunkt, og det betyder, at konfirmandundervisningen er tilbage i morgentimerne, hvorved der kan graves dybt i teksterne og laves koncentreret undervisning. Det er godt for konfirmandundervisningen, der er et kvalificeret bidrag til at give de unge mennesker en forståelse af det samfund, de lever i, og som på mange måder bliver mere og mere multireligiøst. Her har konfirmandundervisningen noget væsentligt at bidrage med og det er godt, at det er tilbage i vante rammer. Opfindsomheden i konfirmandundervisningen er stor og tilbagemeldingerne er gode. Præsterne har deres frihed til at sammensætte den undervisning, de finder god for netop deres sogn og hold.

Det lutherske præsteembede

Provstiet er som andre af Stiftets provstier præget af stort kirkeligt engagement. Det betyder, at der efterspørges præster. Heldigvis er det stort set lykket at besætte de ledige embeder de seneste år og glædeligt også med meget kvalificerede præster. Det fortjener menighederne. Det har til tider været vanskeligt at få enderne til at nå sammen, da der en overgang manglede flere præster i provstiet end godt var. Men både præster og menigheder har været tålmodige og skal have en stor tak for det.

Det lutherske præsteembede er en afgørende ting i folkekirken og det må her være på sin plads at reflektere lidt over hvad det lutherske præsteembede egentlig er for en størrelse.

Den lutherske præst er præst i forhold til menigheden. Det er en afgørende tanke, at det er menigheden, der er omdrejningspunktet for kirken. I den augsburske konfession (1530), som er en af den danske folkekirkes bekendelsesskrifter, gøres menigheden, og ikke et hierarki eller et særligt embede, til omdrejningspunktet. Derfor defineres præsteembedet også ud fra menigheden, der så igen defineres ud fra forholdet til Kristus.

Den berømte tyske teolog Friedrich Schleiermacher (1768-1834) har sagt, at i katolicismen afgøres den troendes forhold til Kristus ud fra forholdet til kirken, og i protestantismen afgøres den troendes forhold til kirken ud fra sit forhold til Kristus. Man møder i protestantismen kirken gennem Kristus og ikke omvendt.

Det betyder, at i protestantismen er kirken som institution en verdslig størrelse, der er bestemt af landets love, og kirken som kristen kirke findes kun som funktion. Det vil sige som det at prædike evangeliet og forvalte sakramenterne (dåb og nadver).

Det er meget afgørende at skelne mellem kirken som institution og kirken som funktion.

Kirken som institution er den kirke, der er styret af menighedsråd, provsti og Stiftet. Og i Danmark også ministerium. Det er en institution på linje med andre af landets institutioner og der er intet særligt ved den institution i forhold til andre institutioner. Der er også her love, der skal holdes og forvaltes, og arbejds gange, der skal udføres. Kirken, som vi ser den i gadebilledet, er en institution, som vi alle kan tage del i. Den er der både dag og nat, og ganske uanset hvad vi gør og tror.

Men kirken som funktion er en anden størrelse. Det er forkyndelsen af evangeliet og forvaltning af dåb og nadver. Den er kun til, når menigheden er til stede, og kan bede, høre og modtage. Kirken som funktion er kun til stede i det øjeblik, der bekendes og lovsynges.

Det betyder, at præsten kun er præst i funktionen. Så kun når nogen møder op til gudstjeneste, er præsten præst. Selvom at præsten står i sit mest funkklende ornat, så er præsten ikke præst, hvis ikke der er nogen andre. Således indsætter menigheden præsten hver gang de kalder. Ligeledes indsættes præsten ved at et forældrepar ringer og beder om dåb, og hvis nogle anmoder om begravelse. Det er menigheden, der indsætter præsten i funktionen, og gør præsten til præst. Præsten som funktion indsættes i embedet ved menighedens vedvarende kald og brug.

Skærtorsdag i Vrejlev Kirke.
Foto: Inger Hansen.

Det er en afgørende definition af det lutherske præsteembede, for da kan præsten ikke være noget på egen hånd, men kun ved at menigheden sætter ham eller hende ind i embedet hver gang, der kaldes.

Så præsten kan ikke være uden nogen, der kalder. Præsten er kun præst i funktionen, og den funktion gives med menigheden. Og her i provstiet, som andre steder, har vi folk der kalder; der er børn, der skal døbes, kærestepar, der skal vies og mennesker, der skal have begravet deres kære.

Det har været svært at skaffe ansøgere til de ledige embeder, hvori der bliver kaldt. Provstiet er sammen med kommunen ved at indgå i et samarbejde for at skaffe flere ansøgere, og både

på Stiftsplan og landsplan arbejdes der med problematikken. Opgaven er flerstreget: der skal skaffes flere ansøgere, og menighederne skal være menigheder, for at skabe attraktive embeder. For menighederne skal også huske, at de ikke har en præst, hvis ikke der kaldes på en.

Kirken er luthersk set kun til i funktionen, men opgaven er, at institutionen er godt gearet, så at den kan tjene den funktion at forkynde evangeliet til alle.

Sognepræst Viggo Noe prædiker ved friluftsgudstjeneste i Sandgraven, Rakkeby. Foto: Rakkeby Kirke.

Struktur

Provstiet har været igennem en del strukturændringer, hvor for eksempel Løkken storpastorat er en konsekvens af dette. Strukturændringerne afspejler, at samfundet ændrer sig og folkekirken er nødt at forholde sig til dette. Mange skoler er lukkede og andre steder er friskoler opstået. Det giver nye og anderledes måder at arbejde på. Særligt Hjørring by har mange konfirmandklasser og herunder specialklasser, der også skal have præstelig betjening. Men det væsentligste er også her at skabe ro i arbejdet, og derfor er der ingen planer om flere strukturændringer.

De kirkelige strukturer er ofte af gammel dato, og tit er det sådan, at forskellige sogne orienterer sig mod forskellige steder og byer. Det er skyldes gammel skik og brug, og er noget, man er nødt til at forholde sig til. Men ofte sker det, at de nye skolestrukturer ikke tager hensyn til dette, og det kan give lidt vanskeligheder med at få tingene til at fungere. Men det er en fælles opgave for sogne og samfund at forsøge det. Der er ingen tvivl om, at vi lever i en tid med ganske store forandringer, og det berører naturligvis også folkekirken. Det afgørende er blot, at folkekirken skal være tilstede overalt. Der må ikke være et sted i landet, der ikke har en kirke at høre til.

Det kirkelige liv

Det kirkelige liv har utallige former og udtryk. Hver sted har sine traditioner og gør tingene på sin måde. Det er en folkekirkelig styrke. Det er også en styrke at finde sammen og holde særlige arrangementer som friluftgudstjenester og lignende.

Først på året var menighedsrådene inviteret til en provstigudstjeneste i Sct. Catharinæ kirke med efterfølgende kaffe og samtale om det kirkelige liv. Det var en god måde at mødes på, og det vil blive forsøgt gentaget næste år. Ved disse gudstjenester og efterfølgende arrangementer kan man

mødes under andre former, og få mulighed for at drøfte forhold, man normalt ikke får talt om.

Allerede 31. oktober 2016 afholdes en stor gudstjeneste på Børglum kloster, som indvarsling af reformationsåret i 2017. Det er Stiftet, der står bag gudstjenesten, men den afvikles af lokale kræfter. Gudstjeneste får form af en kantategudstjeneste med en af Bachs store kantater som omdrejningspunkt.

I foråret blev der afholdt et møde i provstiet vedrørende reformationsfejringen og arbejdet er også her godt i gang. Det er afgørende, at den folkekirkelige reformationsfejring også finder sted i sognegårde, forsamlingshuse og lokale kirker, for det er hele grundlaget for en luthersk kirke.

Når man ser ud over det kirkelige liv, kan man blive slået af den vrimmel af aktivitet og forskellighed. Forkyndelsen af evangeliet finder mange veje og udtryk. Det er provstiets opgave at sikre gode rammer for dette, hvilket også kan være renovering af Vejby kirke efter borebilleangreb eller planlægning af sognegård i Vrejlev, og det er så menighedernes og menighedsrådenes opgave at fylde dem ud. Det er glædeligt, at helt uanset om man kommer i sognene til hverdag eller fest, så møder man folk, der vil deres kirke og det lokale kirkelige liv. Tak for det.

PERSONALIA Tiltrådte

Katrine Kjeller Petersen Michaelsen er med virkning fra 15. april 2016 ansat som sognepræst i Sct. Catharinæ pastorat

Anna Margrethe Østergaard Dith Saxild er med virkning fra 1. juni 2016 ansat som sognepræst i Løkken Storpastorat.

Oral Shaw, sognepræst ved Sct. Hans og Sct. Olai og ungdomspræst i provstiet, er pr. 15. juli 2016 ansat som sognepræst (kbf.) i Ndr. Transders pastorat.

Hadsund Provsti

Menighedsråd på græs - om at skue bagud for at se kvalificeret frem!

*”Menighedsråd på græs”
– her skuer man tilbage
for at se kvalificeret frem!*

PERSONALIA Fratrådte

Sognepræst Paul Christian Arnbak, Oue-Valsgaard pastorat fratrådte pr. 31/05 2016 for at gå på pension.

Sognepræst Erik Bang, Vive-Hadsund pastorat fratrådte pr. 31/08 2016 for at gå på pension.

Af provst Carsten Bøgh Pedersen

Ude i det pulserende erhvervsliv taler man meget om at være på forkant. De nyeste ledelsesteorier taler endda om at være så meget på forkant, at man ikke blot stræber efter at se ind i fremtiden, men ind i ”fremtidens fremtid”. Den landskendte foredragsholder, Nils Villemoes fortæller i sine humoristiske ledelsesforedrag om problemerne ved altid at være på forkant. Fremtidseksperterne, som lever af at være på forkant og besværer os med ”at der er lys forude” udtaler alligevel ofte

”at det ser sort derude i fremtiden” - og det er da logisk, siger Nils Villemoes, eftersom ingen har været derude i fremtiden og ”tænde lyset”, så selvfølgelig ser det sort ud!

Hvordan ser det ud så med folkekirkens fremtid – ja, det afhænger vel af, hvem der ser, men nogle vil nok mene, at fremtiden for folkekirken ser lidt sort ud med faldende dåbstal og en voldsom stigning i 2016 af udmeldelser. Er løsningen for folkekirken mon så at følge fremtidsforskernes råd og være på forkant? Både og – for

selvfølgelig skal vi også i folkekirken være på forkant med udviklingen i det samfund, folkekirken agerer i, men jeg vil mene, at vi skal passe meget på med at være så meget på forkant og optaget af fremtiden, at vi glemmer at skue bagud og hente styrke i generationers arvegods og værdier – med andre ord skal vi passe på ikke at miste dannelse.

I den offentlige sektor og ikke mindst på folkeskoleområdet har de nyeste ledelsesguruer længe været på spil, og det er min opfattelse, at det har skabt mismod blandt de lærere, som før lærerlockouten og regeringsindgrebet i 2013 generelt så sig selv som dannelsesagenter frem for indlæringsagenter.

Lærerlockouten mindede os om, hvor meget folkeskolen egentlig betyder for vores samfund, for lige siden regeringsindgrebet, som med skoleledere som redskab for kommunernes besparel-

ser og fremtidsforskernes ”forkantsdrømme”, gav ledelsesret over lærerne, har vi også i folkekirken bekymret os over folkeskolens store fokus på indlæring af kompetencer frem for dannelse.

Der rejses mange kritiske spørgsmål til og om folkeskolen: Hvorfor er kinesiske skoleelever så meget mere dygtige end danske? Hvordan skal Danmark klare sig i fremtiden, hvis vores folkeskoleundervisning ikke kan klare konkurrencen med andre lande i og uden for Europa? Hvad skal vi med skolen? Skal den ”producere” børn som en ”vare”, der er præstationsorienteret og konkurrencedygtig arbejdskraft for fremtidens fremtid? Skal den danne vore børn til medborgerskab og livsduelige reflekterende mennesker?

Selvfølgelig skal skolen bidrage til begge dele, men noget af det, der har tegnet den danske skoletradition og gjort den både speciel og efterlignelsesværdig ude i verden og har været med til

Alle præsterne i provstiet på nær en, som var syg, medvirkede i Gudstjenesten på provstidagen

Alle menighedsråd, præster og ansatte var til provstigidstjeneste i Vive præstegårdshave

PERSONALIA Tiltrådte

Sognepræst Judith Nielsen Legarth tiltrådte d. 01/06 2016 i Als-Øster Hurup og Skelund-Visborg pastorater.

Sognepræst Jane Jelsbak tiltrådte d. 15/08 2016 i Arden-Storarden, Oue-Valsgaard, Astrup-Rostrup og Rold-Vebbestrup pastorater.

Sognepræst Hanne Munk tiltrådte d. 01/06 2016 i Oue-Valsgaard pastorat.

at give os sammenhængskraft og livsglæde som mennesker, har været dens ambition om at grave et spadestik dybere end blot indlæring af kompetencer, som skolerne nu skal klikke af som indlært i et elektronisk evalueringssystem skabt til formålet.

Folkeskolen er barn af folkekirken, men det er længe siden, at skolen blev "voksen" og fik sit eget liv uden for kirkens besluttende eller beskyttende vinger. Sådan er det, og sådan skal det være! Det ved vi kirkefolk ganske udmærket, men vi har dog stadig et fælles og vigtigt anliggende i at give børnene sprog til mere end, at $2 + 2 = 4$ og dermed danne kommende generationer til at turde være mennesker i en foranderlig, kompleks og ofte uforståelig verden.

I kirken er det en klar forudsætning, at mennesket er langt mere end alt det videnskabelige, der kan siges om det. Mennesket er ikke blot en rationel og fornuftig størrelse, der skal altid være på forkant og derfor programmeres med den senest efterspurgte viden til gavn for konkurrencen mod resten af verden.

Skolen varetager både en kompetenceopgave og en dannelsesopgave, og det hed sig tidligere, at kompetencer og dannelse går hånd i hånd og ikke kan undvære hinanden. Dannelse uden kompetencer er med andre ord et tomt begreb, for hvordan kan man være almindennet uden at kunne læse, skrive og regne? På den anden side er kompetencer uden dannelse også et blindt begreb, for hvordan kan man orientere sig i brugen af sine kompetencer uden at kunne give dem retning og mening.

Lad alt dette være den samlede indgangsvinklen til min "årsrapport" fra Hadsund provsti, hvor mit hovedanliggende skal være det, som jeg mener, hele folkekirken bør indlede den næste fire års valgperiode med, nemlig en arbejdsdag, hvor man sammen kigger bagud for at skue kvalificeret ind i fremtiden med visioner og målsætninger for øje! Hvad drømmer vi om i folkekirken, og hvad vil vi med vores sogn og kirke? Vi skal nemlig glæde os over, at vi i folkekirken stadig har friheden og frimodigheden til at udvikle os på baggrund af alt det, generationerne før os gav videre til os.

I Hadsund provsti har vi arbejdet med visioner og målsætninger siden 2004, og det, som begyndte som et forpligtende samarbejde mellem et lille sogn på ca. 500 og et stort sogn på ca. 5000, har som en succeshistorie med tiden bredt sig ud i hele provstiet.

En forudsætning for, at vi i Hadsund provsti har kunnet udbrede en succeshistorie på sogneplan til provstiplan var fastlæggelsen af de nye provstigrænser i 2007. Hvor provstiet tidligere bestod af 3 kommuner med vidt forskellige kulturer og økonomiske muligheder, kom det nye Hadsund provsti i den glædelige situation, at alle menighedsrådsmedlemmer, præster og ansatte i hele provstiet nu kunne samles i ét og samme rum. De nye provstigrænser har således givet os mulighed for at samles til fællesmøder, og det har vi gjort til en fast begivenhed.

Hadsund provstiudvalg inviterede således her i sensommeren 2016 alle menighedsråd, præster og ansatte i provstiet til endnu en fælles provstidag. Formålet med at samles en hel sensommer-søndag var for det første at se tilbage på den nu afsluttede valgperiode og dermed se frem på den kommende fireårs valgperiode.

Provstiudvalget havde denne gang bedt provstiudvalgsmedlem Jan Thøgersen om at agere proceskonsulent og lede os igennem provstidagen.

Menighedsråd, præster og ansatte blev et efter kort oplæg af Jan Thøgersen inddelt i grupper bestående af menighedsråd, præst og ansatte fra samme sogn. Hver gruppe blev udstyret med en række spørgsmål, som gruppen skulle reflektere over. Hver gruppes besvarelser blev indsamlet til senere og videre evaluering i provstiudvalget, som hermed fremadrettet har bedre forudsætninger for at fordele ligningsmidler i overensstemmelse med provstiets menighedsråd, præster og ansatte.

Søndagen startede med fælles gudstjeneste, hvor alle præsterne i provstiet havde en opgave,

ligesom flere af provstiets organister, kirkesangere og kor medvirkede til, at vi fik en dejlig gudstjeneste i Vive præstegårdshave. Efterfølgende var der frokost i præstegårdens lade og kostald.

Sensommervejret var skønt og som overskriften antyder, så kom flere menighedsråd på græs i både bogstavelig forstand og overført betydning. Det summede af gode samtaler på det grønne græs og det er mit håb, at provstiudvalgets veltilrettelagte provstidag må vise sig ligeså frodig som det grønne sensommergræs omkring Vive præstegård.

Præstegårdens gamle kostald var tomt for køer, men fyldt af glade menighedsråd, præster og ansatte.

Provstiudvalgsmedlem, Jan Thøgersen agerede proceskonsulent og førte os gennem evaluering- og visionsarbejdet.

Jammerbugt Provsti

Af provst Folmer Toftdahl-Olesen

*Kamp må der til, skal livet gro
ej kamp blot for dagligt brød
men kamp for frihed i liv og tro,
thi evig stilstand er død!*

Det lyder så voldsomt at skulle kæmpe for både liv, frihed og tro, og egentlig er det vel heller ikke det, vi gør til daglig? Og så alligevel – vores livsstil og hverdag og tro og meninger sættes hele tiden under pres af begivenheder ude i den store verden og ofte også hos os selv. Vel risikerer vi sjældent livet, men livets indhold er hele tiden i spil; intet er givet af sig selv, som det (måske?) var engang, og vi bliver bestandig udfordret til at afprøve vores meninger og livsværdier.

Det gælder i livet som helhed, og det gælder også inden for kirkens verden, hvor der også kaldes på selvansvar og eftertanke: hvad vil vi som kirke? Hvordan gør vi det bedst muligt? Og hvordan holder vi os inden for de givne rammer, både økonomisk og på alle andre måder? Spørgsmål, der altid er vigtige at stille, men som da bestemt ikke får mindre relevans i et år, hvor der er valg til menighedsrådene, og hvor man sine steder kan frygte for, om der kan skabes opbakning til fortsat at have sit eget menighedsråd.

Demokrati er en god ting – men ingen har sagt, at det er let! Nærdemokrati er rigtig godt, men jo nærmere, demokratiet kommer, desto

Genindvielse af Jetsmark Kirke. De hellige kar bæres ind.

mere kaldes der på hver enkelt til at yde en indsats, både ved opstillingsmøder og valgurner og i selve rådene. For skal menighedsråd fungere efter hensigten, er det jo vigtigt, at de afspejler den kirkelige og folkelige virkelighed i det nære, altså i sognet. Og samtidig er det nødvendigt at have blik for mere end sig selv, for vi er aldrig kun kirke for os selv, men altid en del af et fællesskab, der i sidste ende tæller Vorherre selv!

Der sker rigtig meget i Folkekirken i disse år, hvor der advares om medlemstilbagegang og faldende dåbstal, og hvor der udefra ses skævt til udgifter og indtægter og aktiviteter – eller mangel på samme...

Sikkert er det, at vi aldrig bare kan læne os tilbage og hvile på laurbærrerne, for der skal hele tiden tages stilling til nye forhold og nye udfordringer, som bringer nye muligheder med sig – evig stilstand er død eller medfører i hvert fald risikoen for en hensygnen, så kirken ikke kan opfylde sin rolle. Det er jo den store udfordring i det hele: vi arbejder ikke for et projekt, men for en sag: troens sag – at kalde høj og lav, ung og gammel til fællesskab med ingen ringere end Gud selv! Og i den sag er der hele tiden bevægelse, aldrig stilstand – og forhåbentlig aldrig resignation!

Bygninger

Jetsmark Kirke har fået en tiltrængt større overhaling, og herom skriver sognepræst Michael Berg:

”Fra 7. september 2015 og indtil 14. februar 2016 var Jetsmark Kirke lukket for restaurering. ”Bænkeprojektet” kalder vi det i daglig tale, men det er lidt misvisende, for projektet kom ikke i stand, fordi vi pludselig fik lyst til at have faste bænke i kirken igen efter at have haft løse stole siden 1963. Projektet handlede i sidste ende i virkeligheden om vores berømte kalkmalerier, og det drejede sig konkret om flytning af varmekilder. Det betyder, at alle radiatorerne langs væggene skulle væk. De

har nemlig i den grad sodet væggene til de sidste 15 år, og den tilsodning har også tilsmudset kalkmalerierne. Det måtte standses. Vi har flyttet varmekilderne under sæderne, og derfor var vi nødt til at få faste bænke, som radiatorerne kunne sidde under. Samtidig blev der lagt et nyt gulv af gule teglsten. Arkitekt Per Seeberg fra Brøggeres Tegnastue har forestået projektet.

I forbindelse med anlæg af gulvvarme under pladsen foran korbuen skulle der graves en halv meter ned for at skabe plads til isolering, og dermed altså i historisk jord. Det var en spændende udgravning, som afslørede et gulv af røde munkesten lagt i 1400-tallet.”

Samtidig har Gjør Kirke her i foråret fået nyt blytag, og det er altid en spændende proces, der dog i dette tilfælde forløb stort set helt efter planen med et rigtig flot resultat!

PERSONALIA Tiltrådte

Annemette Nørgaard Høgsbro udnævnt som sognepræst (kbf.) i Øland-Langeslund pastorat fra 1. august 2015. Annemette Høgsbro kommer fra en stilling som overenskomst ansat præst i Hirtshals pastorat (50%) og fængselspræst for Kragsskovhede fængsel (50%)

Poul-Erik Tranholm-Pedersen, konst. sognepræst i Kollerup-Fjerritslev sogn (70%) indtil videre

Øverst: Genindvielse af Jetsmark Kirke.
Nederst: Det gamle gulv i Jetsmark Kirke.

PERSONALIA Ændringer

Lotte Sandø Heftye er ikke længere bistan-
spræst for provsten i
Jammerbugt provsti,
men sognepræst i Kol-
lerup-Fjerritslev sogn
(75%) og tillige stadig
sognepræst (kbf.) i
Hjortdal sogn.

Henning Nedergaard
Smidt nu sognepræst
(kbf.) i Kollerup-
Fjerritslev sogn (25%) og
tillige stadig sognepræst
(kbf.) i Kettrup-Gøtterup
pastorat (75%), mens

Der mangler så stadig nogle kirkerestaureringer, hvor det må siges, at nogle har ventet meget længe, også længere end godt er, men der er desværre stadig økonomiske hensyn at tage. Der skal jo også være plads til fremtidssikring af præsteboliger mm. ligesom graverfaciliteterne sine steder trænger til en forbedring – den slags projekter løber vi aldrig tør for, fordi vi nu engang er forvaltere af mange gamle bygninger og samtidig også skal leve op til moderne arbejdsmiljøforhold og naturligvis også tage hensyn til både energi og miljø og økonomi.

Derfor arbejder vi da også langsomt henimod at gøre kirkerne grønne – her er den største omlægning måske i virkeligheden i den måde, vi tænker på, for ofte er det forholdsvis små indgreb og forandringer, der skal til for at skabe store forandringer for fremtiden. Og det kan vi jo godt lide!

Kirkelige aktiviteter

Det er dog ikke kun bygninger, vi forvalter – vi er som ovenfor nævnt også medforvaltere af kirken liv og vækst, og kirken er jo meget andet og mere end mursten, den er også alle, der er døbt og dermed medlemmer af Guds menighed; uden mennesker er der ingen kirke, og kirkebygninger bliver kun en tom skal uden indhold!

Der er en vifte af aktiviteter spredt ud over næsten hele den kirkelige palet: babysalmesang har længe været et ”hit”, og nu dukker overbygningen babybongo også op rundt omkring; alle steder tilbydes der naturligvis minikonfirmandundervisning, ligesom børne- og ungdomskor, børnemusical, børneklubber, konfirmandklubber og meget mere flourer.

Og for familierne er der spaghettigudstjerner og fredagsaftner, mens der for dem lidt længere oppe i årene er mulighed for at deltage i morgensang, højskole, koncerter i massevis

og af alle musikalske afskygninger, eftermiddags-cafeer, ældremøder, sorggrupper (også for børn og unge), bare for at nævne nogle af mulighederne.

Ingen steder kan man prale af det hele, men alle steder er der noget, og ingenting er så langt væk, at det er umuligt at deltage – håber vi!

Samarbejde er et must, hvis vi stadig skal udvikle os og følge med tidens forandrede krav til familielivet og det enkelte menneske – og dermed også kirken. Kirken skal ikke i et og alt lade sig styre af omverdenen, men vi er nødt til at vurdere mulighederne i en forandret verden. Og en af mulighederne er måske det modsatte af den centralisering, der ellers står så højt på dagsordenen i mange situationer!

Det er ikke altid, stort er godt – og i hvert fald ikke altid bedre end småt! Vi kan ikke nøjes med en provstikirke eller en stiftskirke, for kirken lever af det nære engagement, og hvis vi mister den lokale forankring, mister vi let synet for kirken som et fællesskab af individer. Vi skal ikke alle være ens, og vi skal da slet ikke alle gøre tingene på samme måde – men derfor kan man jo godt samarbejde om nogle ting, mens andre er mere målrettede lige præcist os.

I Jammerbugt provsti er mange sogne gået med i det nystartede projekt ”Folkekirkens Familienstøtte”, og derfor er der ansat en fuldtidskoordinator, som skal være bindeled mellem Aalborg og de enkelte menighedsråd – og samtidig være bindeledet mellem de frivillige og de familier, der har brug for hjælp.

Det er en stor opgave, men det kan også være til stor gavn for alle. Familier får tiltrængt hjælp, forhåbentlig inden for meget er slået i stykker; Folkekirken kan tage del i den diakonale opgave, evangeliet bærer med sig, sognene kan finde nye frivillige og frivillige kan finde et sted at give en hånd med. Det kan næsten kun være en win-win

situation, men det er vigtigt, at vi forstår at skelne imellem de kommunale og de kirkelige/diakonale opgaver – og vigtigt at vi ved, hvornår vi må melde pas og give stafetten videre til professionelle.

Struktur og fremtidsperspektiver:

I den vestlige ende er der (igen) sket omlægninger: sognepræst Niels Jørgen Langdahl afgang desværre ved døden 25. november 2015, og netop på grund af strukturen, genoplås hans stilling ikke pt. I stedet er der oprettet en stilling som sognepræst i Aaby pastorat (50%) med bistan-
dsforpligtelse til provsten, ligeledes på 50%. Begrundelsen herfor er, at der i Aabybro sker en stadig befolkningstilvækst af unge børnefamilier, hvilket medfører et stort pres på konfirmand- og minikonfirmandarbejdet og naturligvis (heldigvis!) også på behovet for opsøgende arbejde, f.eks. i forbindelse med dåb o. lign.

Tilbage i Fjerritslev-området er så de fire sognepræster fra omegnspastoraterne – Hjortdal, Kettrup-Gøtterup, Haverslev-Skræm-Bejstrup samt Klim-V.Torup-Vust – og de skal være fælles om at betjene Kollerup-Fjerritslev sammen med deres egne sogne. Det er lidt af et patch-work, men det sker ud fra en vægtning af arbejdsbelastning og folketal - og det skal heller ikke glemmes, at der i forvejen er et udstrakt samarbejde imellem sognene. I en overgangsperiode er der tillige ansat en ”ekstra” sognepræst, idet Poul Erik Tranholm-Pedersen, der har været konstitueret under Niels Jørgen Langdahls sygdom, indtil videre fortsætter konstitueringen, nu dog kun med 70%. Samtidig er Lotte Heftye fra Hjortdal oprindeligt kaldet til sognepræst også i Fjerritslev, så det er bestemt et kendt ansigt, der kommer til at trække hovedparten af læsset som sognepræst i Fjerritslev. På den måde håber vi at kunne sætte det nye samarbejde godt i gang med skyldig hensyntagen til den ekstra arbejdsbelastning, der

altid vil være i forbindelse med så store omlægninger.

Der er også kommet en ny præst til Øland-Langeslund pastorat, idet Annemette Nørgaard Høgsbro blev indsat i Øland og Langeslund Kirker 9. August 2015 og således rettelig burde have været med i sidste års udgave af stiftsårsbogen. Det rettes der nu op på!

Stilstand – nej, langt fra!

Vi er hele tiden på vej et nyt sted hen, og selv om ingen rigtig ved, hvor vi ender, er bevægelsen vigtig, for som der stod i indledningen er evig stilstand død – og det er jo det sidste, vi ønsker for vores kirke!

PERSONALIA Ændringer

Inger Øeby Pedersen
fra Haverslev-
Bejstrup-Skræm
pastorat samt

Gitte Kibsgaard-Vester
fra Klim-V.Torup-Vust
pastorat begge forpligtet
med op til 25% i Kollerup-
Fjerritslev sogn.

Endelig er der oprettet en ny stilling som sognepræst for Aaby sogn (50%) med forpligtelse som bistan-
dspræst for provsten i Jammerbugt provsti (50%) – denne stilling er endnu ikke besat.

Rebild Provsti

Af provst Holger Lyngberg

Igen i år har jeg indhentet beretninger ude fra sognene om, hvad der sådan foregår derude. Der sker jo meget mere end det, jeg kan berette om her, men et godt billede af, at der findes en levende kirke, får vi under alle omstændigheder.

Den første der får ordet er sognepræst Svend Schultz-Hansen i Aarestrup-Haverslev pastorat. Han har bidraget med stof om en dramatisk begivenhed under besættelsen, en begivenhed, som stadig gemmes i menneskers erindring.

PERSONALIA Fratrådte

Sognepræst i Skørping-Fræer pastorat Lise Nedergaard søgte og fik bevilget afsked fra denne stilling med virkning fra 1. december 2015.

Sognepræst i Skibsted-Lyngby-Ternstrup pastorat Margith Nørregaard Lauridsen søgte og fik bevilget afsked fra denne stilling med virkning fra 1. juni 2016.

peren Svend Otto Nielsen ”John”, der blev født og voksede op i Aarestrup sogn.

Hvert år samles over 100 til denne gudstjeneste med efterfølgende samvær i byens forsamlingshus, hvor der aftenen igennem synges danske sange med foredrag og fortælling om befrielsen.

Gennem årene har mange slægtninge til de faldne flyvere besøgt Aarestrup kirkegård og deltaget i mindegudstjenesterne og lagt krans ved gravene og efterfølgende i forsamlingshuset fortalt om deres liv.

Særligt bevægende har været to gudstjenester. Den første var selve begravelsen på kirkegården den 22. juni 1947, hvor enken efter kaptajnen på flyveren Nicodeme Guilonard deltog. Den anden var i 2013, hvor datteren til en anden af flyverne Kenneth Emery, Ann Jordan, deltog i gudstjenesten og lagde kransen ved sin fars grav og udtrykte følelsen af nu herefter at have sagt rigtigt farvel og taget endeligt afsked med sin far.

Traditionen med mindegudstjenester i Aarestrup kirke vil fortsætte så længe mindet om de faldne lever, og bevidstheden, hvad vi skylder de faldne, også lever. Og det er bevidstheden om, at de alle hører til vore nærmeste, for ingen af vore nærmeste har givet os mere end dem, da de gav deres liv for vor frihed.

Til denne beretning fra Svend Schultz-Hansen kan jeg knytte følgende oplevelse som en lille krølle:

Den mand, som i 1947 fandt fællesgraven med de døde engelske flyvere, boede i Ravnkilde og arbejdede som skovarbejder. Han gik og stak med

en kæp i jorden i nærheden af nedfaldsstedet, og pludselig gav jorden efter, og en forfærdelig stank steg op af jorden.

Han havde fundet graven!

For nogle år siden døde denne mand, og ved begravelsessamtale fortalte familien, hvordan deres far fra fjern og nær fik bønskrifter fra mødre, fædre og enker til faldne allierede, om han dog ikke også kunne finde det sted, hvor deres kære søn eller ægteemand var begravet. Mange fik den opfattelse, at han var synsk og derfor ville være i stand til at gøre det umulige. Men han måtte jo skuffe dem.

150 årsdagen for Jeppe Aakjærs fødsel.

Mange steder blev 150 årsdagen for Jeppe Aakjærs fødsel markeret.

Organist i Aarestrup og Haverslev sogne var primus motor i en særlig fejring af dagen med en:

Aakjær- aften i Aarestrup

Forud for aftenen stod der: 150-års fødselsdagsfest i Aarestrup forsamlingshus

Torsdag d. 2. juni markeres 150 året for Jeppe Aakjærs fødsel med en aften i Aarestrup forsamlingshus og kirke, hvor Troels Kold og Anette Kjær, der begge er organister i hhv. Als - Øster Hurup og Aarestrup-Haverslev, vil tegne et portræt af den højtråbende samfundskritiker, den lyriske digter og mennesket Aakjær.

En række fællessange alle med tekst af Jeppe Aakjær vil være den røde tråd i fortællingen.

En sjælden personlighed med et kompromisløst sind

Aakjær skabte med sine litterære værker og socialindignerede taler et

vældig spektakel i samtiden, alt imens han på samme tid sang folket sammen igen med sine lyriske digte om naturen, årstidernes skiften og

4. maj i Aarestrup Kirke,.

Flyverstenen i Rold Skov. Propellen fra den engelske maskine

Krigergravene ved Aarestrup kirke.

Jeppe Aakjær-aften i Aarestrup den 2. juni 2016. Foto: Anne K. Møller.

menneskelivets grundvilkår; Han var en sjælden personlighed med et kompromisløst sind og en sans for social retfærdighed og naturens uberørte storhed.

Tråden trækkes op til i dag med spørgsmålet om, hvorvidt Aakjærs virke og digtning også taler ind i vor egen tid. Er der træk af Aakjærs samfundskritik, der også i dag ville kunne høres som et tiltrængt korrektiv til tidsånden? Hører det menneske- og natursyn, vi finder i Aakjærs sange en svunden tid til, eller kan det stadig slå strenge an i det moderne menneske og korrespondere med vor tids natursyn og udfordringer?

Minikoncert i kirken

I pausen serveres der fødselsdagsgage og herefter fortsætter aftenen med en lille minikoncert i Aarestrup kirke, hvor Troels Kold og Anette

Kjær, der også begge er konservatorieuddannede sangere, på skift vil akkompagnere hinanden i en håndfuld kendte og mindre kendte Aakjær-sange. Aftenen rundes af med en fælles aftensang i kirken. Alle er velkomne til denne aften at være med til fejre 150 året for Aakjær. Der er gratis adgang.

Efter arrangementet skrev Anette Kjær:

På trods af et vidunderligt sommervejr blev aftenen et helt overvældende tilløbsstykke. Over 100 mennesker var mødt frem og lyttede, sang med og spiste fødselsdagsgage i forsamlingshuset og fulgte derefter med over i kirken til den lille afsluttende minikoncert med Aakjær-sange, fremført af de to medvirkende.

Gudstjeneste ved Lindenberg Slot

Sommeren sidste år var ikke den varmeste og tørreste i vort land, men på den sidste flotte, dejlige og varme sommersondag fandt en særlig gudstjeneste sted ved det hvide slot Lindenberg:

Forud for denne friluftsgudstjeneste i parken ved slottet skrev sognepræst Therese Strand Nielsen, Store Brøndum følgende om gudstjenesten:

Fællesgudstjeneste i parken på Lindenberg slot den 23. august kl. 14.00

- for sognene: St. Brøndum-Siem-Thorup, Gerding-Blenstrup, Store Arden og Rold-Vebbestrup

Nogle af de mange kirker, som tidligere har hørt under Lindenberg slot og siden er overdraget til selveje, er i år gået sammen om at afholde en fælles gudstjeneste for deres lokale menigheder i parken omkring slottet og i tæt samarbejde med godset. Det bliver en jordnær gudstjeneste – bogstaveligt talt – hvor egne medbragte tæpper gør det ud for de traditionelle kirkebænke og hvor parken og slottet danner kulissen og rammerne.

Hvem kan deltage?: Da der af hensyn til parkering og parkens vedligehold er sat et loft for antallet af deltagere, foregår transporten fælles for det enkelte pastorat. Dvs., at de fra Store Brøndum-

Siem-Thorup, der ønsker at deltage, følges ad i bus fra Store Brøndum kirke kl. 13.35.

Man skal altså tilmelde sig en plads i bussen – det sker ved henvendelse til Hans-Jørn Højer senest 18. august på tlf: 22 27 78 63 eller på mail: hojer-2mail.dk - så ved vi også hvor mange kopper, vi skal medbringe til eftermiddagskaffen!

Gudstjenesten blev meget vellykket og en god og givende oplevelse af musik, sang og gedigen forkyndelse.

Sognepræst Sanne Birkely Sørensen skriver fra Gerding-Blenstrup sogne:

Fra Gerding-Blenstrups side vil jeg gerne fremhæve det gode samarbejde med Blenstrup skole og børnehave/dagplejere. Dette er bl.a. kommet til udtryk i:

- Julemusical i ugen op til jul 2015. Skolen arbejdede med musical om De vise mænd hele ugen. Rebild kulturskole deltog og kirken deltog bl.a. ved at stille en medarbejder hele ugen – ved at de små klasser mødtes med præsten (mig) i kirken og hele ugen øvede de i kirken. Sidste skoledag blev det fremført for forældre og børnehave. Billede og artikel fra kirkeblad vedhæftet.

- Temadag om kristendom for Blenstrup skole. Hele skolen begyndte i kirken med morgensang og hele beretningen om påske og pinse. Herefter arbejdede de på skolen med pinse som tema inden de udstillede i kirken og sluttede af med kirkekagemand, som menighedsrådet gav. Se vedhæftede.

- Pinsegudstjeneste for dagplejere og børnehave i Blenstrup kirke. Mini-gudstjeneste med flag, sæbebobler og fagtesange – afsluttet med kirkekagemand under blå himmel. Billed vedhæftet.

- Besøg i kirken af de mindste klasser til en snak om Halloween og Allehelgen. Der blev snakket om død og begravelse og symboler på kirkegården, som vi til sidst gik på jagt efter.

Lindenberg med slottet i baggrunden

Musical i Blenstrup Kirke)

PERSONALIA Tiltrådte

Sognepræst i Kgs. Tisted-Binderup-Durup Christian Grund Sørensen er pr. 15. oktober 2015 ansat i Vor Frelsers sogn, Aalborg

Sognepræst Rikke Visby Wickberg er pr. 1. juni 2016 ansat sognepræst i Kgs. Tisted-Binderup-Durup pastorat.

Sydthy Provsti

Af provst, dr. Søren Dosenrode

Vejkorset ved Ørum kirke.
Foto: Birgit Kynde.

Når man ”kun” har haft glæden af at være provst i et halvt år, er det oplagt at bidraget ikke kan få de lange linjer med og ikke kan males med de store penselstrøg. Der bliver i højere grad tale om punknedslag, om de første indtryk, såvel som om nogle konkrete tiltag og hændelser.

Når man kører mod Sydthy, både nordnord og søndenord glædes man altid af den storslåede natur, i min optik, er det den smukkeste i Danmark, fjorden med udsigten mod Mors, eller Vesterhavet, der bare fortsætter så lang øjet rækker... Når man lærer menneskene i Sydthy at kende, glædes man

over en opbakning om kirken og det kirkelige arbejde – ja generelt en dedikation til hele det lokale arbejde - som man ikke finder i storbyerne. Jeg kunne fortsætte, med at synge menighedsrådenes pris, hvordan jeg har oplevet byggestyring på en måde, som staten kunne tage ved lære af, jeg kunne skrive om distriktsforeningens engagement fx op til menighedsrådsvalget, og om kirkerenovering og så videre, men lad det være for nu.

Nye præster

Sydthy provsti har siden august 2015 oplevet, at få fire nye præster, deraf en ny provst, som afløser for kolleger, der er gået på pension. Fire nye præster lyder måske ikke af så meget, men det svarer til 40% af alle præsterne og de næste år vil der skulle skrives nye stilling ud. I en tid, hvor antallet af færdiguddannede præster falder dramatisk, er det derfor centralt, at menigheder og menighedsråd ikke har forskruede forventninger til den kommende præst, men at de sammen med kollegerne kan glæde sig over at et engageret og veluddannet menneske har søgt vestover og vil slå sig ned i deres midte.

Provstiopgaver og samarbejde ml. sognene

Der er opgaver, der næsten kan være for store eller uoverskuelige, til at et sogn selv kan magte dem. Et eksempel på de måske ”uoverskuelige opgaver” er flygtningearbejdet. Relativt pludseligt, dukker der mennesker op i nærområdet, der har en anden hudfarve, ikke taler ret meget dansk, måske har en anden religion, og hver i sær

Friluftsgudstjeneste
på Ashøje.
Foto Trine.

Peters Brandes
glasmaleri af Jesu dåb.
Glasmosaik af:
Henrik Bolt-Jørgensen.

PERSONALIA Tiltrådte

Dr. Søren Dosenrode.
Provst for Sydthy Provsti
og sognepræst for Hurup,
Helligsø og Gettrup (Kbf).
Tiltrådt 1.1.2016

Iben Bager Sjødahl
Nielsen. Sognepræst
(Kbf) for Snedsted
Tiltrådt 1.2.2016

Margit Dahl. Sognepræst
(Kbf) for Boddum, Ydby
og Heltborg.
Tiltrådt XX.XX 2016

barer runde på frygtelige oplevelser, men som er medmennesker, skabt i Guds billede. Hvad gør man i den situation som menighed? I provstiet har vi nu dannet en kontakt- og vidensgruppe, der sammen med Thisted Provsti samler viden og erfaringer om flygtningearbejdet, og som kan bruges som et første anløbssted. Sorggrupper og Folkekirkens Familiestøtte er andre eksempler på opgaver, der bedst ligger ved provstiet her hos os.

Ser man på de mere konkrete opgaver er fx kirkegårdssamarbejde inden for provstiet "vejen frem". Vi har omkring 25 kirkegårde og "kun" ca. 14.000 indbyggere i provstiet. Da vedligeholdelse er vigtig, men også dyr, er en styrkelse af de samarbejder, der allerede er spirret frem, central. Her skal provstiet spille en faciliterende rolle, så processen kommer til at foregå i det rigtige tempo ... uden at gå i stå.

Kunst i klitsognene

Det kulturelle står stærkt i hele Sydthy; foredrag, fællessang, koncerter, sogneudflugter m.m. Alligevel vil jeg fremhæve "Klitsogdenes" initiativ. I 2008 blev Lodbjerg Kirke istandsat; den trængte til det, og når det nu "skulle være" blev prædikestolen udsmykket af Maja Lisa Engelhardt, som også forsynede altertavlen med to nye, smukke sidefløje. I 2015 blev Hvidbjerg kirke indviet efter sin istandsættelse. Helt centralt var i den sammenhæng, at Peter Brandes havde skabt 7 glasmalerier over temaet "Jesu Dåb". Maja Lisa Engelhardt stod for den fine farvesætning, og det var også hende, der har designet det det bronzekors, der i foråret 2016 blev opstillet ved Ørum Kirke. Der er tale om en unik konstellation af religiøs kunst på højeste niveau, som menighedsrådene og de to præster Kaj Mogensen (emeritus) og Bart Vanden Auweele har muliggjort, endda med meget stor fondsstøtte. Det er en ganske interessant og fascinerende, at kunstnerparret Brandes-Engelhardt i den grad har fået mulighed for at sætte deres præg på de tre kirker.

Spændende opsætning af
vejkors ved Ørum Kirke".
Korset er udført Maja
Lisa Engelhardt.
Foto: Bart Vande
Auweele.

Thisted Provsti

Af provst Mariann Amby

Thorsted Kirke.
Foto: Mariann Amby.

Kirken på landet

Det er tidlig morgen en dag i august. Solen skinner smukt over landskabet. Høstmaskinerne triller af sted på landevejene. Det er myldretid i Thy. Vi ruller af sted fra provstikontoret til dagens første provstesyn. Langt ude på landet, bag høstmodne marker, i kanten af Nationalpark Thy, mødes vi med menighedsrådet til dagens første

provstesyn i Thorsted Kirke. Der er fire kirker i pastoratet. Thorsted sogn er et af de mindste sogne i pastoratet. Godt 200 folkekirkemedlemmer. Menigheden mødes til gudstjeneste en gang om måneden i Thorsted Kirke. Derudover inviterer menighedsrådet med jævne mellemrum til sang- og salmesangsaftener i kirken. Jeg har deltaget en enkelt gang en mørk efterårsaften. Der var stor

Fælles Friluftsgudstjeneste 2. Pinsedag
– med udsigt over
Limfjorden og Thisted.
Foto: Mariann Amby.

PERSONALIA Tiltrådte

Cand. teol. Gudrun Kirstine Kurtz Nielsen er ansat som sognepræst i Øsløs, Vesløs og Arup pr. 1. juni 2016.

Sognepræst Jesper Wiborg Andersen, Sjørring, Thorsted, Skjoldborg og Kallerup er fratrukket pr. 31. august 2016. Han flytter til en stilling i Staby-Madum Pastorat i Ringkøbing Provsti.

opbakning. Kirkerummet egner sig fint dertil. Jeg kender ikke andre kirker, hvor man forsat tænder levende lys i de store lyskroner i kirkens skib. De levende lys giver en særlig stemning og ro over rummet. Det er næsten som tiden står stille en times tid, - inden vi bevæger os ud i verden igen.

På provstesynet er der ikke meget at komme efter. Kirkegården er aldeles velholdt. Kirkerummet er smukt, uden at være prangende. Gavlen mod vest er under istandsættelse. Noget, der har været planlagt i flere år. En enkelt ting fanger blikket inde i kirken. Side om side med det ca. 30 år gamle Krohn orgel, står et mere moderne digitalt orgel. Vi er orienteret om det. Der er gået borebiller i det gamle orgel, og menighedsrådet har besluttet, at det skal være slut med det. Det har aldrig været et særligt godt orgel. Lyden er skarp og skinger. Man mangler blot den endelige godkendelse af, at orglet fjernes. Menighedsrådet vil hellere bruge de sparsomme midler andre steder i pastoratet, nemlig på menighedens liv og vækst dér, hvor de mange folkekirkemedlemmer bor og hvor skoler og andre institutioner ligger. I Sjørring. Her står man overfor at skulle bygge et helt nyt sognehus til erstatning for den gamle præstegård, som er afhændet for et par år siden.

At fjerne det hidtidige pipeorgel i Thorsted Kirke er udtryk for en klar prioritering fra menighedsrådets side. Det netop anskaffede digitale orgel er tilmed suppleret med et elektrisk klaver. Provstiudvalget bakker op om tiltaget. På grund af den demografiske udvikling og faldet i medlemstallet bliver der færre midler til de små kirker på landet i de kommende år. Det betyder ikke, at kirkerne ikke skal være der. Men det betyder, at menighedsrådet her, som andre steder i provstiet, må gå ind i at vurdere, hvilke tiltag, der er absolut nødvendige og hvilke tiltag, der kan iværksættes, hvis vi har råd til det. Kirken bliver ikke mindre kirke af levende sten af den grund. Og hvad angår

autenticitet, så har jeg ikke direkte spurgt menighedsrådet, men jeg er sikker på, at man vil hævde, at det kan være ligeså autentisk at spille Bach på et nyere digitalt orgel som på et ikke alt for velklidende Krohn pipeorgel fra 1980'erne.

Dagens provstesyn vidner hele vejen igennem om, at menighedsrådet på landet er bevidst om at træffe nogle valg.

Samarbejde over sognegrænser

I disse år oplever vi et øget samarbejde over sognegrænserne i Thisted Provsti. Ikke sådan at forstå, at menighedsrådene i stor stil søger sammen i fælles menighedsråd eller pastoratsråd, men de har øje for samarbejdsmuligheder over sognegrænser. Når der skal ansættes en ny organist, ny kirkesanger eller måske en ny graver eller gravermedhjælper, så stopper man lige op og ser sig omkring: Er der andre i nærområdet, som vi med fordel kan samarbejde med? Både til gavn for den fælles økonomi, men også at skabe bedre stillinger for de mange, gode medarbejdere vi har i folkekirken.

Samarbejdet over sognegrænser giver sig også udslag i fælles arrangementer. Menighedsrådene søger sammen om afholdelse af fælles koncerter og foredrag. Ikke alle sogne har tilstrækkeligt med fødsler og dåb til at kunne invitere til babysalmesang flere gange årligt, men til gengæld holder man det så lidt på skift og inviterer nabo-sognes mødre og babyer til at deltage.

På provstiniveau er den årlige friluftsgudstjeneste med til at knytte sognene sammen. I Thisted Sogn har man Thisted Dreng- og Mandskor, som er kendt i det ganske land. Men derudover, så er der i tre af provstiets sogne nogle mindre kendte, meget lokalt børnekirkekor. Ved dette års friluftsgudstjeneste indgik de tre kors ledere i et frugtbart samarbejde, som betød, at vi ved den årlige gudstjeneste 2. pinsedag havde glæde af et

Præster fra Sydthy, Morsø og Thisted Provstier på studietur til Wittenberg. Her samlet i Lutherhaven omkring det træ, som er givet af de 14 provstier i Aalborg Stift og plantet af biskop Henning Toft Bro. Foto: Mariann Amby.

stort børnekor, - et kor på ca. 30 børn. Til stor glæde for de mange gudstjenestedeltagere og ikke mindst en stor oplevelse for de mange børn at få lov at synge sammen. En koroplevelse, som er med til at fastholde børnenes interesse for at synge i kirkekor.

Forberedelse af reformationsfejringen

Gennem de seneste har provsterne i Sydthy, Morsø og Thisted Provstier en gang årligt inviteret til fælles samråd for de godt og vel 30 præster, der er ansat i de tre provstier. Præsterne er glade for samarbejdet og de fælles møder, og derfor besluttede vi i indeværende år at satse lidt større. Med økonomisk støtte fra tre velvillige provstiudvalg lykkedes det at skaffe midler til en fælles studierejse i Luthers fodspor i de sidste seks dage i maj

måned. Formålet var at forberede og inspirere provstiernes præster til at fejre 500 året for reformationen i 2017.

To lange rejsedage i bus og fire dages tæt pakket program omkring Martin Luther og hans virke betød, at præsterne både øgede kendskabet til hinanden og dannede nye kontakter og netværk. Og oveni dette tyder alt på, at de også gennem et yderst veltilrettelagt program fra Reformationsrejsers side hentede masser af information og inspiration til næste års foredrag og aktiviteter i sogne og på tværs af sognegrænser.

Det spirer og bobler rundt i provstiet. Nu glæder vi os til at se, hvad rejsen fører med sig af spændende tiltag i sognegårde, i skole-kirkesamarbejdet, i konfirmandlokaler, i korlokaler og mange andre steder.

Morsø Provsti

Af provst Mette Moesgaard Jørgensen

Årets gang

Forventninger og realiteter følges ikke altid ad. Mange menighedsrådsmedlemmer synes der bruges for meget tid og for mange ressourcer på kirker og kirkegårde – og for lidt på livet i kirken. For nogle år siden brugte man billedet; at der skulle være lys i kirken fremfor lys på kirken. Samtidig har de fleste det med kirken som med julen: ”Rør blot ikke..”. Men intet er uforanderligt. Hverken julen eller kirken eller kirkelivet. I disse år er vi nødt til at tage snakken om, hvordan vi udvikler kirkelivet, hvor alt synes at være under afvikling. Hvordan driver vi kirke – hvordan er vi kirke - med de vilkår, vi nu engang har.

Kirkebygninger og deres vedligehold

Der findes 33 folkekirker i Morsø provsti – heraf 31 middelalderkirker. Det stiller store krav til menighedsråd og ansatte, som har det daglige ansvar for vedligehold. Menighedsrådene forsøger at være økonomiske. De ved, at Morsø provsti, som Morsø kommune, har begrænsede midler. Men middelalderkirker kan ikke vedligeholdes som et parcelhus. De kræver specialviden – og der stilles særlige krav til valg af materialer og håndværkeres udførelse af arbejdet. Derfor bindes en stor del af drifts- og anlægsmidler til vedligehold, forbedringer og restaureringer.

Kirkeministeren har udtalt, at kirkeskatten bør sættes ned. I vores område har vi svært ved at se, hvordan det kan ske. Men vores fokus er i høj grad, hvordan vi bruger midlerne mest fornuftigt, når vores vilkår nu engang er, som de er.

Med omkostningstunge bygninger og forholdsvis få indbyggere.

Provsti og menighedsråd arbejder på at tænke langsigtet, så økonomien kan holdes under kontrol.

I 2015 var der fokus på murkronerne; at få dem rensat og eftersat, så der kunne komme luft til træværket. De fleste steder blev der heldigvis ikke afdækket problemer, men andre steder var vi ikke så heldige: Der var råd i træværket, som kun kunne reddes ved udskiftning. Der er derfor flere projekter i gang, som omhandler de gamle kirkers lofter og tage.

Varmeanlæg

De gamle kalorifereanlæg trænger også til udskiftning. De er uøkonomiske og fordeler varmen på en uhensigtsmæssig måde. Derfor har flere menighedsråd de sidste år søgt om bevillinger til udskiftning af varmeanlæggene i de kirker, der er mest i brug. Det er en større investering for den enkelte kirke, for det involverer både arkitekt, varmekonsulent og stift, før håndværkerne kan gå i gang. Alt sammen dog for at få et bedre indeklima for kirke og menighed – og præst, der ofte får det ganske varmt på prædikestolen, når kaloriferen kaster varmen op mod loftet. En sidegevinst er også, at opvarmningen bliver mere økonomisk i det lange løb.

Klimaforandringer

Måske skyldes de sidste års megen regn klimaforandringer? Jeg ved det ikke. Men faktum er,

at mange menighedsråd oplever problemer med fugt omkring og inde i kirken. Det kan have mange årsager – og det bruges der både tid, energi og penge for at få afklaret. Enkelte gavle viser tegn på at synke og/eller hælde. Igen ringes efter arkitekt og bygningssagkyndige for at få udarbejdet projekter.

Flere steder er jorden meget lerholdig. Afvanding og dræn tænkes ind i projekterne – og kirkegårdens indretning.

Fælles kalkning

Inspireret af en artikel i Landsforeningen af Menighedsråds blad, er en gruppe menighedsråd begyndt at undersøge muligheden for fælles tilbud på kalkning af provstiets kirker. I artiklen kunne man fortælle om store besparelser samt en lettelse i menighedsrådenes arbejde. Morsø provsti ligger længere mod vest og i vestenvind, så vi kan måske spare knap så meget. Men lidt har også ret. Og samtalen i menighedsrådene, på tværs af pastorater, har åbnet for tanken om mere praktisk samarbejde. Måske man også kan samarbejde omkring indkøb af diverse til brug i kirke og på kirkegårde eller eftersyn af klokker osv.

Men ikke alt drejer sig om bygninger.

Under overskriften ”Selskab til maden giver appetit på livet” er menighedsrådene i Vejerslev og Øster Assels i samarbejde med Morsø kommune, Ældresagen og Røde Kors gået sammen om at holde spiseklubber for ældre, enlige og/eller ensomme i sognene. Tilbuddet er blevet taget imod med kyshånd. Hver måned samles spisevenner og spiseværter i sognehuset og deler et måltid mad (leveret af kommunens køkken), får en øl eller vand og har et par hyggelige timer. Efter måltidet kan programmet stå på sang fra højskolesangbogen, historiefortælling eller -oplæsning .

ERFA-gruppe for gravere

Grandækning Nykøbing Mors Kirkegård.
Foto: Søren T. Christensen.

Fra grandækningskursus.
Foto: Søren T. Christensen.

Gravere i provstiet samt personalet på Nykøbing kirkegård mødes jævnligt og afholder også kurser, planlagt af gruppen og betalt af menighedsrådene. I uge 42 handlede kurset om grandækning. I et referat fra dagen (som sendes til alle involverede menighedsråd) står der:

”Tovholdergruppen havde arrangeret et grandækningskursus i uge 42 ved Lødderup Kirke... Kurset gik ud på at vise nye grandækningsmetoder, og det mest specielle ved kurset var nok, at man skulle lære at granpyntningen kan udføres indendørs og efterfølgende kan den færdige pyntning så bringes ud til gravstedet.

Alle mødte vist op med en sund portion skepsis, men nysgerrigheden vandt over tvivlen og det var godt. Der var mange praktiske øvelser og de færdige produkter blev placeret ude på gravstederne. I praksis får man lavet nogle produkter, der langt hen ad vejen fremstår mere eksklusive end den traditionelle pyntning.

Den nye metode, hvor man skiftevis arbejder udendørs og indendørs, skaber mulighed for variation og rotationsmuligheder i arbejdsopgaven. Man får minimeret tiden hvor man ligger på knæ (som man max må i fire timer pr dag), og arbejdet kan også tilrettelægges sådan, at de udendørs opgaver foregår de dage hvor vejrliget ikke er for vådt eller blæsende.

Rent praktisk blev der lavet dekorationer i mursten og på plader. Store fyldige dekorationer bygget op kun i grangrene. Bort'er bundet på reb eller udelukkende grene.

I det teoretiske, fik man belyst vigtigheden i at styre sin grandækning. Hermed menes hvor stort et areal af gravstedet skal man pynte og hvor mange kg skal man bruge. Skal man tilbyde forskellige pyntningsgrader.

Spiseklub i Øster Assels.
Foto: Jytte Frederiksen.

Priser og tidsforbrug er vigtige elementer der har indflydelse på det færdige produkt. Hvis man vælger at tage de nye metoder i brug, skal man så informere kunderne først?

Alt i alt var der rigtig mange praktiske elementer og meget inspiration man kunne tage med sig fra kurset. Det hele blev formidlet med stor faglig dygtighed af de to undervisere Ole Daugaard fra Syddansk Erhvervsskole og Jørgen Boiskov Hansen, kirkegårdsleder ved Gram kirke i Sønderjylland."

Folkekirke og Landsbyklynger

Marts 2016 fik vi besked om, at Den folkekirkelige Udviklingsfond havde ydet en bevilling på 250.000 kr. til et udviklingsprojekt under titlen "Folkekirke og landsbyklynger – en undersøgelse af de fremtidige samarbejdsmuligheder – med Landsbyen de 7 Sogne som eksempelprojekt."

Projektet skal undersøge mulighederne for, at folkekirken på landet kan spille en aktiv rolle i de nye landsbyklynger. På Mors findes Landsbyen De 7 Sogne, som er flere landsbyer og befolkede steder, der arbejder sammen for at skabe fællesskab og udvikling i et område, der udefra set, er under afvikling. Det er med fokus på spise-fællesskaber, byfornyelse, fokus på turisme mv.

Hidtil havde den lokale sognekirke (som bygning og menighed) ikke været med tænkt med i det, selvom både præster og menighedsrådsmedlemmer havde været aktive i arbejdet. Men nu ville man tænke landsbykirken (både dens rum og mennesker) med i et udviklings- og netværksforløb, hvor det skal afdækkes, om den kan udfylde en funktion i de nye landsbyklynger, hvor faciliteter og services i højere grad skal deles på tværs af landsbyer?

Hvordan kan kirken f.eks. være med til at imødekomme nye behov for fællesskab og mødesteder, som opstår i forbindelse med nye prioriteringer i den enkelte landsbys lokalsamfund?

Arbejdet er begyndt – den første af tre udviklingsworkshops er afholdt. Mange ideer blev luftet, og siden har styringsgruppen arbejdet med at systematisere de stillede forslag og se på mulige udgangspunkter for en fordeling af både opgaver og profiler for de enkelte kirker i området. Morsø Provsti deltager med næstformand Aksel Boel i styringsgruppen.

Der har været afholdt mødet med Stiftets jurister for at få afklaret formalia i forhold til brug af kirkebygningerne. For der er ingen tvivl om, at projektet nok på nogle måder kan udfordre folkekirkenes traditioner og brug af kirkehusene. Styringsgruppen ønsker derfor, at menighedsrådene i de 7 sogne bliver mere involveret i arbejdet, når de nye råd går i gang ved kirkeårets begyndelse.

På sigt er tanken, at der skal udarbejdes en handlingsplan for kirkernes rolle i lokalsamfun-

dene samt artikler, der inspirerer og formidler erfaringer til både landets menighedsråd og kommuner. Vi synes, det er vældig spændende!

"Luther-land"

I maj 2016 deltog størstedelen af provstiets præster i en studietur til Lutherbyerne. Dette skete som en forberedelse til Reformationsjubilæet i 2017. Turen blev arrangeret af www.reformati-onsrejser.dk og blev afviklet i fællesskab med de to nabo-provstier Thisted og Sydthy. Både fagligt og socialt gav det et stort løft til præstekollegiet. Det var godt at få delt erfaringer og ideer på tværs af provstigrænser samtidig med, at vi fik fyldt godt på med teologiske og historiske data – og set de byer og steder, hvor Luther og hans kollegaer lærte, og reformationen havde sin rod.

Studietur med præsterne i Sydthy, Thisted og Morsø provstier.
Foto: Mariann Dahl Amby

ISSN 0107-5055
ISSN 2246-6258